

**T.C.
BAYBURT ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GIDA MÜHENDİSLİĞİ ANABİLİM DALI**

**FARKLI ORTAÖĞRETİM KURUMLARINDA ÖĞRENİM GÖREN
ÖĞRENCİLERİN SÜT VE SÜT ÜRÜNLERİ TÜKETİM ALGISI VE
DAVRANIŞLARININ BELİRLENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hatice KARADENİZ

OCAK- 2019

BAYBURT

**FARKLI ORTAÖĞRETİM KURUMLARINDA ÖĞRENİM GÖREN
ÖĞRENCİLERİN SÜT VE SÜT ÜRÜNLERİ TÜKETİM ALGISI VE
DAVRANIŞLARININ BELİRLENMESİ**

Hatice KARADENİZ

**Yüksek Lisans Tezi
Gıda Mühendisliği Anabilim Dalı
Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Ayla ARSLANER**

T.C.
BAYBURT ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GIDA MÜHENDİSLİĞİ ANABİLİM DALI

**FARKLI ORTAÖĞRETİM KURUMLARINDA ÖĞRENİM GÖREN
ÖĞRENCİLERİN SÜT VE SÜT ÜRÜNLERİ TÜKETİM ALGISI VE
DAVRANIŞLARININ BELİRLENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HATİCE KARADENİZ

2019

BAYBURT

Her Hakkı Saklıdır

TEZ ONAY SAYFASI

TEZ ONAY SAYFASI

**Farklı Ortaöğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Süt ve Süt
Ürünleri Tüketim Algısı ve Davranışlarının Belirlenmesi**

Dr. Öğr. Üyesi Ayla ARSLANER danışmanlığında, Hatice KARADENİZ tarafından hazırlanan bu tez çalışması 25/02/2019 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Gıda Mühendisliği Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. Salih ÖZDEMİR

İmza :

Üye : Prof. Dr. Ümmügülsüm ERDOĞAN

İmza :

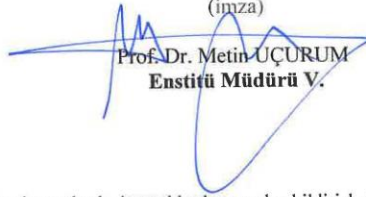
Üye : Dr. Öğr. Üyesi Ayla ARSLANER

İmza :

Yukarıdaki sonucu onaylıyorum.

(imza)

Prof. Dr. Metin UÇURUM
Enstitü Müdürü V.

Not: Bu tezde kullanılan ve başka kaynaklardan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak olarak kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki hükümlere tabidir.

TEZ BİLDİRİMİ

Bu tez içindeki bütün bilgilerin bilimsel ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu ve bu çalışmada şahsıma ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

Hatice KARADENİZ

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

FARKLI ORTAÖĞRETİM KURUMLARINDA ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN SÜT VE SÜT ÜRÜNLERİ TÜKETİM ALGISI VE DAVRANIŞLARININ BELİRLENMESİ

Hatice KARADENİZ
Bayburt Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Gıda Mühendisliği Anabilim Dalı

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Ayla ARSLANER

Bu çalışma kapsamında Iğdır ilindeki farklı ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin süt ve süt ürünleri tüketim algısını ve davranışlarını belirlemek amacıyla dört farklı lisede (Fen Lisesi, Anadolu Lisesi, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ve Özel Lise) tesadüfi olarak seçilen 395 kişilik öğrenci grubuna 40 sorudan oluşan anket uygulanmıştır. Araştırmaya katılan bireyler liselerin 1 ve 2. sınıf öğrencileri olup anket sonucunda elde edilen veriler; genel, okul ve cinsiyet şeklinde gruplara ayrılmış olarak tablolar halinde verilmiştir. Araştırma sonucunda; ankete katılan öğrencilerin %73,4'ünün ev yapımı gıdaları, %10,7'sinin yöresel ürünleri tercih ettiği görülmüştür. Öğrencilerden %88,1'i ülkemizde gıda sektöründeki kontrollerin yetersiz olduğunu düşünmektedir. Süt ürünleri tüketirken %62,7'sinin markalı ürünleri tercih ettiği, %65,82'si ambalajı önemseydiği belirlenmiştir. Öğrencilerin %14,94'ü her gün süt tüketirken, hiç süt tüketmeyen öğrenci oranı %25,6'dır. Ankete katılan öğrencilerin %64,5'inin süt çeşitlerinden en çok inek sütünü tercih ettikleri, süt tüketiminin kız öğrencilere oranla erkek öğrencilerde daha fazla olduğu saptanmıştır. Her gün süt tüketen öğrenci oranı Kız öğrencilerin %63,5'i erkek öğrencilerin ise %55,0'i süt ve süt ürünlerinin fiyatının normal olduğunu ifade etmişlerdir. Kız öğrencilerin %61,7'si pastörize/günlük sütü tercih ederken, erkek öğrencilerin %49,6'sı pastörize/günlük sütü tercih etmektedir. Ankete katılan öğrencilerin %49,8'lik kısmı sağlıklı ve dengeli beslendiğini düşünürken, %50,1'lik kısmı sağlıklı ve dengeli beslendiğini düşünmemektedir. Erkek öğrencilerin %32,6'sının gıda ürünleri alırken firma bilgileri, üretim yeri, içindekiler kısmına dikkat etmedikleri, kız öğrencilerinin ise bu konuda daha dikkatli oldukları anlaşılmıştır. Öğrencilerin %42,28'i katkı maddelerinin tümünün sağlığa zararlı olduğunu, %61,52'si ise işlenmiş süt ürünlerinin sağlıksız olduğunu düşünmektedir. Gıda ürünleri tüketiminde medyadan etkilenen lise öğrencilerinin oranı oldukça düşüktür. Fen Lisesi öğrencilerinin süt ve süt ürünleri tüketiminde nispeten daha bilinçli olduğu anlaşılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulguların, gıda sanayinin önemli kollarından biri olan süt ve süt ürünleri sanayine ve literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

2019, 111 sayfa

Anahtar Kelimeler: Süt, süt ürünleri, tüketim alışkanlığı, orta öğretim, öğrenci

ABSTRACT

Msc. Thesis

DETERMINATION OF MILK AND DAIRY PRODUCTS CONSUMPTION BEHAVIORS AND PERCEPTION OF HIGH SCHOOL STUDENTS BEING EDUCATED AT DIFFERENT SCHOOLS

Hatice KARADENİZ

Bayburt University
Graduate School of Natural and Applied Sciences
Department of Food Engineering

Supervisor: Assist. Prof. Ayla ARSLANER

Within the scope of this study, a questionnaire comprising 40 questions was conducted on 395 students selected randomly from four different high schools (i.e. science high school, Anatolian high school, labor school and private high school) with the objective to determine their perception and behaviors for consumption of milk and its products. The students participated to the study were in the first and second classes of the high schools, and the data obtained as a result of the questionnaire were tabularized by school and gender groups. In consequence of the research, it was seen that 73,4% of the participants preferred homemade foods, 10,7% of them preferred regional products. Of them, 88,1% considered that the controls in food sector were insufficient. It was monitored that 62,7% of those consuming dairy products preferred branded products, and the brand had a significant effect on their consumption. It was determined that 64,5% of the students participated to the questionnaire principally preferred cow's milk among types of milks, and male students consumed more milk in proportion to female students. 63,5% of the female students and 55,0% of the male students frequently considered that prices of milk and its products were normal. It was understood that an important part of the female students (61,7%) preferred pasteurized/daily milk, 49,6% of the male students preferred pasteurized/daily milk, but the proportion of those who preferred the sterilized/UHT milk was a quite low value of 16,3% in male students. Of the students participated to the questionnaire, 49,8% considered keeping healthy and balanced diet, whereas 49,8% of them did not consider keeping healthy and balanced diet. It was understood that 32,6% of the male participants did not notice firm information and the place of production in buying food products; however, the female participants were more careful on this topic. 42,28% of students think that all additives are harmful to health and 61,52% think that processed dairy products are unhealthy. The proportion of high school students affected by the media in food consumption is very low. It was understood that Science High School students were relatively more conscious in the consumption of milk and milk products. It is considered that the findings in the wake of the questionnaire will provide contribution to literature in industry of milk and its products being a significant branch of the food industry.

2019,111 pages

Key Words: Milk, dairy product, consumption behaviors, student,

TEŞEKKÜR

Bu alıőmanın gerekleőtirilmesinde, değerli bilgilerini paylaőan, kendisine ne zaman danıősam kıymetli zamanını ayırıp sabırla ve büyük bir ilgiyle faydalı olabilmek için elinden geleni sunan, gelecekteki mesleki hayatımda da verdiği değerli bilgilerden faydalanacağımı dőndęm kıymetli hocam Dr. Öğr. Üyesi Ayla ARSLANER'e teőekkürü bir borç biliyor ve őükranlarımı sunuyorum. Teőekkürlerin az kalacağı baőtta Prof. Dr. Salih ÖZDEMİR hocam ve diğer niversite hocalarıma da niversite hayatım boyunca kazandırdıkları her őey için ve beni gelecekte söz sahibi yapacak bilgilerle donattıkları için teőekkürlerimi sunuyorum.

Son olarak beni bu günlere sevgi ve sayęı kelimelerinin anlamlarını bilecek şekilde yetiőtirerek getiren ve hiçbir zaman maddi, manevi desteğini esirgemeyen, hayattaki en büyük őansım olan aileme; çalıőmamda desteğini ve güvenini esirgemeyen eőim Adem KARADENİZ'e sonsuz teőekkürler.

Hatice KARADENİZ

Ocak/2019

İÇİNDEKİLER

TEZ BİLDİRİMİ.....	v
ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	ii
TEŞEKKÜR	iii
İÇİNDEKİLER	iv
SİMGELER ve KISALTMALAR DİZİNİ	v
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	vi
ÇİZELGELER LİSTESİ.....	x
1. GİRİŞ	1
2. KAYNAK ÖZETLERİ	5
3. MATERYAL ve YÖNTEM.....	11
4. ARAŞTIRMA BULGULARI ve TARTIŞMA.....	13
4.1 Genel katılım bazında anket sonuçları	13
4.2. Okul değişkeni bazında anket sonuçları.....	47
4.3. Cinsiyet değişkeni bazında anket sonuçları	77
5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER	100
KAYNAKLAR	103
EKLER.....	107
EK-1 ANKET	107
ÖZGEÇMİŞ.....	112

SİMGELER ve KISALTMALAR DİZİNİ

Simgeler

P Anlamlılık düzeyi

χ^2 Ki kare testi

L Litre

Kısaltmalar

df Serbestlik derecesi

TÜİK Türkiye İstatistik Kurumu

EFSA Avrupa Gıda Güvenliği Otoritesi

MTAL Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi

TETT Tavsiye Edilen Tüketim Tarihi

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 4.1 “Okulunuz” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları	13
Şekil 4.2 “Cinsiyetiniz” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları	14
Şekil 4.3 “Yaşınız” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları	14
Şekil 4.4 “Sürekli ikamet ettiğiniz yer” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları	15
Şekil 4.5 “Ebeveyn mesleği” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları	16
Şekil 4.6 “Hane halkı sayısı” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları	17
Şekil 4.7 “Ailenizin aylık geliri” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları	18
Şekil 4.8 “İkamet ettiğiniz yer” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları	19
Şekil 4.9 “Sigara kullanıyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları	19
Şekil 4.10 “Kronik bir hastalığınız var mı?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları	20
Şekil 4.11 “Sağlıklı ve dengeli beslendiğinizi düşünüyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları	21
Şekil 4.12 “Sizce beslenme sağlığı etkileyen faktörler arasında mıdır?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları	22
Şekil 4.13 “Beslenme ile ilgili eğitim aldıysanız nereden aldınız?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları	23
Şekil 4.14 “Beslenme alışkanlıklarınızı dikkate aldığınızda aşağıdakilerden hangisi sizin için daha önceliklidir?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları	24
Şekil 4.15 “Gıda ürünlerini tüketirken medyadan etkilenir misiniz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları	25
Şekil 4.16 “Gıda ürünlerini satın alırken ambalajından etkilenir misiniz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları	26
Şekil 4.17 “Gıda ürününü alırken önceliğiniz fiyatı olur mu?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları	27
Şekil 4.18 “Aldığınız gıdanın firma bilgileri, üretim yeri, içindekiler kısmına dikkat eder misiniz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları	28

Şekil 4.19 “Gıda ürünleri üretiminde kullanılan katkı maddelerinin tümü sağlığa zararlı mıdır?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları	29
Şekil 4.20 “Sizce ülkemizde gıda sektöründeki kontroller yeterli düzeyde mi?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları	30
Şekil 4.21 “Süt tüketiyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları	31
Şekil 4.22 “Süt tüketiyorsanız hangi sıklıkla tüketirsiniz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları.....	31
Şekil 4.23 “Sütü nereden alıyorsunuz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları	32
Şekil 4.24 “Tüketici olarak tercih ettiğiniz içme sütü hangisidir?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları	33
Şekil 4.25 “İçme sütü alırken ambalaj tercihiniz nedir” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları.....	34
Ankete katılan öğrencilerin “Okulda içme sütü kampanyası hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.26 da verilmiştir.	35
Şekil 4.26 “Okulda içme sütü kampanyası hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları.....	35
Ankete katılan öğrencilerin “Süt ürünlerini sever misiniz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.27 de verilmiştir.....	35
Şekil 4.27 “Süt ürünlerini sever misiniz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları	35
Ankete katılan öğrencilerin “Aşağıdaki süt ürünlerinden hangisini daha çok tüketirsiniz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.28 de verilmiştir. ...	36
Şekil 4.28 “Aşağıdaki süt ürünlerinden hangisini daha çok tüketirsiniz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları.....	36
Ankete katılan öğrencilerin “Süt ürünlerini tüketirken marka tercihiniz var mı?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.29 da verilmiştir.....	37
Şekil 4.29 “Süt ürünlerini tüketirken marka tercihiniz var mı?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları	37

Ankete katılan öğrencilerin “Süt ürünlerini satın alırken fiyat sizin için önemli midir?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.30 da verilmiştir.....	37
Şekil 4.30 “Süt ürünlerini satın alırken fiyat sizin için önemli midir?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları	38
Ankete katılan öğrencilerin “Süt ve süt ürünlerini saklama koşullarına dikkat eder misiniz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.31 de verilmiştir.	38
Şekil 4.31 “Süt ve süt ürünlerini saklama koşullarına dikkat eder misiniz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları.....	38
Ankete katılan öğrencilerin “Süt ve süt ürünlerini nerede muhafaza ediyorsunuz” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.32 de verilmiştir.....	39
Şekil 4.32 “Süt ve süt ürünlerini nerede muhafaza ediyorsunuz” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları	39
Ankete katılan öğrencilerin “Süt ve süt ürünleri alırken nelere dikkat edersiniz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.33 te verilmiştir.....	40
Şekil 4.33 “Süt ve süt ürünleri alırken nelere dikkat edersiniz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları	40
Ankete katılan öğrencilerin “Süt ve süt ürünlerinin fiyatları hakkındaki düşünceniz nedir?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.34 de verilmiştir.	41
Şekil 4.34 “Süt ve süt ürünlerinin fiyatları hakkındaki düşünceniz nedir?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları.....	41
Ankete katılan öğrencilerin “Paket süt alırken nelere dikkat edersiniz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.35 de verilmiştir.	42
Şekil 4.35 “Paket süt alırken nelere dikkat edersiniz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları	42
Ankete katılan öğrencilerin “Süt çeşitlerinden en çok hangisini tercih edersiniz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.36 da verilmiştir.....	43
Şekil 4.36 “Süt çeşitlerinden en çok hangisini tercih edersiniz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları.....	43
Ankete katılan öğrencilerin “Sütü nasıl tüketmeyi tercih edersiniz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.37 de verilmiştir.	43

Şekil 4.37 “Sütü nasıl tüketmeyi tercih edersiniz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları	44
Ankete katılan öğrencilerin “Süt tüketme sebebiniz nedir?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.38 de verilmiştir.....	44
Şekil 4.38 “Süt tüketme sebebiniz nedir?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları	45
Ankete katılan öğrencilerin “Sütü hangi öğünlerde tüketirsiniz” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.39 da verilmiştir.....	45
Şekil 4.39 “Sütü hangi öğünlerde tüketirsiniz” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları	46
Ankete katılan öğrencilerin “Sizce marketlerde satılan işlenmiş süt ve süt ürünleri sağlıklı mıdır?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.40 da verilmiştir.	46
Şekil 4.40 “Sizce marketlerde satılan işlenmiş süt ve süt ürünleri sağlıklı mıdır?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları.....	46

ÇİZELGELER LİSTESİ

Çizelge 1.1. Sütün ortalama kompozisyonu	2
Çizelge 1.2. İnek sütünde bulunan vitaminler	3
Çizelge 1.3. Türkiye’de süt üretimi	3
Çizelge 4.1. Okula göre “Sigara kullanıyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları	47
Çizelge 4.2. Okula göre “Sağlıklı ve dengeli beslendiğinizi düşünüyor musunuz? ” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları	48
Çizelge 4.3. Okula göre “Sizce beslenme sağlığı etkileyen faktörler arasında mıdır?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları	49
Çizelge 4.4. Okula göre “Beslenme ilgili eğitim aldıysanız nerden aldınız?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları	50
Çizelge 4.5. Okula göre “Beslenme alışkanlıklarınızı dikkate aldığımızda aşağıdakilerden hangisi sizin için daha önceliklidir? ” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları	51
Çizelge 4.6. Okula göre “Gıda ürünlerini tüketirken medyadan etkilenir misiniz? ” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları	52
Çizelge 4.7. Okula göre “Gıda ürünlerini satın alırken ambalajdan etkilenir misiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları	53
Çizelge 4.8. Okula göre “Gıda ürününü alırken önceliğiniz fiyatı olur mu?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları	54
Çizelge 4.9. Okula göre “Aldığınız gıdanın firma bilgileri, üretim yeri, içindekiler kısmına dikkat eder misiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları	54
Çizelge 4.10. Okula göre “Gıda ürünleri üretiminde kullanılan katkı maddelerinin tümü sağlığa zararlı mıdır?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları	56

Çizelge 4.11. Okula göre “Sizce ülkemizde gıda sektöründeki kontroller yeterli düzeyde mi?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları	57
Çizelge 4.12. Okula göre “Süt tüketiyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları	58
Çizelge 4.13. Okula göre “Süt tüketiyorsanız hangi sıklıkla tüketirsiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları	59
Çizelge 4.14. Okula göre “Sütü nereden alıyorsunuz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları	60
Çizelge 4.15. Okula göre “Tüketici olarak tercih ettiğiniz içme sütü hangisidir?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları	61
Çizelge 4.16. Okula göre “İçme sütü alırken ambalaj tercihiniz nedir?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları	62
Çizelge 4.17. Okula göre “Okulda içme sütü kampanyası hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları	63
Çizelge 4.18. Okula göre “Süt ürünlerini severmisiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları	63
Çizelge 4.19. Okula göre “Aşağıdaki süt ürünlerinden hangisini daha çok tüketirsiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları	64
Çizelge 4.20. Okula göre “Süt ürünlerini tüketirken marka tercihiniz var mı?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları	65
Çizelge 4.21. Okula göre “Süt ürünlerini satın alırken fiyat sizin için önemli midir?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları	66
Çizelge 4.22. Cinsiyete göre “Süt ve süt ürünlerini saklama koşullarına dikkat eder misiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları	67
Çizelge 4.23. Okula göre “Süt ve süt ürünlerini nerede muhafaza ediyorsunuz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları	67

Çizelge 4.24. Cinsiyete göre “Süt ve süt ürünleri alırken nelere dikkat edersiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları	69
Çizelge 4.25. Okula göre “Süt ve süt ürünlerinin fiyatları hakkındaki düşünceniz nedir?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları	70
Çizelge 4.26. Okula göre “Ambalajlı süt alırken hangisi önceliğinizdir?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları	71
Çizelge 4.27. Okula göre “Süt çeşitlerinden en çok hangisini tercih edersiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları	72
Çizelge 4.28. Okula göre “Sütü nasıl tüketmeyi tercih edersiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları	73
Çizelge 4.29. Okula göre “Süt tüketme sebebiniz nedir?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları	74
Çizelge 4.30. Okula göre “Sütü hangi öğünlerde tüketirsiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları	75
Çizelge 4.31. Okula göre “Sizce marketlerde satılan işlenmiş süt ve süt ürünleri sağlıklı mıdır?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları	76
Çizelge 4.32. Cinsiyete göre “Sigara kullanıyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları	77
Çizelge 4.33. Cinsiyete göre “Sağlıklı ve dengeli beslendiğinizi düşünüyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları	77
Çizelge 4.34. Cinsiyete göre “Sizce beslenme sağlığı etkileyen faktörler arasında mıdır?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları	78
Çizelge 4.35. Cinsiyete göre “Beslenme ile ilgili eğitim aldıysanız nereden aldınız?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları	79

- Çizelge 4.36.** Cinsiyete göre “Beslenme alışkanlıklarınızı dikkate aldığınızda aşağıdakilerden hangisi sizin için daha önceliklidir?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları80
- Çizelge 4.37.** Cinsiyete göre “Gıda ürünlerini tüketirken medyadan etkilenir misiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları81
- Çizelge 4.38.** Cinsiyete göre “Gıda ürünlerini satın alırken ambalajından etkilenir misiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları82
- Çizelge 4.39.** Cinsiyete göre “Gıda ürününü alırken önceliğiniz fiyatı olur mu?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları82
- Çizelge 4.40.** Cinsiyete göre “Aldığınız gıdanın firma bilgileri, üretim yeri, içindekiler kısmına dikkat eder misiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları83
- Çizelge 4.41.** Fakülteye göre “Gıda ürünleri üretiminde kullanılan katkı maddelerinin tümü sağlığa zararlı mıdır?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları. 84
- Çizelge 4.42.** Cinsiyete göre “Sizce ülkemizde gıda sektöründeki kontroller yeterli düzeyde mi?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları85
- Çizelge 4.43.** Cinsiyete göre “Süt tüketiyormusunuz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları85
- Çizelge 4.44.** Cinsiyete göre “Süt tüketiyorsanız hangi sıklıkla tüketirsiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları86
- Çizelge 4.45.** Cinsiyete göre “Sütü nereden alıyorsunuz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları86
- Çizelge 4.46.** Cinsiyete göre “Tüketici olarak tercih ettiğiniz içme sütü hangisidir?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları87
- Çizelge 4.47.** Cinsiyete göre “İçme sütü alırken ambalaj tercihiniz nedir?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları88

Çizelge 4.48. Cinsiyete göre “Okulda içme sütü kampanyası hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları	89
Çizelge 4.49. Cinsiyete göre “Süt ürünlerini severmisiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları	90
Çizelge 4.50. Cinsiyete göre “Aşağıdaki süt ürünlerinden hangisini daha çok tüketirsiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları.....	90
Çizelge 4.51. Cinsiyete göre “Süt ürünlerini tüketirken marka tercihiniz var mı?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları	91
Çizelge 4.52. Cinsiyete göre “Süt ürünlerini satın alırken fiyat sizin için önemli midir?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları	91
Çizelge 4.53. Cinsiyete göre “Süt ve süt ürünlerini saklama koşullarına dikkat eder misiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları.....	92
Çizelge 4.54. Cinsiyete göre “Süt ve süt ürünlerini nerede muhafaza ediyorsunuz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları	93
Çizelge 4.55. Cinsiyete göre “Süt ve süt ürünleri alırken nelere dikkat edersiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları	94
Çizelge 4.56. Cinsiyete göre “Süt ve süt ürünlerinin fiyatları hakkındaki düşünceniz nedir?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları	94
Çizelge 4.57. Cinsiyete göre “Ambalajlı süt alırken hangisi önceliğinizdir?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları	95
Çizelge 4.58. Cinsiyete göre “Süt çeşitlerinden en çok hangisini tercih edersiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları	96
Çizelge 4.59. Fakülteye göre “Sütü nasıl tüketmeyi tercih edersiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları	97
Çizelge 4.60. Cinsiyete göre “Süt tüketme sebebiniz nedir?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları	97

Çizelge 4.61. Cinsiyete göre “Sütü hangi öğünlerde tüketirsiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları98

Çizelge 4.62. Cinsiyete göre “Sizce marketlerde satılan işlenmiş süt ve süt ürünleri sağlıklı mıdır?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları98

1. GİRİŞ

Yaşamak için beslenmek zorunda olan canlılar; belli başlı besin öğelerine ihtiyaç duymaktadırlar. İnsan ve diğer memeli canlılar doğumla birlikte anne sütü ile beslenmeye başlarlar. Bu durum ilk çağlardan günümüze önemini artırarak korumuş ve günümüz imkânları ile yapılan pek çok araştırma sonucunda süt ve süt ürünlerinin gerek beslenme gerekse sağlık açısından önemi daha da iyi anlaşılmıştır. Artık bugün istisnasız olarak tüm gıda ve sağlık profesyonelleri, her yaşta insanın süt ve süt ürünlerini yeterli oranda mutlaka tüketmeleri gereğine vurgu yapmaktadırlar (Ünal ve Besler, 2012).

Süt, insan beslenmesinde en önemli hayvansal protein kaynaklarından biridir. Özellikle büyüme çağında bulunan çocukların yeterli ve dengeli beslenmesi için sütü yeterli oranda diyetlerinde bulundurması gereklidir (Türkoğlu, 2018).

Hayvan türlerine göre süt bezlerinde farklı sürelerde salgılanan, dişi memeli hayvanların yeni doğurdukları yavrularını besleyebilmek üzere, içinde yavrunun kendi kendisini besleyecek bir duruma gelinceye kadar almak zorunda olduğu tüm besin maddelerini gerekli oranlarda bulunduran, porselen beyazı (beyaz-krem) renginde, kendine has tat ve kokusu olan bir sıvıdır (Metin, 2014).

Yeterli ve dengeli beslenme için tüketilmesi önerilen süt miktarı bireyin yaşı, cinsiyeti ve fizyolojik durumuna göre değişiklik gösterir. Süt ve ürünlerinin günlük tüketilmesi önerilen porsiyon miktarları; yetişkin bireyler için 2 porsiyon, çocuk, genç, gebe ve emzikli kadınlar ile yaşlılar için 3-4 porsiyondur. Bir porsiyon, bir orta boy su bardağı süt veya yoğurt, 2 kibrit kuru büyüklüğünde peynir veya 1 kâse sütlü tatlıyı ifade etmektedir (Tayar vd, 2013).

Süt, yağın su ile oluşturduğu emülsiyon olarak tanımlanabilir. Süt yağı globül membranında enzim gibi kompleks proteinler, fosfolipidler ve diğer küçük bileşenler bulunur. Sütün % 87,1 'i su, %4,6'sı laktoz, %4,0'ı yağ, %3,3'ü protein ve %0,7 civarı da mineral maddeler ve diğer bileşenlerden oluşur (Walstra vd, 2006). Süt bileşimi türlere

göre değişiklik göstermektedir (Claeys *et al.* 2014; EFSA, 2015). Sütün ortalama kompozisyonuna ait değerler izelge 1.1’de verilmiştir.

İnek sütün yüksek kaliteli bir protein kaynağı olarak kabul edilmektedir. Süt bileşiminde protein içeriği ortalama %3,4’dır. Bu oran toplam yağsız kuru madde içeriğinin %38’ini ve süt tarafından sağlanan enerjinin ortalama %21’ini kapsar. Kazein sütün en temel proteindir. Süt esansiyel ve esansiyel olmayan amino asitlerce zengindir (Jensen, 1995).

Triptofan amino asidi içeriği α -laktoalbuminde daha fazladır. Triptofanın niasin prekürsörü olma özelliğinden dolayı süt önemli bir niasin kaynağıdır. Az miktarda bulunan diğer serum proteinleri serum albumin, immunglobulinler (IgA, IgG, IgM), proteoz pepton, laktoferrin ve transferrin olarak sıralanabilir (Pihlanto and Korhonen, 2003).

Süt yağı, süt ürünlerinin görünüş, tat, lezzet, tekstür gibi karakteristik özelliklerini etkilemesi yanında enerji, yağda çözünen vitaminler, esansiyel yağ asitleri ve diğer sağlık bileşenlerinin de kaynağıdır (German and Dillard, 1998).

Çizelge 1.1 Sütün Ortalama Kompozisyonu (Walstra vd, 2006)

Bileşen	Sütteki ortalama içerik (%w/w)	Oran (%w/w) ^a	Kurumadde de ortalama içerik (%w/w)
Su	87,1	85,3-88,7	-
Yağsız kurumadde	8,9	7,9-10,0	-
Kurumaddede yağ	31	22-38	-
Laktoz	4,6	3,8-5,3	36
Fat	4,0	2,5-5,5	31
Protein ^b	3,3	2,3-4,4	25
kazein	2,6	1,7-3,5	20
Mineral maddeler	0,7	0,57-0,83	5,4
Organik asitler	0,17	0,12-0,21	1,3
Diğer	0,15	-	1,2

^a Verilen değerler kolostrumda yada doğumdan kısa süre önce sağılanlar dışındaki sağlıklı yetişkin ineklerin sütlerde nadiren %1-2 değişim gösterir

^b Protein olmayan azot dahil değildir

Yaşam için gerekli olan vitaminlerin büyük bir kısmı sütte bulunmaktadır. Bazı vitaminler süt ürünleri için yararlı mikroorganizmaların gelişmesini sağlar, bir kısım mikroorganizmalar da vitamin miktarını artırır (Şenel 2014). Yağda çözünen vitaminler (A, D, E, K) yoğun olarak krema, tereyağı ve süt yağı fazla olan diğer süt mamullerinde bulunurken, suda çözünen vitaminler (B1, B2, B6, B12, B13, C, H, pantotik asit, folik asit, nikotinik asit) yoğun olarak yağı alınmış taze sütte bulunurlar (Çetiner 2017). Sütte bulunan vitaminler Çizelge 1.2’de gösterilmiştir.

Çizelge 1.2 İnek Sütünde bulunan başlıca vitaminler (Şenel 2014)

Vitaminler	Ortalama miktarlar (mg/L)	1 L sütün günlük gereksinimi karşılama oranı (%)
A vitamini	0,35	37
Karoten	0,2	-
D vitamini	0,0008	8
E vitamini	1,4	7
K vitamini	0,035	1
B1 vitamini	0,43	33
B2 vitamini	1,7	106
B6 vitamini	0,48	16
B12 vitamini	0,0045	129
Niasin	0,95	6
Folik asit	0,055	37
Pantotenik asit	3,6	45
C vitamini	18,0	26
H vitamini	0,04	20
Kolin	200,0	-

Türkiye’de gıda sanayi üretim değeri içinde tahıl ve nişasta sanayiden sonra en yüksek değeri süt ve ürünleri sanayi almaktadır. Türkiye’de süt ve ürünlerinin, gıda sanayinin toplam üretim değerleri içerisindeki payı %15 tir. Türkiye’deki gıda işletme sanayisinin %11’ini süt ve ürünleri işletmeciliği oluşturmaktadır (Karagözlü 2013). Dünyada üretilen sütün %83,09’unun inek, %12,79’unun manda, %1,40’inun koyun, %2,40’inin keçi ve %1,38’inin deve sütü olduğu tahmin edilmektedir. Türkiye’de üretilen sütün %91,73’ü

inek sütü, %0,26'sı manda sütü, %6'sı koyun sütü ve % 2,01'i keçi sütüdür (rmeci Kart vd 2014). Türkiye'de üretilen süt miktarı 2013 yılından 2017 yılına kadar düzenli artış gösterirken 2018 yılında bu değerlerde düşüş olmuştur. Türkiye'de üretilen süt miktarının büyük bir kısmı içme sütü olarak kullanılmaktadır(TUİK,2019). Türkiye'de 2013-2018 yılları arasında süt ve süt ürünleri üretim miktarlarına ait bazı veriler izelge 1.3'te verilmiştir.

Çizelge 1.3 Türkiye'de süt üretimi (ton) (TUİK,2019)

ÜRÜN	2013	2014	2015	2016	2017	2018
İnek sütü (iğ)	7.938.510	8.625.742	8.937.141	9.213.189	9.111.663	9.164.640
İçme sütü	1.298.061	1.310.535	1.378.600	1.444.980	1.548.880	1.556.316
Yoğurt	1.081.411	1.101.261	1.123.017	1.173.578	1.172.194	1.080.257
Peynir	574.137	603.547	637.643	638.397	662.151	658.365
Ayran	560.102	598.876	626.831	684.526	717.334	660.232
Yağsız süt tozu	39.951	59.811	66.159	78.231	87.732	58.904
Yağlı süt tozu	38.926	51.268	46.351	45.966	45.238	43.162
Tereyağı	41.515	45.818	51.830	57.609	59.449	60.653
Kaymak	29.291	31.291	32.098	31.846	32.904	30.336
Krema	4.472	8.779	12.067	14.320	34.665	19.769
Diğer peynir	26.128	29.303	28.298	22.579	27.758	29.634
Konsantre süt	4.742	4.706	5.663	2.598	12	***

2. KAYNAK ÖZETLERİ

Şahin vd (2001) Van ili kentsel alanda ailelerin otlu peynir ve süt ürünleri alım ve tüketim davranışları üzerine 196 aile ile bir anket çalışması yapmışlardır. Ailelerin sosyo-ekonomik durumları ve süt ve süt ürünleri alım ve tüketim davranışlarını incelemiştir. Van ili kentsel alanda ailelerin aylık ortalama süt ürünleri tüketimlerinin; 17,5 kg açık süt, 4,6 kg pastörize süt, 14,7 kg yoğurt, 1,6 kg Beyaz peynir, 0,5 kg Kaşar peyniri, 0,3 kg Tulum peyniri, 5,9 kg Otlu peynir, 1,3 kg tereyağı ve 1,1 kg çökelek olduğunu tespit etmişlerdir. Ayrıca süt ürünlerini satın alırken tüketicilerin dikkat ettikleri en önemli kriterlerin tazelik, fiyat ve hijyen olduğunu belirlemiştir.

Selçuk vd (2003), Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nde eğitim gören lisans öğrencilerinden oluşan toplam 362 kişinin peynir, yoğurt, tereyağı, dondurma ve ayran gibi süt ürünleri tüketim alışkanlıkları ve bu alışkanlıkları etkileyen faktörleri araştırmışlardır. Araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin çoğunun (225 kişi) peynir çeşitlerinden beyaz peyniri (ortalama haftalık 524 g) tükettiğini belirlemiştir. Peynir çeşitlerinden ikinci sırayı bölgenin önemli bir ürünü olan Otlu peynirin (107 kişi ve ortalama 575 g) aldığını ifade etmişlerdir.

Çelik vd (2005), Şanlıurfa ili kentsel alanda tüketicilerin süt tüketim düzeyleri ve süt tüketim alışkanlıkları üzerine bir araştırma yapmışlardır. Bu amaçla kullanılan verileri, farklı gelir düzeyine sahip ailelerden anket yoluyla elde etmişlerdir. Araştırma sonuçlarına göre, aile başına aylık süt tüketimi ortalama 16,4 litre, yıllık kişi başına süt tüketimi 39,5 litre olarak tespit edilmiştir. Aylık süt harcamasının, toplam gıda harcaması içindeki payını ortalama %5,3 olarak belirlemiştir. Süt tüketiminde ailelerin 0-10 yaş grubu çocuk sayısının etkili bir faktör olduğunu gözlemlemiştir. Ailelerce tüketilen sütün %46,3'ünü açık süt oluştururken, %53,7'sini ambalajlı süt oluşturduğunu ifade etmişlerdir.

Şimşek vd (2005), İstanbul ilinde içme sütü tüketim alışkanlıkları ve bu alışkanlıkları etkileyen faktörlerin belirlenmesi üzerine bir araştırma yapmışlardır. Araştırma

sonuçlarına göre, deneklerin büyük çoğunluğunda düzenli olarak süt içme alışkanlığının olmadığı, günlük kişi başına 94 ml ve yıllık da 34 litre içme sütü düştüğü saptanmıştır.

Sevindi vd (2007), Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin beslenme ve kahvaltı alışkanlıklarının değerlendirilmesi üzerine yaptıkları bir araştırmada; öğrencilerin %13,8'nin kahvaltıda süt tükettiğini, diğer öğrencilerin ise çay, gazlı meşrubat ve meyve suyu tükettiğini, kahvaltıda erkek öğrencilerin %28,6'sının, bayan öğrencilerin ise %38,1'inin peynir tükettiğini tespit etmişlerdir. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun öğün atladığını, beslenme konusundaki bilgi eksikliği, ekonomik ve hazırlama konusundaki farklı tutumların öğün atlamada önemli etken olabileceğini belirtirken, öğrencilerin süt ve süt ürünlerini yeterli şekilde tüketmediğini ifade etmişlerdir.

Uzunöz ve Gülsen (2007) Gaziosmanpaşa Üniversitesinin farklı fakültelerinde ve yüksekokullarında eğitim gören 300 adet öğrenci ile yüz yüze görüşme tekniği uygulayarak elde ettikleri verilerle, öğrencilerin süt ve süt ürünleri tüketim alışkanlıklarını incelemişlerdir. Öğrencilerin, yalnızca %28,67'sinin düzenli olarak süt; %33,33'unun ise süt ürünleri tükettiği belirlenmiş, öğrencilerin süt ve süt ürünlerini satın alınırken öncelikle ürünün tavsiye edilen tüketim tarihine dikkat ettiği, diğer ürün çeşitlerine göre peynir ve yoğurdun düzenli bir şekilde tüketildiği tespit edilmiştir.

Çetinkaya (2010), Kafkas Üniversitesi'nin farklı birimlerindeki öğrencilerin içme sütü ve süt ürünleri tüketim alışkanlıklarını belirlemek amacıyla bir araştırma yapmıştır. Üniversite öğrencilerinin içme sütü tüketimi oranı %33, hiç süt tüketmeyenlerin oranı ise %67 olarak tespit edilmiştir. Öğrencilerin %76'sının süt yerine, süt ürünlerini tercih ettikleri belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin, %46,9'unun peynir, %32'sinin yoğurt, %15,6'sının tereyağı, %1,5'inin süt tozu, %2'sinin meyveli süt ve meyveli yoğurt tükettiği rapor edilmiştir. Araştırma bulgularına göre öğrencilerin büyük çoğunluğunda düzenli olarak süt tüketim alışkanlığının olmadığı, süt ürünlerinden ise peynir ve yoğurt

tüketiminin öncelik teşkil ettiği ve öğrencilerin içme sütü konusunda çok sınırlı düzeyde bilgiye sahip oldukları belirlenmiştir.

Şimşek ve Açıkgöz (2011) tarafından, Süleyman Demirel Üniversitesi Öğrencilerinin içme sütü tüketim durumlarını belirlemek amacıyla, Ocak-Şubat 2009 tarihleri arasında Isparta Süleyman Demirel Üniversitesinde öğrenim gören ve tesadüfi olarak seçilen öğrenciler (1000 adet) üzerinde bir anket çalışması yürütülmüştür. Araştırmacılar, verilerin değerlendirilmesinde, tanımlayıcı istatistikler ve ki-kare testini kullanmışlardır. Süt içmeyi seven öğrencilerin oranı %69,7 olurken, sütü düzenli olarak tüketenlerin ise %34,2 düzeyinde olduğunu tespit etmişlerdir. Öğrencilerin sütü sevmeme nedeninin, tadından (%38,6) ve kokusundan (%37,6) dolayı olduğunu saptamışlardır. Tüm öğrencilerin %81'i sütün her yaşta tüketilmesi gerektiğini bildirirken, öğrencilerin %68,3'ü süt fiyatlarını normal bulmuşlardır. Ayrıca öğrencilerin süt konusunda sınırlı düzeyde bilgiye sahip oldukları ve sütü farklı şekillerde tüketmeyi tercih ettiklerini de belirlemişlerdir.

Karakaya (2011) yaptığı çalışmada, İstanbul ilinde tüketicilerin süt ve süt ürünleri tüketim ve tercihlerini analiz etmiştir. Bu amaçla değişik sosyo-ekonomik, demografik gruptaki 400 aileden elde edilen verileri kullanmıştır. Tüketicilerin açık süt ve ambalajlı süt tüketim miktarı ve tercihlerini etkileyen sosyo-ekonomik ve demografik faktörlerin etkilerini belirlemek amacıyla tanımlayıcı istatistikler ve varyans analizlerinden yararlanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, ailelerin %26,5'i açık süt, %26,2'si pastörize süt ve %87,7'si ise sterilize süt tüketmektedir. Aileler toplam gelirlerinin %22,5'ini gıda harcamalarına ayırırken, süt ve süt ürünleri harcamaları ise toplam gıda harcamalarının %18,6'sını oluşturmaktadır. Araştırma sonuçları süt ve süt ürünleri tüketimiyle aile geliri, anne eğitimi, tüketicilerin eğitim seviyeleri ve ailede yaşayan 14 yaşından küçük birey sayısı arasında pozitif ve istatistikî olarak önemli bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur.

Demircan vd.'nin (2011) Isparta ilinde 200 ailenin ambalajlı ve açık süt tüketim alışkanlıklarını karşılaştırdıkları araştırmada; ortalama olarak kişi başi tüketilen yıllık açık süt miktarı 6,08 lt, ambalajlı süt miktarı ise 24,47 lt olarak tespit edilmiştir. Tüketicilerin %65'i, sütün hayvansal ürünler içerisinde en fazla besin maddesi içeren ürün olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca ambalajlı süt tüketen tüketicilerin %68,7'sinin bu sütleri marketlerden veya süpermarketlerden, %17,3'ünün bakkallardan, %14'ünün de hem bakkallardan hem marketlerden satın aldıkları belirlenmiştir.

Uzundumlu ve Birinci (2013), Erzurum ilindeki hanelerin açık süt tüketimini etkileyen faktörleri analiz ettikleri 384 kişi üzerinde yapılan araştırmada, açık süt tüketimi yapan ve analize esas alınan 276 hanenin açık süt alımında; %50,4'ünün ürünün hijyenine, %21,0'mın üreticiyi tanımaya, %13,8'inin kokusuz olmasına ve %9,1'inin fiyatına öncelik verdiklerini belirlemişlerdir.

Onurlubaş ve akırlar (2016), tüketicilerin süt ve süt ürünleri tüketimini etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacıyla yaptıkları çalışmada; süt ve süt ürünleri tüketimini etkileyen en önemli faktörün "Güvenilirlik" olduğunu tespit etmişlerdir.

Kahraman (2016), İzmirden içme sütü tüketim alışkanlıkları ve marka seçiciliğinde etkili faktörlerin analizi üzerine yaptığı çalışmada; ankete katılanların %74,9'unun içme sütü tükettiğini, kadınların erkeklere, lisans eğitlimlilerin diğerlerine kıyasla süt tüketme alışkanlıklarının yüksek olduğunu görmüştür. Tüketicilerin %87,9'unun sade, %12,1'inin aromalı süt tercih ettiği; %43,3'ünün pastörize süt, %47,9'unun UHT süt ve %8,8'inin de sokak sütünü satın aldığını tespit etmiştir. İçme sütleri yüksek oranda market ve süpermarketlerden satın alınırken, tüketicilerin %6,5'inin sokak stsnden süt temin ettiğini belirlemiştir.

şahinöz ve zdemir (2017) tarafından niversite ğrencilerinin süt ve süt ürünleri tüketim alışkanlıkları ve bu alışkanlıkları etkileyen faktörler üzerine bir araştırmaya yapmışlardır.

Araştırmada, veri toplama aracı olarak anket yöntemini kullanmışlardır. Anket çalışmasında, 120 öğrenciye 21 soru yöneltilmiştir. Öğrencilerin %41,7'sinin düzenli süt içme alışkanlığının olduğu ve %30'unun hiç süt tüketmediği belirlenmiştir. Ankete katılan öğrencilerin %59,1'i süt içme alışkanlığını 0-6 yaş döneminde kazandığını ifade ederken %44,5'i üniversite hayatının süt ve süt ürünleri tüketimlerini azalttığını ifade etmiştir.

Terzioğlu (2017), Erzincan Üniversitesi lisans öğrencilerinin süt tüketim alışkanlıklarını ve davranışlarını belirlemeye çalışmıştır. Erzincan Üniversitesi'nin 5 ayrı fakültesinde lisans eğitimi gören 400 adet öğrenciye anket uygulayarak, elde edilen verilerin kullanılmasıyla öğrencilerin süt tüketim alışkanlıkları ve davranışlarını incelemiştir. Araştırmaya katılan öğrenciler tesadüfi örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Araştırmada öğrencilerin %67'sinin sütü sevdiği, haftalık kişi başına yaklaşık 1,3 litre süt tüketildiği, bunun da gelişmiş ülkelere oranla yeterli olmadığı belirlenmiştir. Araştırmada ayrıca, öğrencilerin süt satın alırken genellikle marketleri tercih ettiği; ambalaj materyali, marka, fiyat, üretim ve son kullanma tarihinin satın almada belirleyici olduğu tespit edilmiştir.

Kurtoğlu (2018), Bayburt Üniversitesi İlahiyat, Eğitim, İktisadi İdari Bilimler ve Mühendislik Fakültelerinde öğrenim gören öğrencilerin süt ve süt ürünleri alışkanlıklarını belirlemek amacıyla, tesadüfi olarak seçilen 410 öğrenciye, 35 sorudan oluşan bir anket uygulamıştır. Araştırma sonucunda; ankete katılan öğrencilerin %73,4'ünün ev yapımı gıdaları tercih ettiği, %74,9'unun ise gıda satın alırken ambalajından etkilendiği belirlenmiştir. Üniversite öğrencilerinin %83,7'si ülkemizde yapılan gıda kontrollerini yetersiz bulduğunu ifade etmiştir. Ankete katılan öğrencilerin %71,1'i süt ve süt ürünlerini tüketirken markasından etkilenmektedir. Kız öğrencilerin tamamı (%100) beslenmenin sağlığı etkileyen faktörler arasında olduğunu ifade etmiş, erkeklerin %17,9'u ise beslenmenin sağlık üzerinde etkisi olmadığını savunmuştur. Bayan katılımcıların %20'si pastörize, %33,2'si açık süt (sokak sütü) tüketimini tercih ederken; erkek katılımcıların öncelikli tercihi sterilize/UHT olmuştur. Süt ürünleri tercihi göz önünde

bulundurduğunda kız öğrencilerin yoğurt (%70,5); erkek öğrencilerin ise yoğunlukla peynir (%62,6) tüketimini tercih ettikleri ortaya çıkmıştır.

3. MATERYAL ve YÖNTEM

Bu çalışma, 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Iğdır ilindeki Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Fen lisesi, Anadolu lisesi, Meslek teknik ve anadolu lisesi ve Özel lise de bulunan 400 öğrenciye süt ve süt ürünleri tüketim alışkanlıklarının belirlenmesi amacıyla 40 soruluk anket çalışması yapılmıştır. Anket 400 öğrenciye uygulanmıştır, fakat öğrencilerden 5 kişi soruların tamamını cevaplamadığı için SPSS 23 istatistiksel analizine dahil edilmemiştir. Örnek hacmi, ana kitle oranlarına dayalı kümelendirilmemiş tek aşamalı tesadüfi olasılık örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir (Collins 1986).

Bu formül;

$$n = t^2 * [1+(0,02) (b-1)] * (p * q) / e^2$$

n: Örnek Hacmi

t: %95 önem derecesine karşılık gelen tablo değeri

b: Örnekleme aşaması (bu çalışmada tek aşamalı olduğu için 1 alınmıştır)

p: İncelenen olayın ana kitle içinde gerçekleşme olasılığı %0,5 olarak alınmıştır.

q: İncelenen olayın gerçekleşmeme olasılığı (1-p)

e: Kabul edilen hata payı (bu çalışmada hata payı %5 olarak alınmıştır)

Denklemden, b=1 alındığında, eşitlik aşağıdaki forma dönüşmüştür:

$$n = t^2 * (p*q)/e^2$$

Bu formüle göre örnekleme hacmi; $n = 1,962 * (0,5 * 0,5) / 0,052 \rightarrow n = 384$

Elde edilen 384 değeri orantılı bir dağılım sağlanması için 395'e tamamlanmıştır. Seçilen öğrencilere hazırlanan 40 soruluk anket formu gerekli açıklamalar yapıldıktan sonra dağıtılmış ve anketi doldurmaları istenmiştir. Anket çalışması ile elde edilen veriler

bilgisayar ortamında SPSS 23 paket programı lisanslı ve istatistiksel analiz olarak Ki-Kare testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular tablolar haline getirilerek yorumlanmıştır.

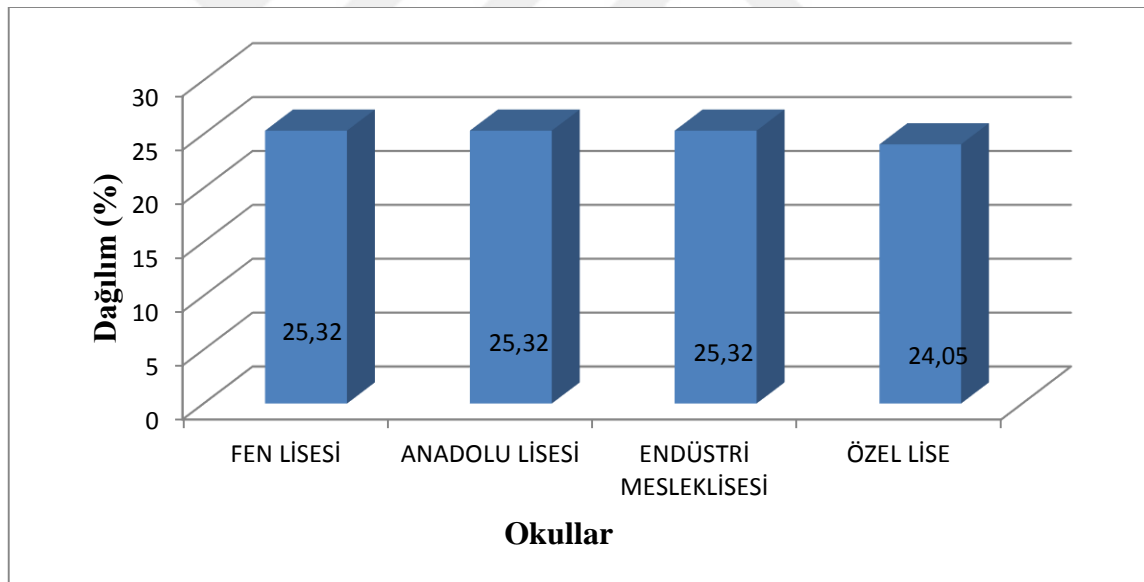

4. ARAŞTIRMA BULGULARI ve TARTIŞMA

4.1 Genel katılım bazında anket sonuçları

Milli Eğitim Bakanlığı Iğdır İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı liselerde öğrenim gören öğrencilerin süt ve süt ürünleri tüketimin alışkanlıklarının belirlenmesi konulu anket çalışması için tesadüf örnekleme yöntemi ile seçilen 400 öğrencinin anket sorularına verdiği cevapların yüzde ve frekans dağılımları tablolar halinde aşağıda gösterilmektedir.

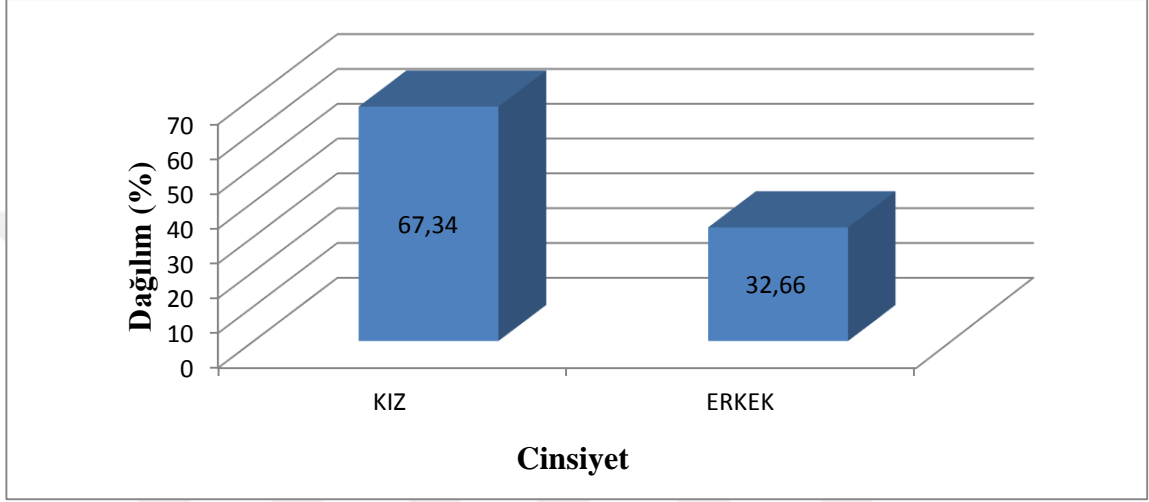
Iğdır ilinde ankete katılan öğrencilerin “Okulunuz” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.1 de verilmiştir.

Şekil 4.1 “Okulunuz” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları

Anket uygulanan öğrenciler, Iğdır İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı olarak faaliyet gösteren Fen Lisesi (%25), Anadolu Lisesi (%25), Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (%25) ve Özel Lise (%24)’de eğitim-öğretime devam eden öğrencilerden oluşmaktadır (Şekil 4.1).

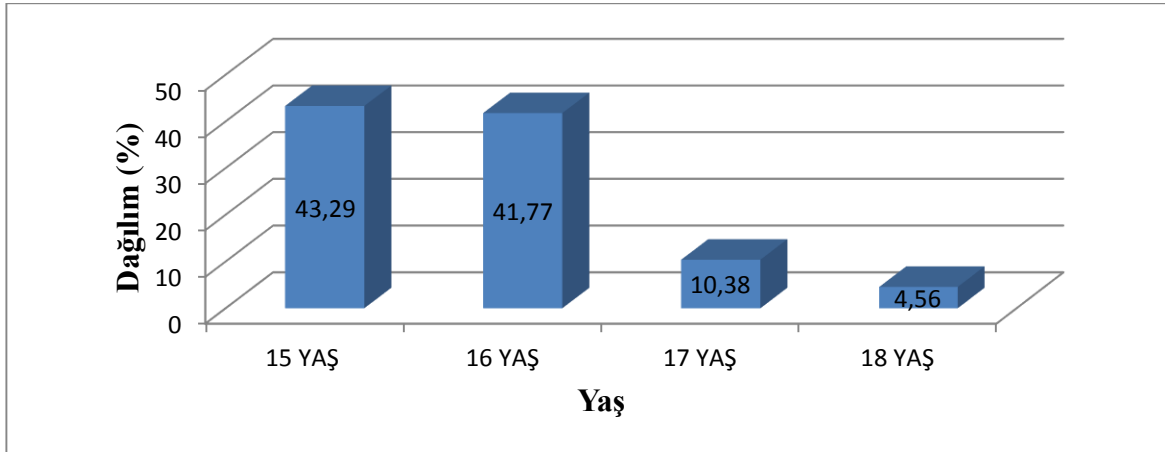
Ankete katılan öğrencilerin “Cinsiyetiniz” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları Şekil 4.2 de verilmiştir.

Şekil 4.2 “Cinsiyetiniz” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları

Ankete katılan kız öğrencilerin oranı %67,34 ve erkek öğrencilerin oranı ise %32,66’dır (Şekil 4.2).

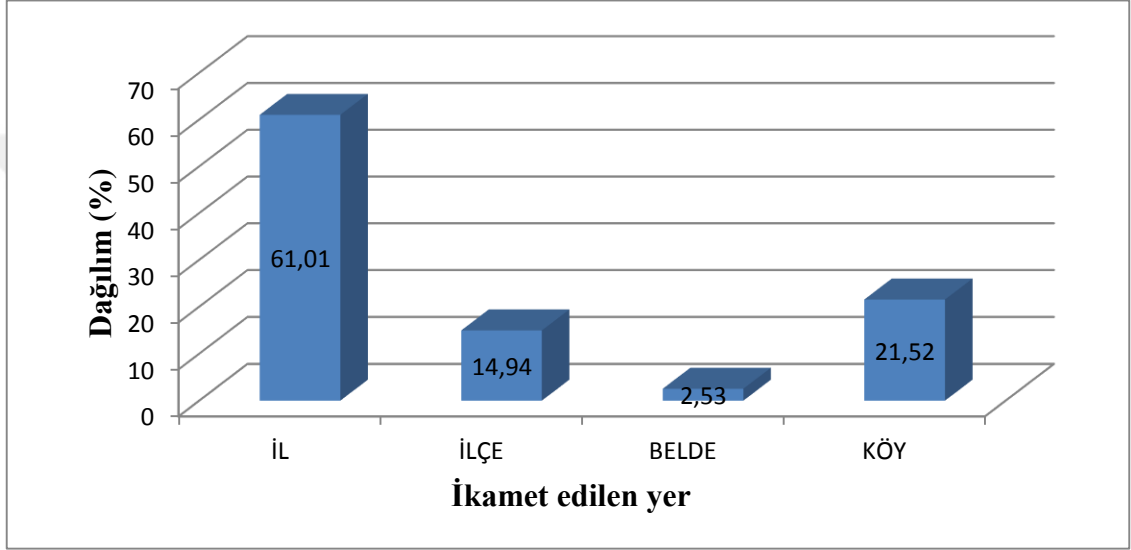
Ankete katılan öğrencilerin “Yaşınız” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları Şekil 4.3 de verilmiştir.

Şekil 4.3 “Yaşınız” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları

Anket uygulanan öğrencilerin %43,29'unun 15 yaş, %41,77'sinin ise 16 yaş aralığında olduğu tespit edilmiştir (Şekil 4.3).

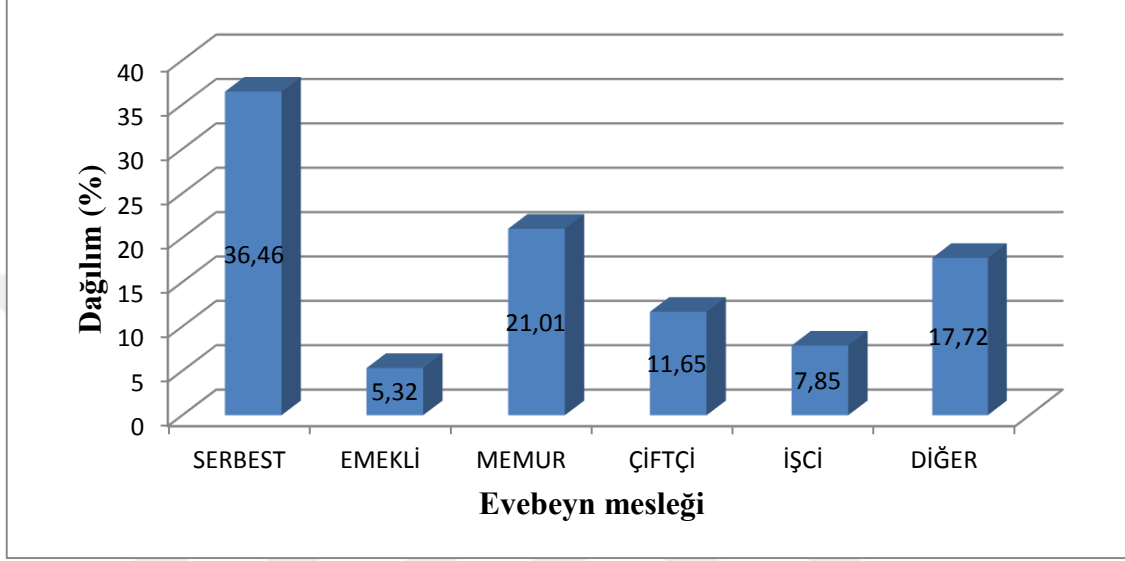
Ankete katılan öğrencilerin "Sürekli ikamet ettiğiniz yer" sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımlar şekil 4.4 de verilmiştir.

Şekil 4.4 "Sürekli ikamet ettiğiniz yer" sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları

Yapılan çalışma sonucunda; öğrencilerin %61,01'inin ilde ikamet ettiği, %2,53'ünün ise beldede ikamet ettiği belirlenmiştir (Şekil 4.4).

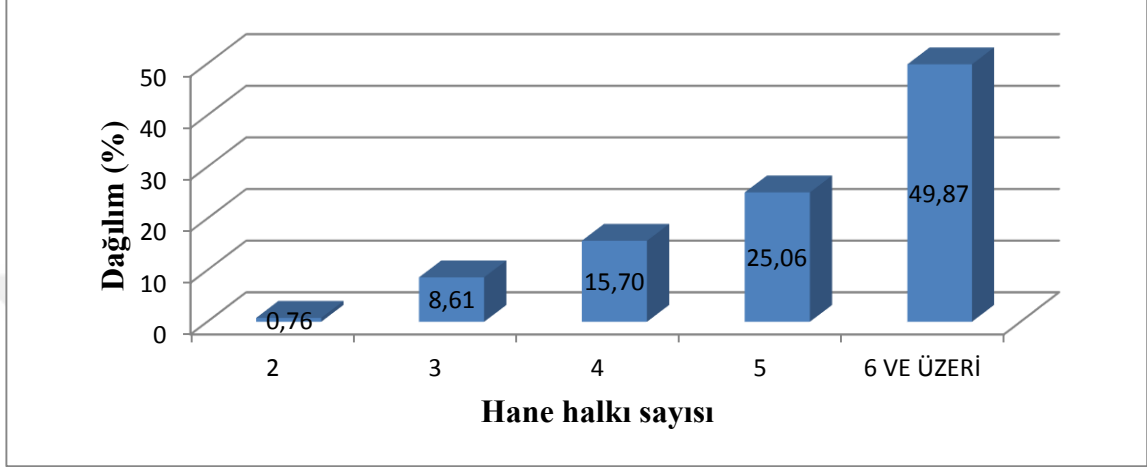
Ankete katılan öğrencilerin “Ebeveyn mesleği” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımlar şekil 4.5 de verilmiştir.

Şekil 4.5 “Ebeveyn mesleği” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları

Anketten katılan öğrencilerden, ebeveyn mesleği serbest meslek olanların oranı %36,46, memur olanların oranı %21,01, çiftçi olanların oranı %11,65, işçi olanların oranı %7,85, ebeveyni emekli olan öğrenci oranı ise %5,32’dir (Şekil 4.5).

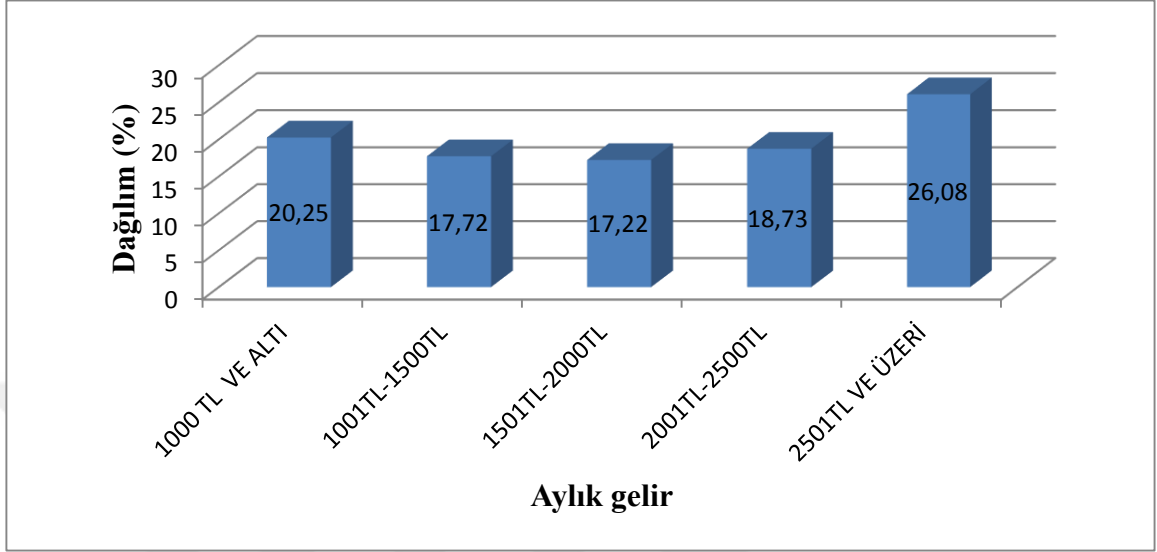
Ankete katılan öğrencilerin “Hane halkı sayısı” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.6 da verilmiştir.

Şekil 4.6 “Hane halkı sayısı” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları

Anket sonucunda; hane halkı sayısının %49,87’sinin, 6 ve üzeri bireyden oluştuğu saptanmıştır (Şekil 4.6).

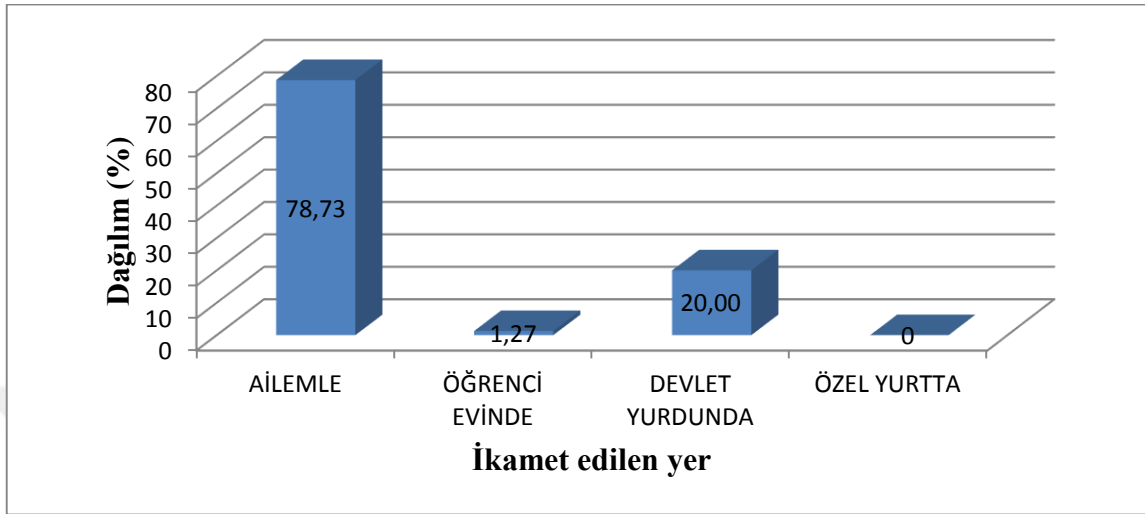
Ankete katılan öğrencilerin “Ailenizin aylık geliri” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.7 de verilmiştir.

Şekil 4.7 “Ailenizin aylık geliri” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları

Yapılan analiz sonucunda öğrencilerin ailelerinin aylık gelirine bakıldığında %17,22’sinin 1501-2000TL, %26,08’inin 2500TL ve üzeri ailelerinin aylık geliri olduğu belirlenmiştir (Şekil 4.7).

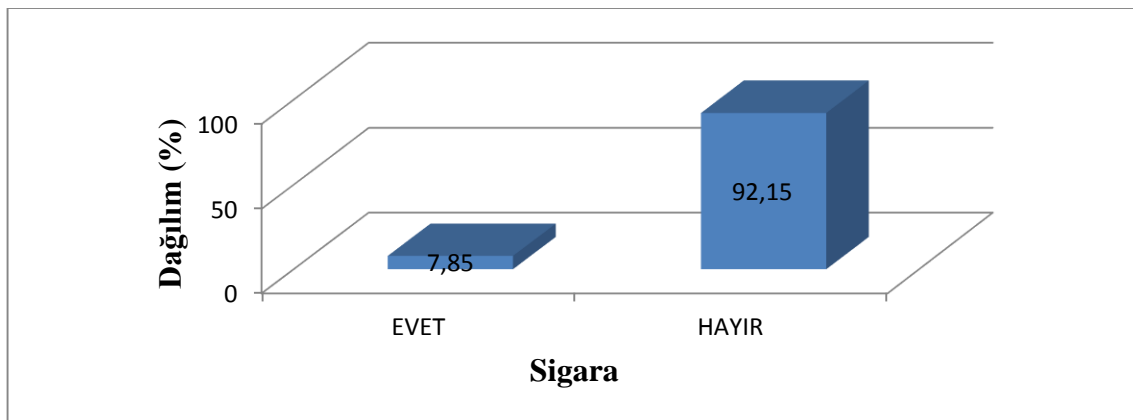
Ankete katılan öğrencilerin “İkamet ettiğiniz yer” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.8 de verilmiştir.

Şekil 4.8 “İkamet ettiğiniz yer” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları

Çalışma sonucunda ankete katılan öğrencilerin %78,73’ünün ailesinin yanında yaşadığı %1,27’sinin ise öğrenci evinde yaşadığı görülmüştür (Şekil 4.8).

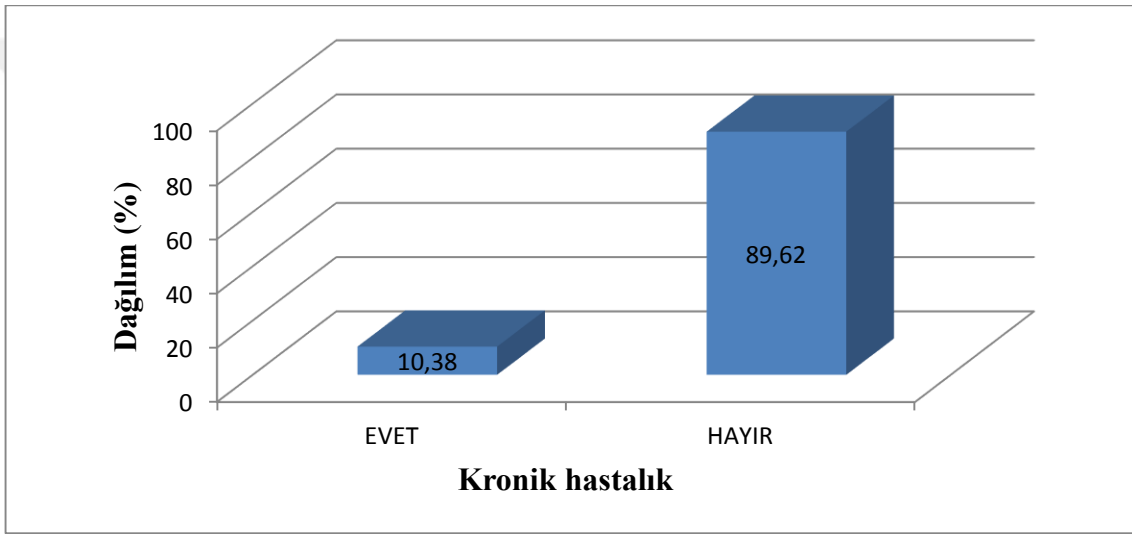
Ankete katılan öğrencilerin “Sigara kullanıyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.9 da verilmiştir.

Şekil 4.9 “Sigara kullanıyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları

Anketten elde edilen verilere göre öğrencilerin büyük bir kısmı (%92,15) sigara kullanmamaktadır (Şekil 4.9).

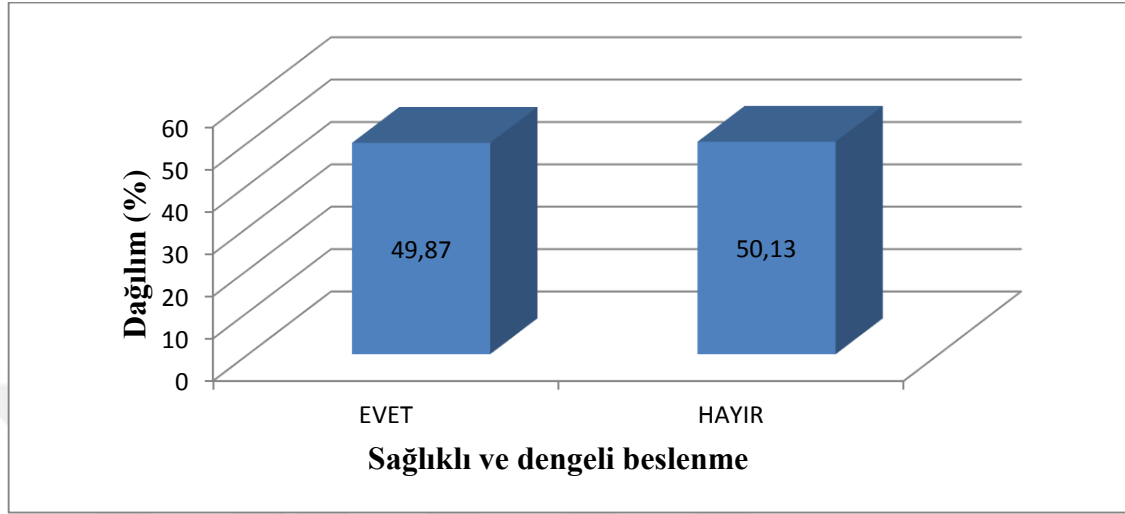
Ankete katılan öğrencilerin “Kronik bir hastalığınız var mı?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.10 da verilmiştir.

Şekil 4.10 “Kronik bir hastalığınız var mı?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları

Öğrencilerin %89,6’si herhangi bir sağlık sorunu olmadığını söylerken, %10,38’lik kısmı ise çeşitli kronik hastalıklarının olduğunu söylemiştir (Şekil 4.10).

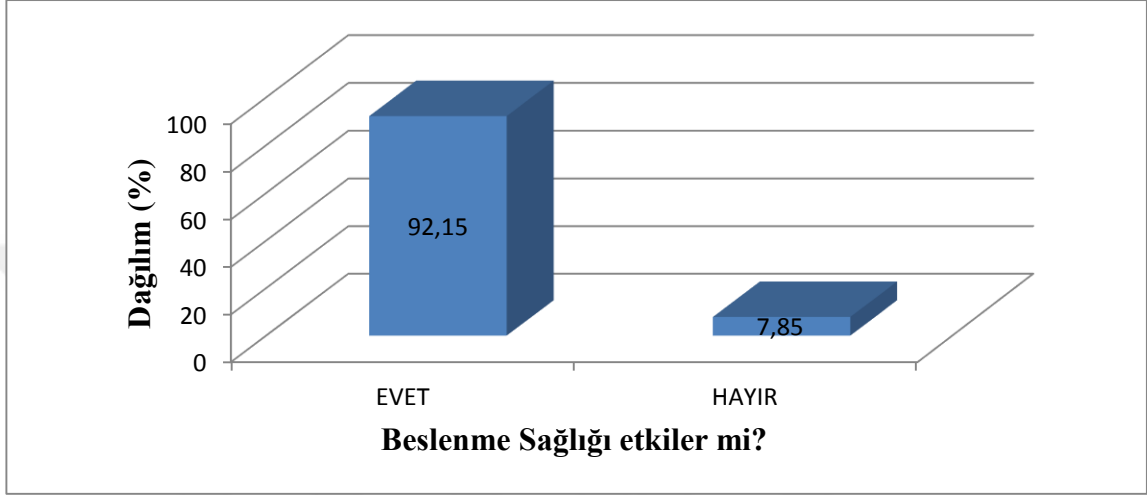
Ankete katılan öğrencilerin “Sağlıklı ve dengeli beslendiğinizi düşünüyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.11 de verilmiştir.

Şekil 4.11 “Sağlıklı ve dengeli beslendiğinizi düşünüyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları

İstatiksel veriler sonucunda öğrencilerin %49,87’lik kısmı sağlıklı ve dengeli beslendiğini düşünürken, %50,13’lük kısmı sağlıklı ve dengeli beslendiğini düşünmemektedir (Şekil 4.11).

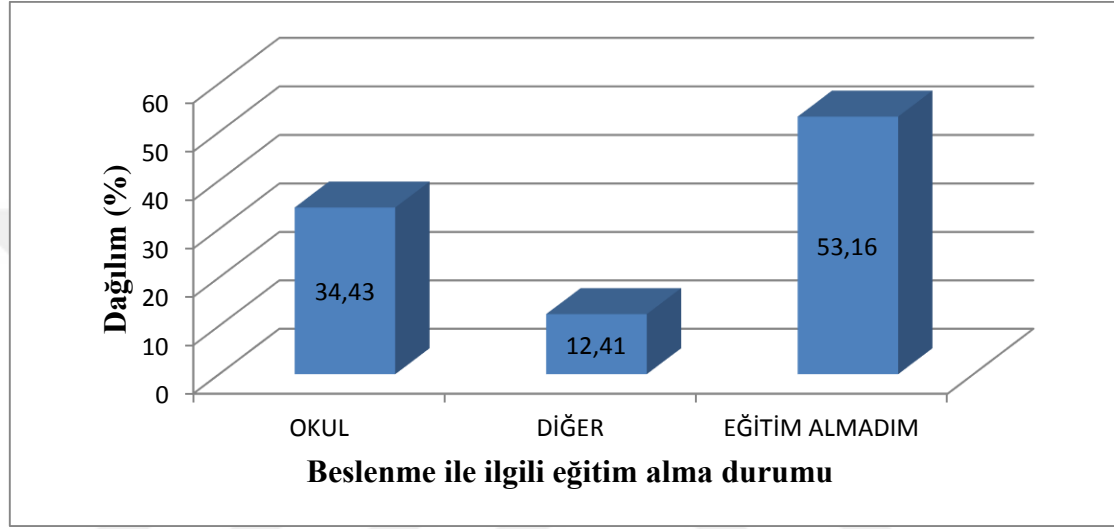
Ankete katılan öğrencilerin “Sizce beslenme sağlığı etkileyen faktörler arasında mıdır?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.12 de verilmiştir.

Şekil 4.12 “Sizce beslenme sağlığı etkileyen faktörler arasında mıdır?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları

Ankete katılan öğrencilerin %92,15’i, beslenmenin sağlığı etkileyen faktörler arasında olduğunu ifade etmişlerdir (Şekil 4.12). Benzer şekilde, Kurtoğlu (2017), tarafından Bayburt Üniversitesi’nde gerçekleştirilen araştırmada, öğrencilerin %91,7’si beslenmenin sağlığı etkileyen faktörler arasında olduğunu belirtmişlerdir. Kurtoğlu(2017) tarafından elde edilen sonuçlar bu araştırma bulguları ile paraleldir.

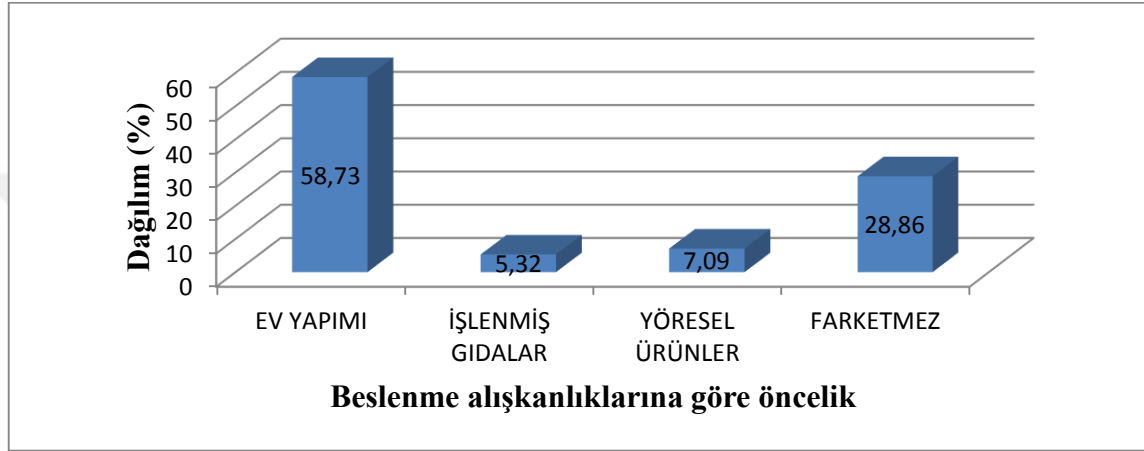
Ankete katılan öğrencilerin “Beslenme ile ilgili eğitim aldıysanız nereden aldınız?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.13 te verilmiştir.

Şekil 4.13 “Beslenme ile ilgili eğitim aldıysanız nereden aldınız?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları

Ankete katılan öğrencilerin %53,16’sının beslenme ile ilgili bir eğitim almadıklarını belirtmişlerdir (Şekil 4.13). Eğitim kurularından beslenme eğitimi alan öğrencilerin oranının (%34,43) oldukça düşük olduğu görülmektedir.

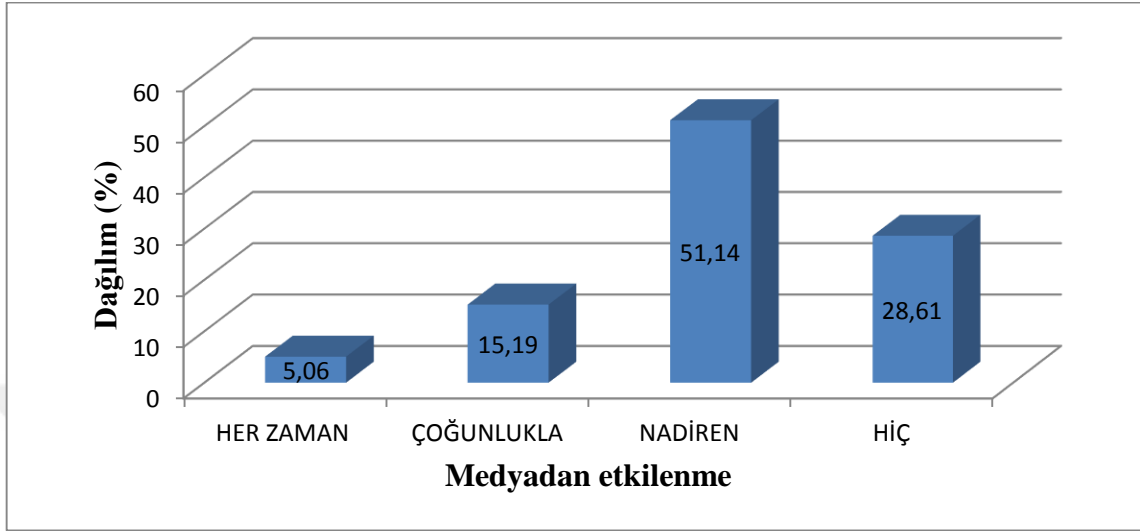
Ankete katılan öğrencilerin “Beslenme alışkanlıklarınızı dikkate aldığınızda aşağıdakilerden hangisi sizin için daha önceliklidir?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.14 te verilmiştir.

Şekil 4.14 “Beslenme alışkanlıklarınızı dikkate aldığınızda aşağıdakilerden hangisi sizin için daha önceliklidir?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları

Ankete katılan öğrencilerin %58,73’ü ev yapımı gıdaları tercih ederken, öğrencilerin çok az bir kısmı (%5,32) işlenmiş gıdaları tercih etmektedir (Şekil 4.14). Ortaöğretim öğrencilerinin “İşlenmiş gıdalar” kavramına karşı bir önyargısının olduğu düşünülmektedir.

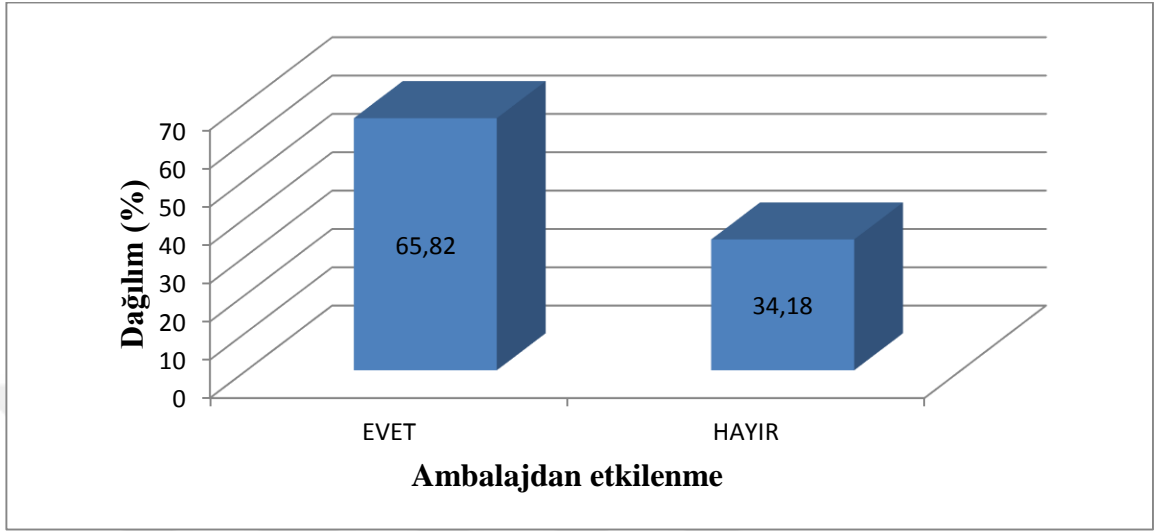
Ankete katılan öğrencilerin “Gıda ürünlerini tüketirken medyadan etkilenir misiniz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.15 de verilmiştir.

Şekil 4.15 “Gıda ürünlerini tüketirken medyadan etkilenir misiniz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları

Öğrencilerin %51,14’ü medyadan nadiren etkilendiğini, %28,61’i ise hiç etkilenmediğini söylerken, %5,06’lık kısmı ise medyadan her zaman etkilendiğini ifade etmiştir. Medyanın gıda ürünleri tüketiminde çok fazla etkisi olmadığı anlaşılmıştır (Şekil 4.15).

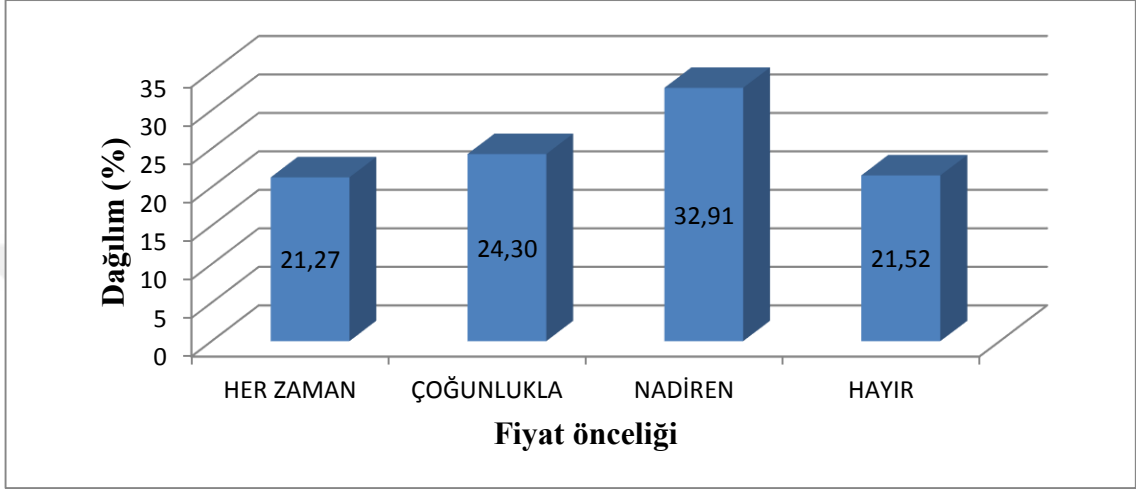
Ankete katılan öğrencilerin “Gıda ürünlerini satın alırken ambalajından etkilenir misiniz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.16 da verilmiştir.

Şekil 4.16 “Gıda ürünlerini satın alırken ambalajından etkilenir misiniz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları

Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu (%65,82) gıda ürünlerini satın alırken ambalajdan etkilendiğini ifade etmiştir. Ambalajın gıda satın almada tüketiciyi etkilediği gözlenmiştir (Şekil 4.16).

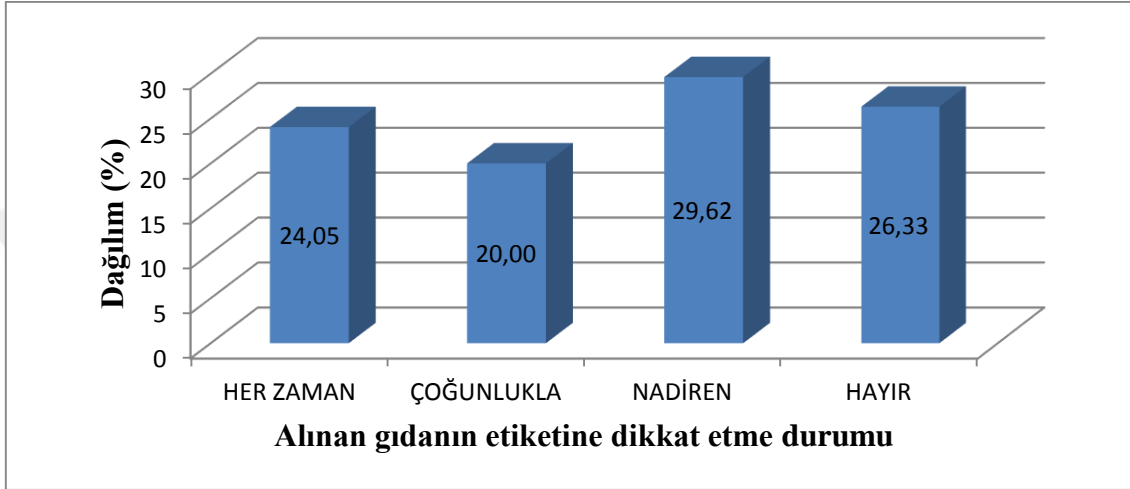
Ankete katılan öğrencilerin “Gıda ürününü alırken önceliğiniz fiyatı olur mu?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.17 de verilmiştir.

Şekil 4.17 “Gıda ürününü alırken önceliğiniz fiyatı olur mu?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları

Öğrencilerin %21,52’si gıda ürünü satın alırken önceliğin fiyat olmadığını ifade ederken, gıda ürününün satın alınmasında fiyatın her zaman ve çoğunlukla öncelikli olduğunu ifade eden öğrencilerin oranının toplamı ise %45,60’dır (Şekil 4.17).

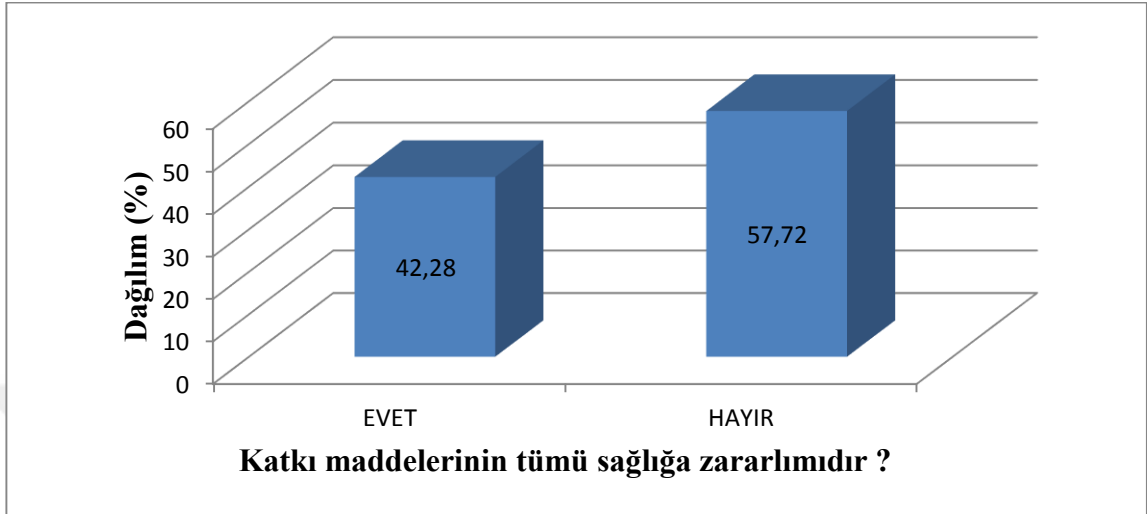
Ankete katılan öğrencilerin “Aldığınız gıdanın firma bilgileri, üretim yeri, içindekiler kısmına dikkat eder misiniz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.18 de verilmiştir.

Şekil 4.18 “Aldığınız gıdanın firma bilgileri, üretim yeri, içindekiler kısmına dikkat eder misiniz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları

Öğrencilerin gıda firma bilgileri, üretim yeri ve içindekiler kısmına %29,62’si nadiren dikkat ederken, %26,33’lük kısmı ise dikkat etmediğini ifade etmiştir (Şekil 4.18).

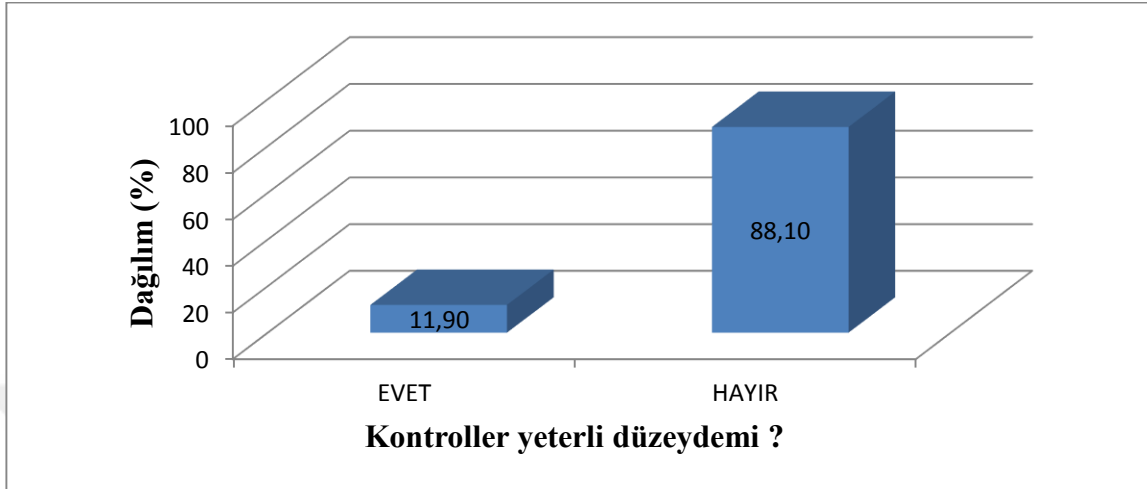
Ankete katılan öğrencilerin “Gıda ürünleri üretiminde kullanılan katkı maddelerinin tümü sağlığa zararlı mıdır?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.19 da verilmiştir.

Şekil 4.19 “Gıda ürünleri üretiminde kullanılan katkı maddelerinin tümü sağlığa zararlı mıdır?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları

Ankete katılan öğrencilerin %57,72’si katkı maddelerinin tümünün sağlığa zararlı olmadığını, %42,28’i de katkı maddelerinin tümünün sağlığa zararlı olduğunu belirtmişlerdir (Şekil 4.19). İşlenmiş gıdalar konusundaki yaklaşıma benzer şekilde, öğrencilerin katkı maddelerine karşı ön yargı ve yanlış bilgi sahibi oldukları görülmektedir.

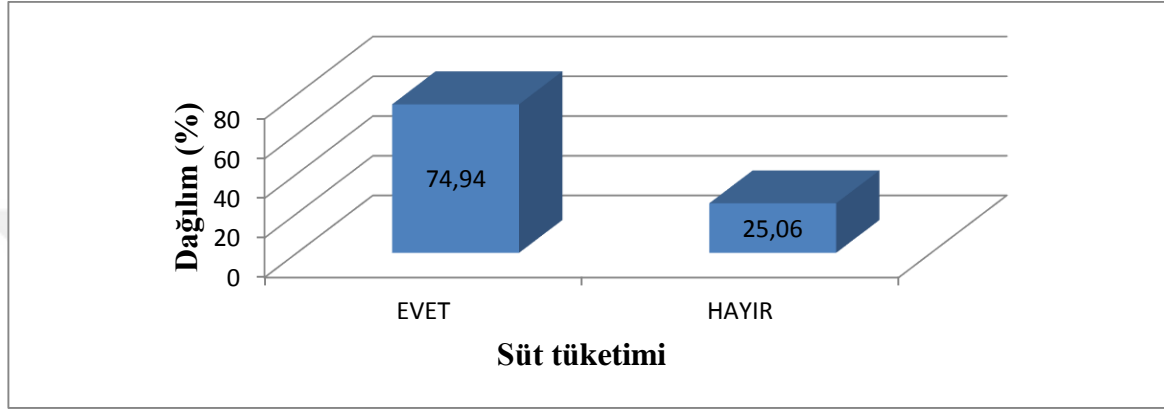
Ankete katılan öğrencilerin “Sizce ülkemizde gıda sektöründeki kontroller yeterli düzeyde mi?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.20 de verilmiştir.

Şekil 4.20 “Sizce ülkemizde gıda sektöründeki kontroller yeterli düzeyde mi?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları

Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu (%88,10) ülkemizde gıda sektöründeki kontrollerin yetersiz olduğunu belirtmiştir (Şekil 4.20). Kurtoğlu (2017) da Bayburt Üniversitesi öğrencilerinin %83,7’sinin ülkemizde gıda sektöründeki kontrollerin yetersiz olduğunu tespit etmiştir. Kurtoğlu(2017) tarafında elde edilen sonuçlar bu araştırma bulguları ile paraleldir.

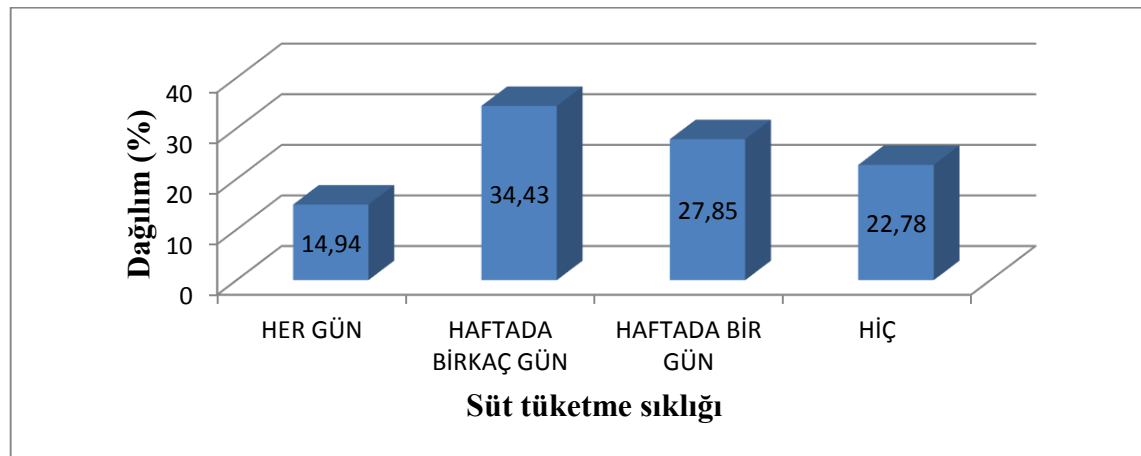
Ankete katılan öğrencilerin “Süt tüketiyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.21 de verilmiştir.

Şekil 4.21 “Süt tüketiyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları

Ankete katılan öğrencilerin %74,94’ü süt tükettiğini söylerken, %25,06’lık kısmı süt tüketmediğini söylemiştir (Şekil 4.21).

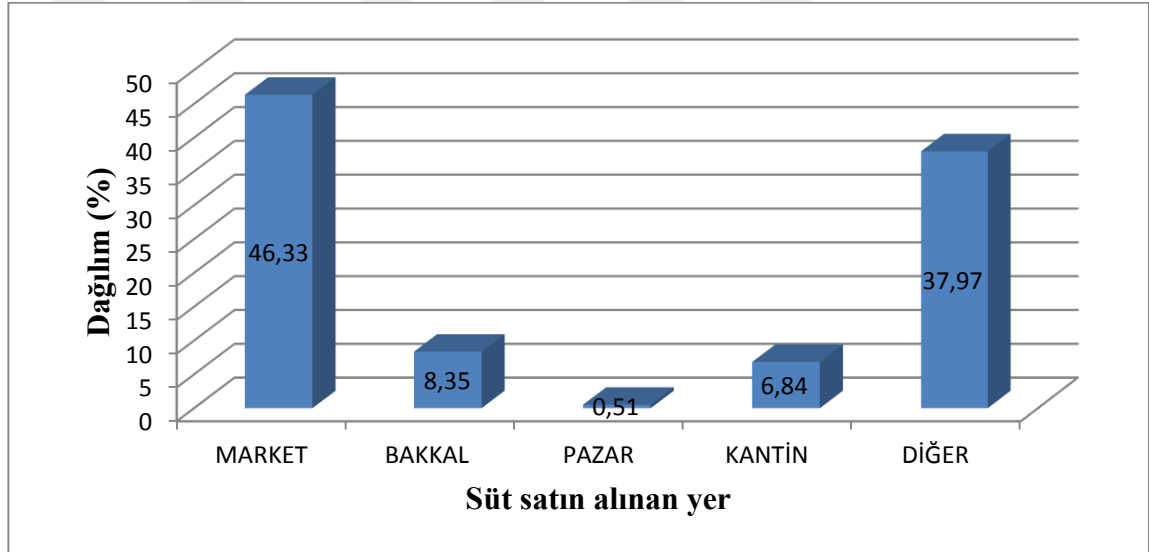
Ankete katılan öğrencilerin “Süt tüketiyorsanız hangi sıklıkla tüketirsiniz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.22 de verilmiştir.

Şekil 4.22 “Süt tüketiyorsanız hangi sıklıkla tüketirsiniz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları

Öğrencilerin %34,43'ü sütü haftada birkaç gün tüketirken, %14,94'ü sütü her gün tükettiğini belirtmiştir (Şekil 4.22). Temel besin maddelerinden biri olması nedeniyle, süt tüketmesine engel bulunmayan bireyler tarafından her gün tüketilmesi gereken sütün, gençler tarafından yeterince tüketilmediği görülmektedir.

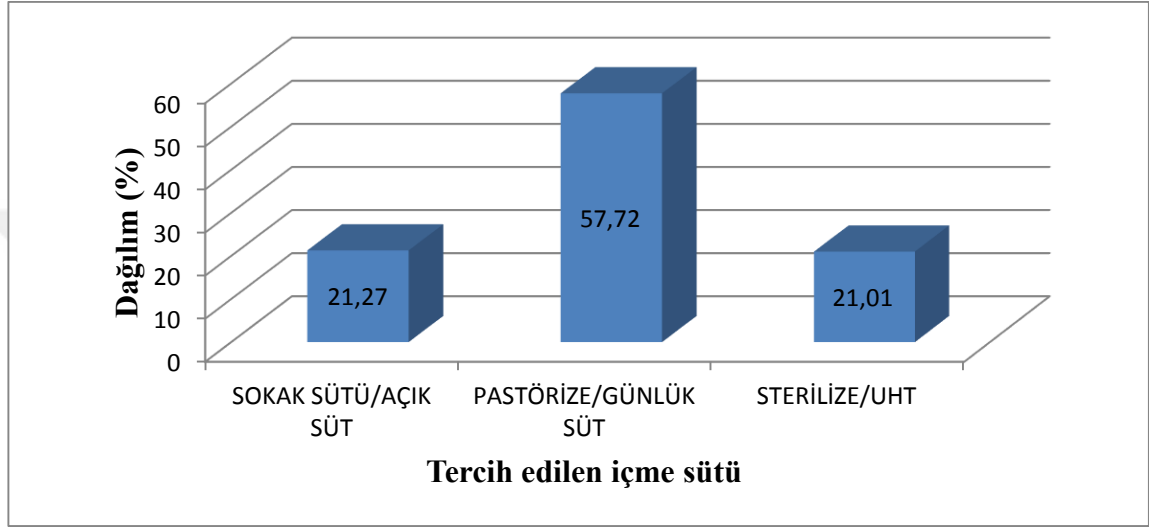
Ankete katılan öğrencilerin “Sütü nereden alıyorsunuz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.23 te verilmiştir.

Şekil 4.23 “Sütü nereden alıyorsunuz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları

Ankete katılan öğrencilerin %46,33'ü sütü marketten alırken, ankete katılan öğrencilerin pazardan süt almadığı saptanmıştır (Şekil 4.23). Terzioğlu (2017) tarafından yapılan anket çalışmasında öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun (%56,0) sütü marketten aldığı belirlenmiştir. Karakaya (2011) yaptığı anket sonucunda öğrencilerin %37,15'lik kısmının sütü marketten aldığını saptamıştır. Karakaya(2001) yaptığı ankette %37,15, Terzioğlu(2017) yaptığı ankette %56,0'ın sütü marketten aldıklarını saptamışlardır.

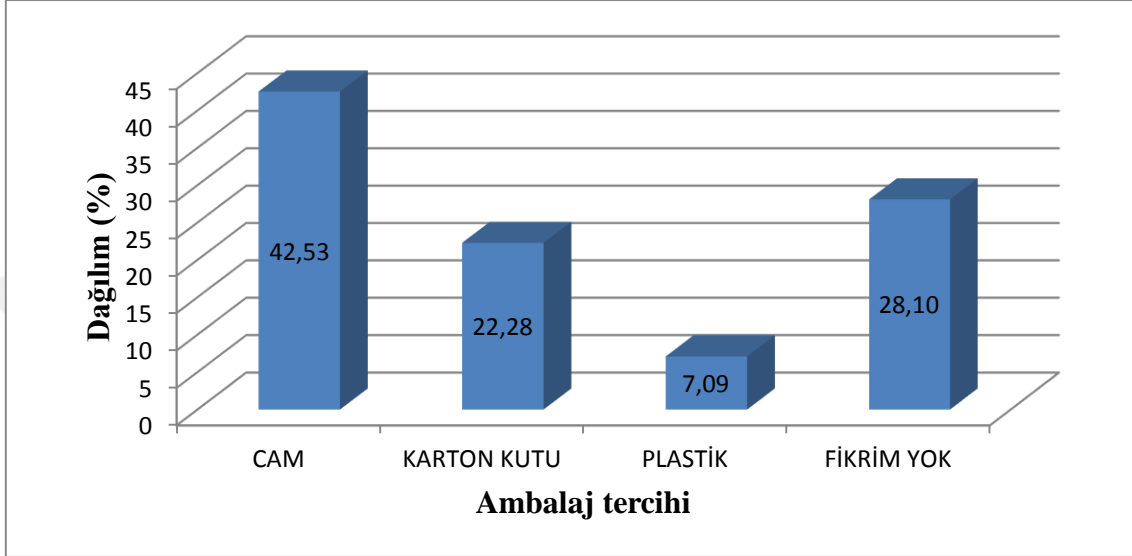
Ankete katılan öğrencilerin “Tüketici olarak tercih ettiğiniz içme sütü hangisidir?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.24 te verilmiştir.

Şekil 4.24 “Tüketici olarak tercih ettiğiniz içme sütü hangisidir?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları

Araştırma bulgularına göre tüketicilerin %57,72’inin pastörize günlük süt tükettiği, %21,27’lik kısmının ise sokak sütü/açık süt ve %21,01’lik kısmının da sterilize/UHT süt tükettikleri saptanmıştır (Şekil 4.24). Kurtoğlu (2018) yaptığı anket çalışmasında öğrencilerin %53,4’ünün pastörize içme sütünü tercih ettiğini ve %18,1’inin ise açık sütü tercih ettiğini saptamıştır.

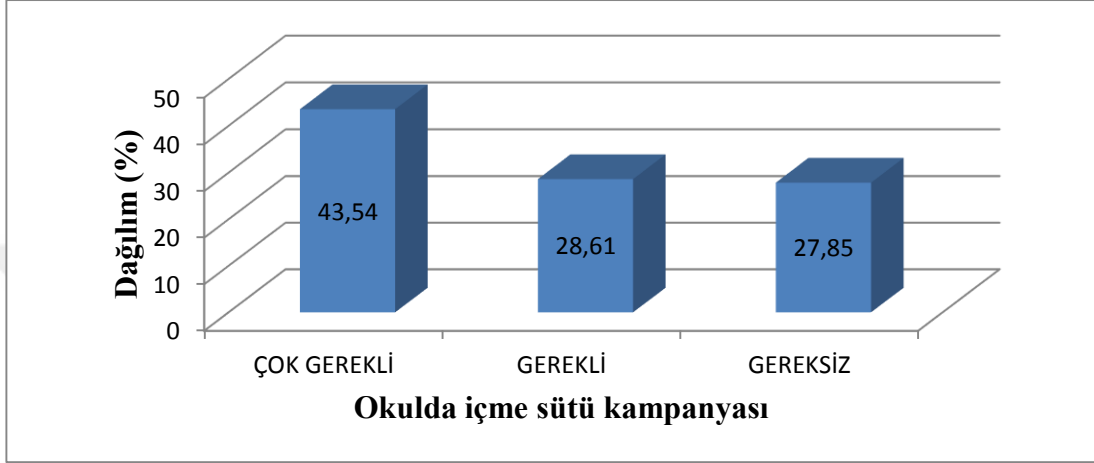
Ankete katılan öğrencilerin “İçme sütü alırken ambalaj tercihiniz nedir” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.25 te verilmiştir.

Şekil 4.25 “İçme sütü alırken ambalaj tercihiniz nedir” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları

Lise öğrencilerinin içme sütü alırken %42,53’ünün cam ambalajı tercih ettiği, %7,09’ünün ise plastik ambalajlamayı tercih ettiği görülmüştür (Şekil 4.25). Kurtoğlu (2018) Bayburt Üniversitesi lisans öğrencilerine yaptığı analiz sonucunda; öğrencilerin %51,9’unun cam ambalajı tercih ettiğini ve %2,70’inde plastik ambalajı tercih ettiğini belirlemiştir.

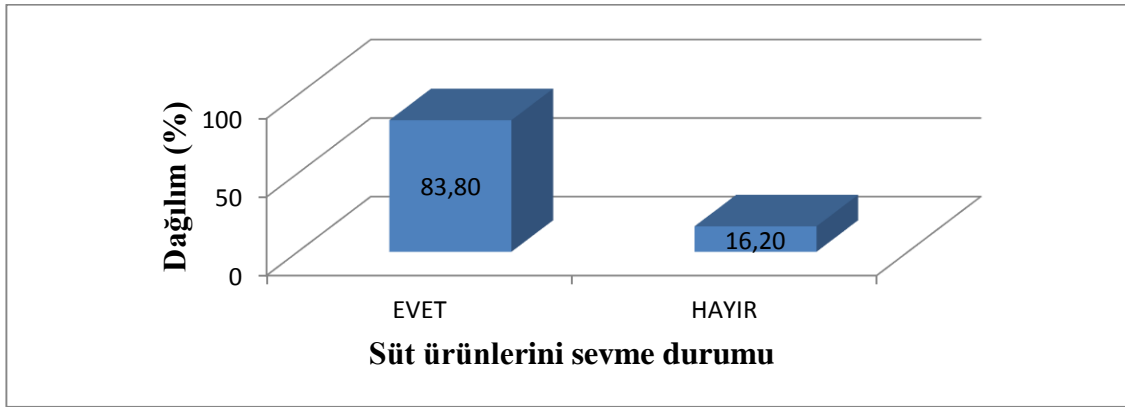
Ankete katılan öğrencilerin “Okulda içme sütü kampanyası hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.26 da verilmiştir.

Şekil 4.27 “Okulda içme sütü kampanyası hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları

Ankete katılan öğrencilerin %43,54’ü okulda içme sütü kampanyasının çok gerekli olduğunu düşünürken, %27,85’lik kısmı okulda içme sütü kampanyasının gereksiz olduğunu düşünmektedir (Şekil 4.26).

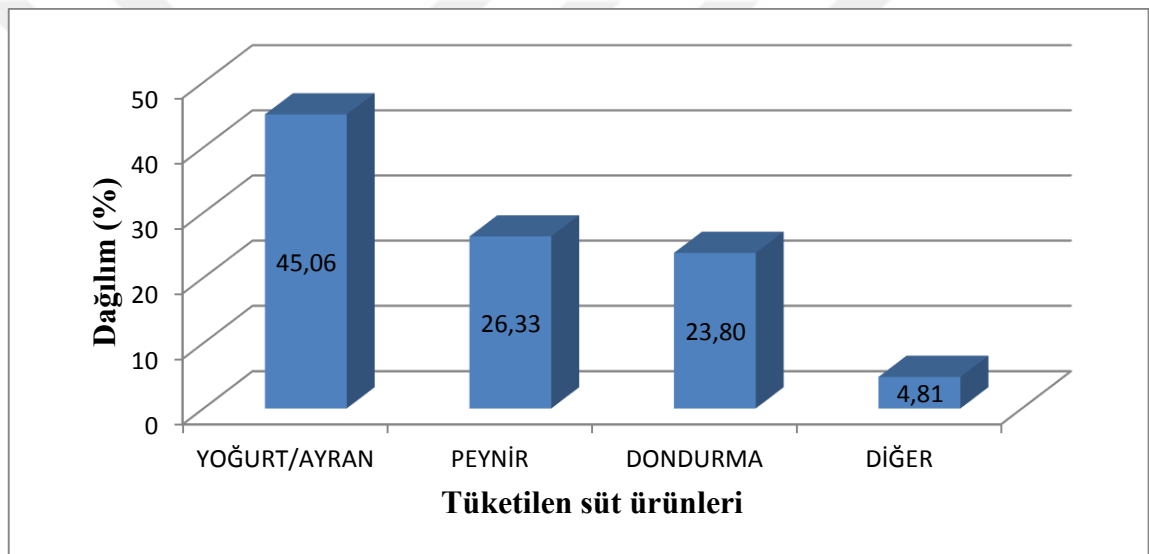
Ankete katılan öğrencilerin “Süt ürünlerini sever misiniz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.28 de verilmiştir.

Şekil 4.29 “Süt ürünlerini sever misiniz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları

Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun (%83,80) süt ürünlerini sevdiğini, %16,20'si ise süt ürünlerini sevmediğini ifade etmiştir (Şekil 4.27). Kurtoğlu (2018) Bayburt Üniversitesi lisans öğrencilerine yaptığı anket sonucunda öğrencilerin %85,85'inin süt ürünlerini sevdiğini, %14,50'sinin ise süt ürünlerini sevmediğini tespit etmiştir.

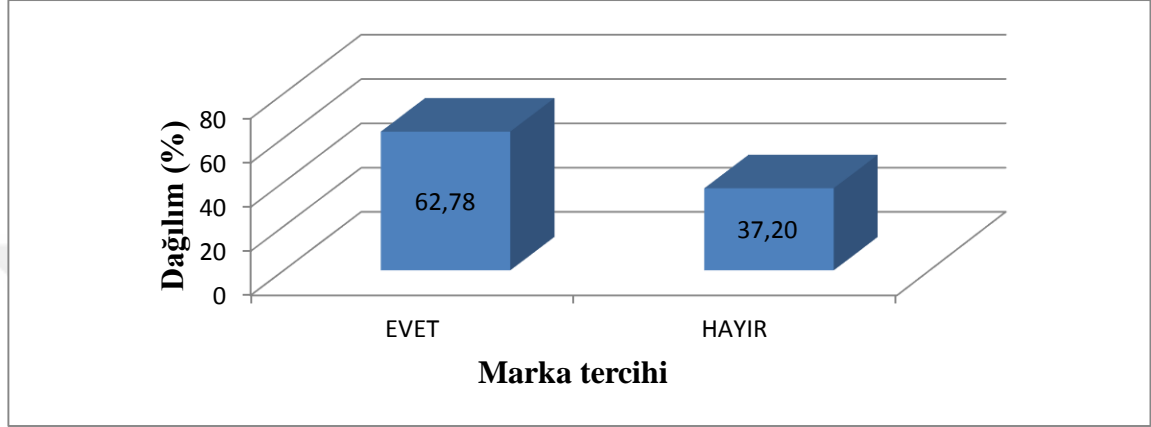
Ankete katılan öğrencilerin “Aşağıdaki süt ürünlerinden hangisini daha çok tüketirsiniz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.30 de verilmiştir.

Şekil 4.31 “Aşağıdaki süt ürünlerinden hangisini daha çok tüketirsiniz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları

Anket sonucunda öğrencilerin süt ürünlerinden %45,06'sının yoğurt/ayran tüketmeyi tercih ederken, %26,33'ünün ise peynir tüketmeyi tercih ettikleri belirlenmiştir (Şekil 4.28). Karakaya (2011) yaptığı anket sonucunda öğrencilerin %11,03'ünün aldıkları sütü yoğurt olarak tükettiğini belirtmiştir.

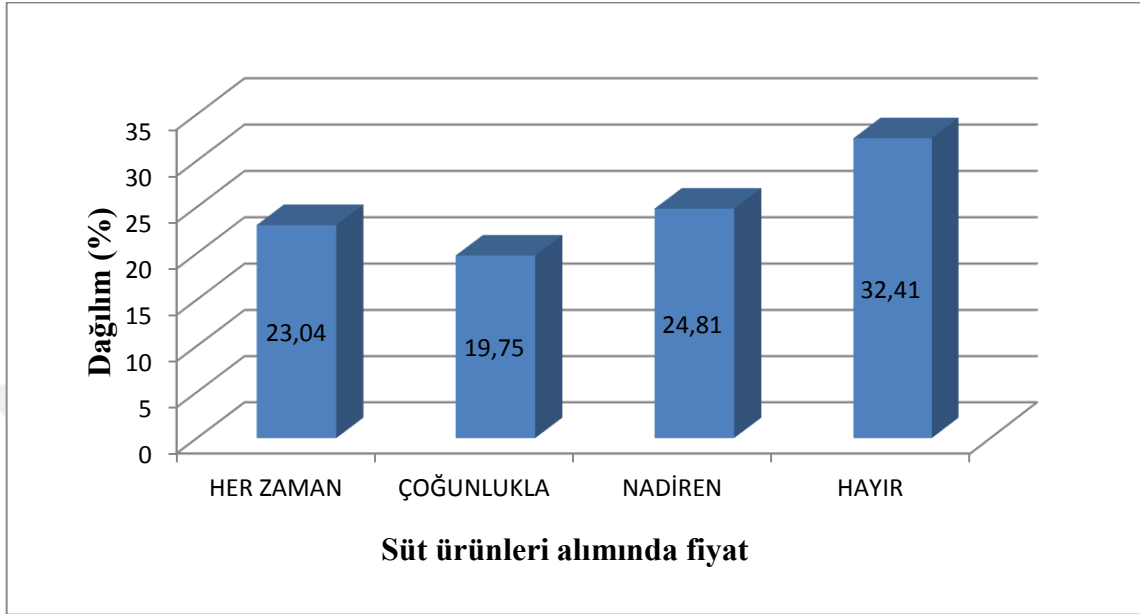
Ankete katılan öğrencilerin “Süt ürünlerini tüketirken marka tercihiniz var mı?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.32 da verilmiştir.

Şekil 4.33 “Süt ürünlerini tüketirken marka tercihiniz var mı?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları

Çalışma sonucunda süt ürünleri tüketirken öğrencilerin %62,78’sinin markalı ürünleri tercih ettikleri gözlemlenmiştir (Şekil 4.29). Kurtoğlu (2018) yaptığı anket çalışmasında ankete katılan öğrencilerin %69,5’inin markalı ürünleri tercih ettiğini saptamıştır. Süt ürünleri tüketiminde markanın önemli bir belirleyici olduğu söylenebilir.

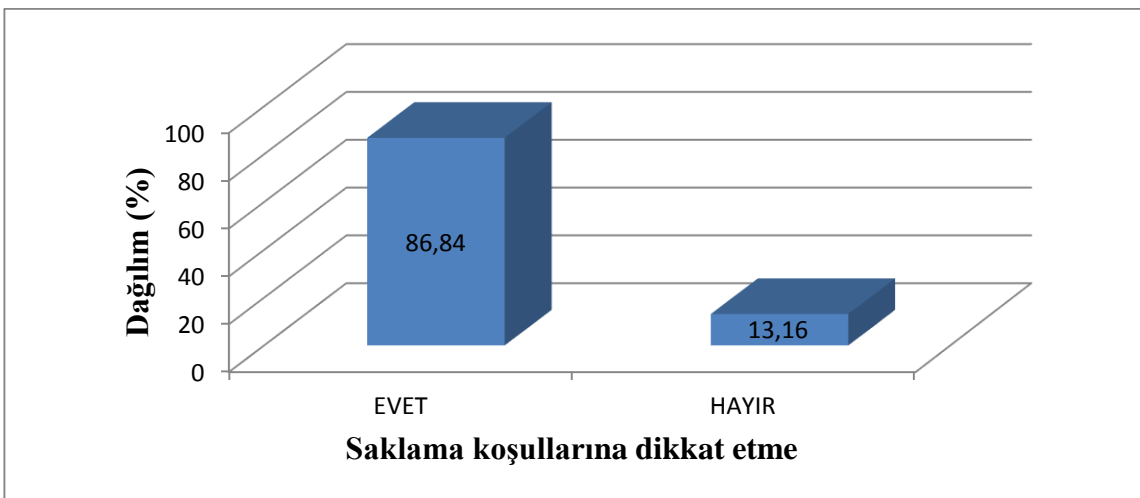
Ankete katılan öğrencilerin “Süt ürünlerini satın alırken fiyat sizin için önemli midir?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.34 da verilmiştir.

Şekil 4.35 “Süt ürünlerini satın alırken fiyat sizin için önemli midir?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları

Öğrencilerin %32,41’i süt ürünleri satın alırken fiyatın önemli olmadığını, %24,81’i ise süt ürünleri fiyatının nadiren önemli olduğunu ifade etmişlerdir (Şekil 4.30).

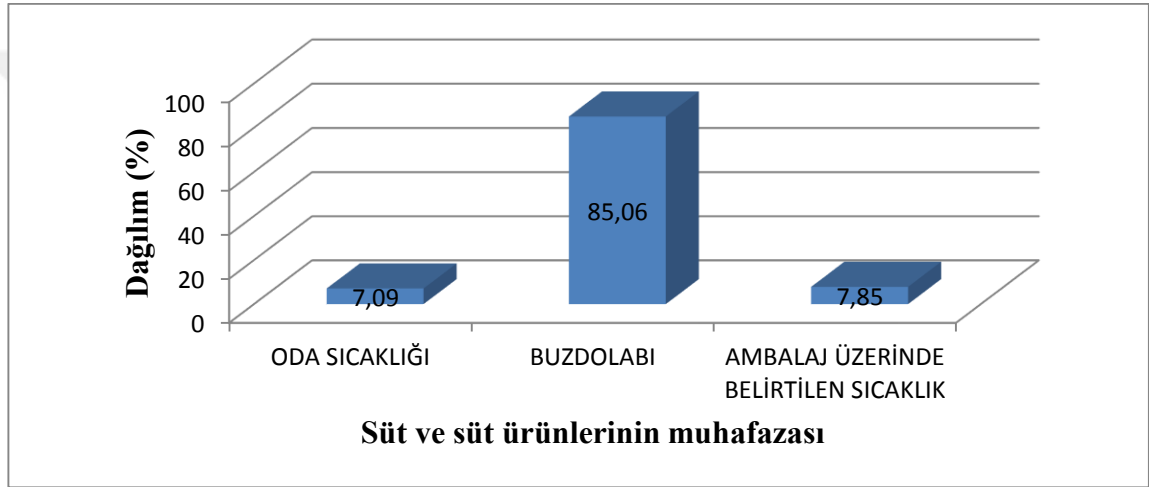
Ankete katılan öğrencilerin “Süt ve süt ürünlerini saklama koşullarına dikkat eder misiniz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.36 de verilmiştir.

Şekil 4.37 “Süt ve süt ürünlerini saklama koşullarına dikkat eder misiniz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları

Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu (%86,84) süt ve süt ürünlerinin saklama koşullarına dikkat ettiğini ifade etmiştir (Şekil 4.31). Terzioğlu (2017) yaptığı anket sonucunda öğrencilerin %89,0'ının saklama koşullarına dikkat ettiğini belirlemiştir.

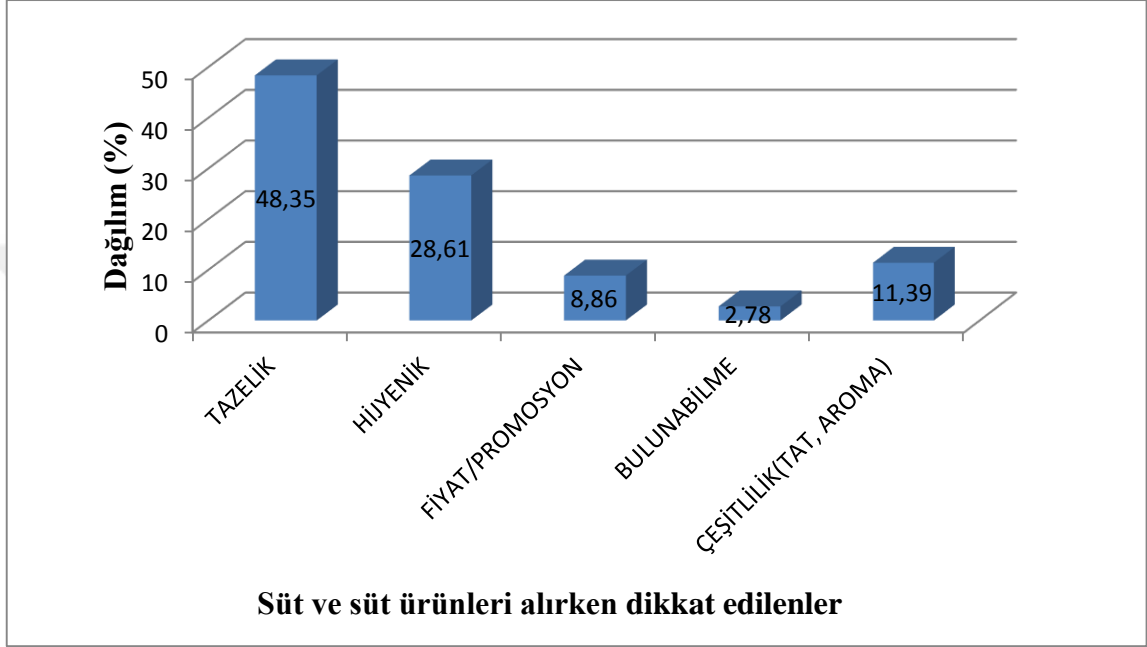
Ankete katılan öğrencilerin “Süt ve süt ürünlerini nerede muhafaza ediyorsunuz” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.38 de verilmiştir.

Şekil 4.39 “Süt ve süt ürünlerini nerede muhafaza ediyorsunuz” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları

Anket sonucunda öğrencilerin %85,06'sı, süt ve süt ürünlerini buzdolabı şartlarında muhafaza ederken, %7,85'i, ise ambalaj üzerinde belirtilen sıcaklıkta muhafaza etmektedir (Şekil 4.32).

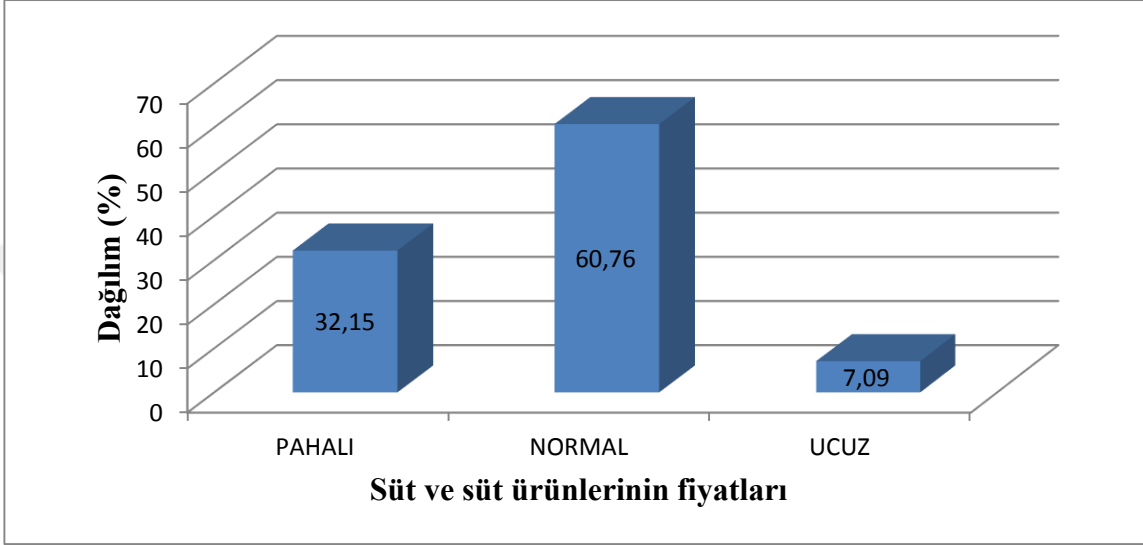
Ankete katılan öğrencilerin “Süt ve süt ürünleri alırken nelere dikkat edersiniz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.40 te verilmiştir.

Şekil 4.41 “Süt ve süt ürünleri alırken nelere dikkat edersiniz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları

Anket verileri ışığında süt ve süt ürünleri alırken öğrencilerin %48,35’inin taze olmasına dikkat ederken, %28,61’inin hijyene, %11,39’unun ise çeşitliliğe (aroma ve tat) önem verdiği saptanmıştır (Şekil 4.33).

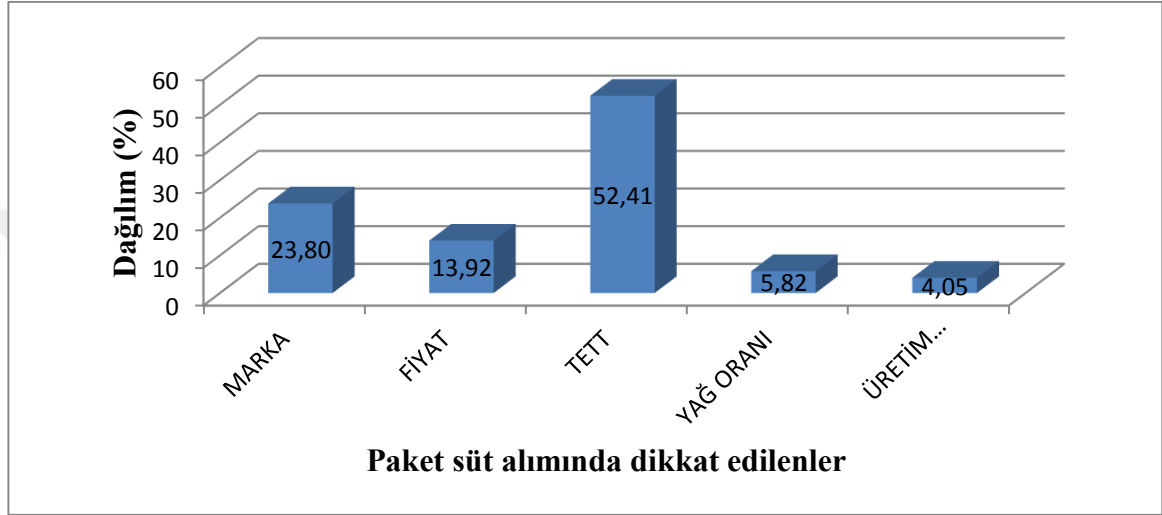
Ankete katılan öğrencilerin “Süt ve süt ürünlerinin fiyatları hakkındaki düşünceniz nedir?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.42 de verilmiştir.

Şekil 4.43 “Süt ve süt ürünlerinin fiyatları hakkındaki düşünceniz nedir?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları

Ankete katılan öğrencilerin çoğunluğu (%60,76) süt ve süt ürünlerinin fiyatlarının normal olduğunu ifade ederken, %7,09’u, fiyatların ucuz olduğunu belirtmiştir (Şekil 4.34). Şahin vd (2001) tarafından Yüzüncü Yıl Üniversitesinde gerçekleştirilen bir anket sonucunda ailelerin %54,6’sının süt fiyatlarını normal bulduğu tespit edilmiştir.

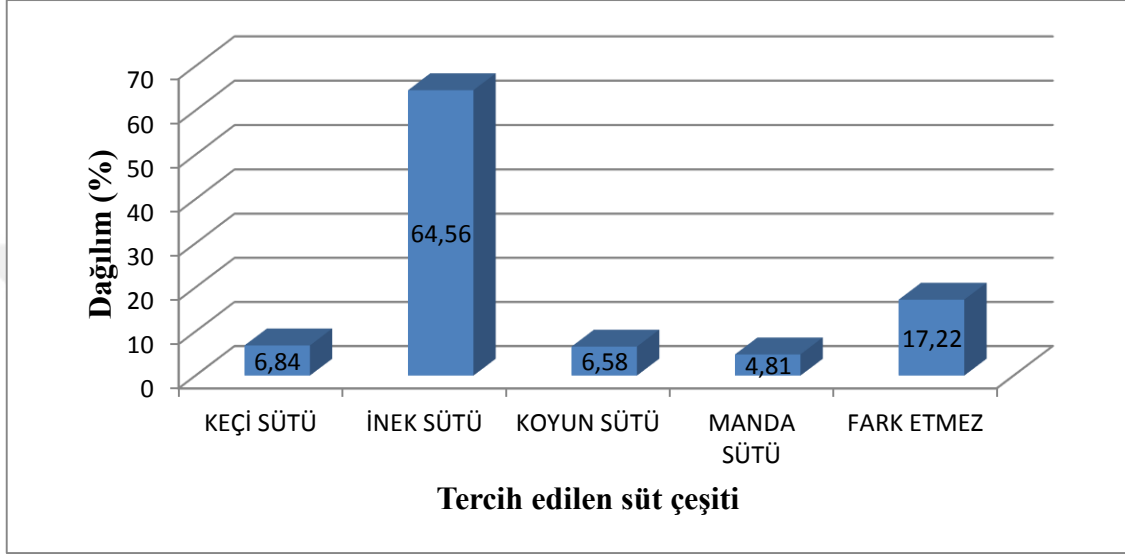
Ankete katılan öğrencilerin “Paket süt alırken nelere dikkat edersiniz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.44 de verilmiştir.

Şekil 4.45 “Paket süt alırken nelere dikkat edersiniz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları

Araştırma bulgularına göre, lise öğrencilerinin %52,41’i, paket süt alımında tavsiye edilen tüketim tarihine (TETT) dikkat ederken, %23,80’i markaya, %13,92’si ise fiyata dikkat etmektedir (Şekil 4.35). Bu yaş gurubu öğrencilerinin %52,41’inde TETT kontrolü davranışının gelişmiş olması sevindiricidir. Karakaya (2011) öğrencilerin süt ve süt ürünleri alırken nelere dikkat ettiklerini araştırdıkları bir çalışmada %44,24’ünün TETT’ne dikkat ettiklerini gözlemlemiştir.

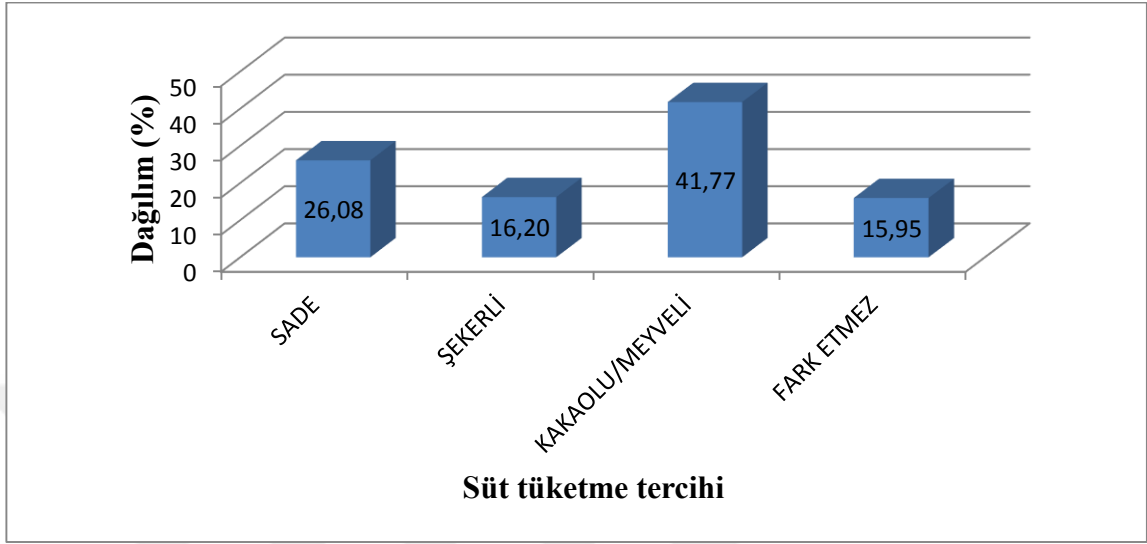
Ankete katılan öğrencilerin “Süt çeşitlerinden en çok hangisini tercih edersiniz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.46 da verilmiştir.

Şekil 4.47 “Süt çeşitlerinden en çok hangisini tercih edersiniz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları

Ankete sonuçlarına göre öğrencilerin %64,56’sı süt çeşitlerinden en çok inek sütünü tercih ederken, %4,81’i manda sütünü tercih etmektedir (Şekil 4.36).

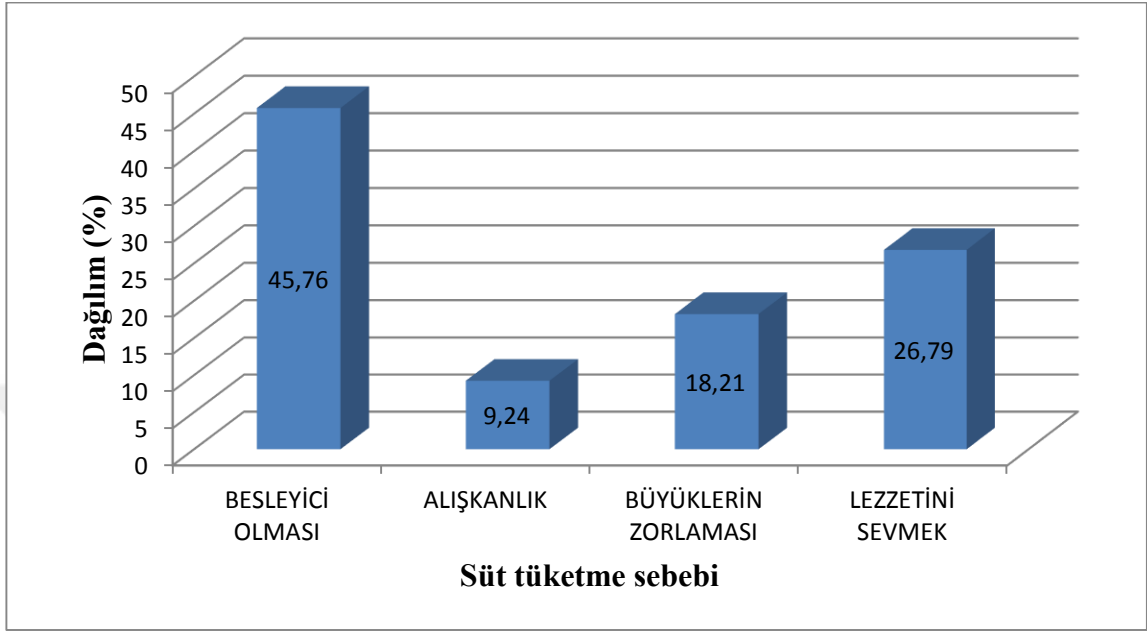
Ankete katılan öğrencilerin “Sütü nasıl tüketmeyi tercih edersiniz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.48 de verilmiştir.

Şekil 4.49 “Sütü nasıl tüketmeyi tercih edersiniz?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları

Öğrencilerin %41,77’si sütü kakaolu-meyveli olarak tercih ederken %26,08’i sütü sade tercih ettiklerini söylemişlerdir. (Şekil 4.37).

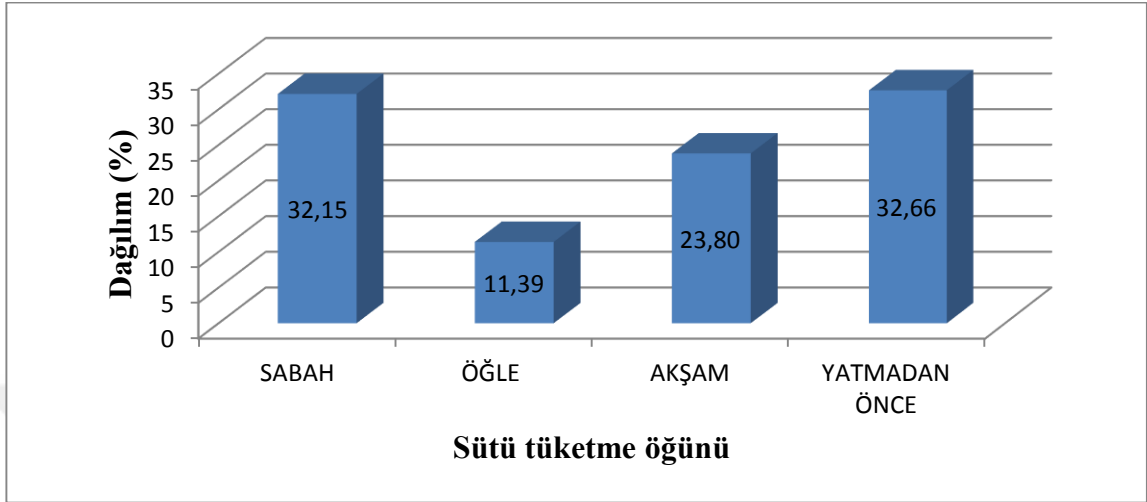
Ankete katılan öğrencilerin “Süt tüketme sebebiniz nedir?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.50 de verilmiştir.

Şekil 4.51 “Süt tüketme sebebiniz nedir?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları

Ankete katılan öğrencilerin %45,76’si sütü besleyici olması nedeniyle tüketirken %9,24’ü sütü alışkanlık olduğu için tükettiğini söylemişlerdir (Şekil 4.38). Terzioğlu (2017), Erzincan Üniversitesi’nde yaptığı anket sonucunda öğrencilerin %42,30’ünün sütü besleyici olduğu için tüketirken, %10,01’inin alışkanlık sebebiyle süt tükettiğini saptamıştır. Ortaöğretim ve üniversite öğrencilerinde sütün besin değeri konusunda bir bilgi eksikliği olduğu anlaşılmaktadır.

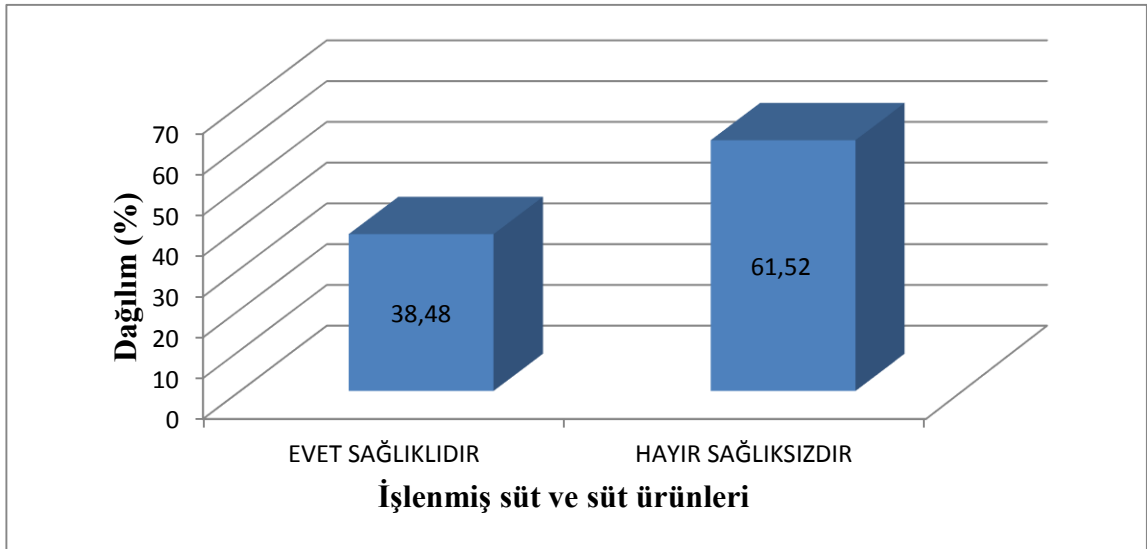
Ankete katılan öğrencilerin “Sütü hangi öğünlerde tüketirsiniz” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.52 da verilmiştir.

Şekil 4.53 “Sütü hangi öğünlerde tüketirsiniz” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları

Ankete katılan öğrencilerin %43,54’ünün sabah ve öğlen saatlerinde, %56,46’sının da akşam ve yatmadan önce tercih ettiği görülmektedir (Şekil 4.39).

Ankete katılan öğrencilerin “Sizce marketlerde satılan işlenmiş süt ve süt ürünleri sağlıklı mıdır?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları şekil 4.54 da verilmiştir.

Şekil 4.55 “Sizce marketlerde satılan işlenmiş süt ve süt ürünleri sağlıklı mıdır?” sorusuna verilen cevapların yüzde dağılımları

Anket uygulanan öğrencilerin %61,52'si marketlerde satılan işlenmiş süt ürünlerinin sağlıklı olduğunu söylemişlerdir (Şekil 4.40).

4.2. Okul değişkeni bazında anket sonuçları

Anket Fen Lisesi, Anadolu Lisesi, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (MTAL) ve Özel Lisede öğrenim gören 395 öğrenciye uygulanmış, okul değişkeni bazında anket sonuçlarına ait değerlendirmeler Çizelge 4.41'den itibaren verilmiştir. Okula göre “Sigara kullanıyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.1'de verilmiştir.

Çizelge 4.1 Okula göre “Sigara kullanıyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Sigara kullanıyor musunuz?				
		Evet	Hayır	Toplam		
OKUL	Fen Lisesi	n	4	96	100	
		%	4,0	96,0	100,0	
	Anadolu Lisesi	n	6	94	100	
		%	6,0	94,0	100,0	
	MTAL	n	9	91	100	
		%	9,0	91,0	100,0	
	Özel Lise	n	12	83	95	
		%	12,6	87,4	100,0	
	Genel toplam		n	31	364	395
			%	7,8	92,2	100,0

Araştırma yapılan okullar incelendiğinde öğrencilerin çoğunluğunun (%92,2) sigara içmediği tahmin edilmektedir (Çizelge 4.1). Araştırma sonucuna göre sigara tüketim alışkanlığı bakımından, okullar arasındaki fark istatistiksel açıdan önemsiz bulunmuştur. ($p=0,27$, $df=3$, $\chi^2=5,709^a$).

Okula göre “Sağlıklı ve dengeli beslendiğinizi düşünüyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.2’de görülmektedir.

Çizelge 4.2 Okula göre “Sağlıklı ve dengeli beslendiğinizi düşünüyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Sağlıklı ve dengeli beslendiğinizi düşünüyor musunuz?			
		Evet	Hayır	Toplam	
OKUL	Fen Lisesi	n	56	44	100
		%	56,0	44,0	100,0
	Anadolu Lisesi	n	42	58	100
		%	42,0	58,0	100,0
	MTAL	n	47	53	100
		%	47,0	53,0	100,0
	Özel Lise	n	52	43	95
		%	54,7	45,3	100,0
	Genel toplam	n	197	198	395
		%	49,9	50,1	100,0

Yapılan çalışma sonucunda; okul değişkeni bazında sağlıklı ve dengeli beslenmediğini düşünen öğrenci oranı %44,0-58,0 arasında değişmektedir. Sağlıklı ve dengeli beslenmediğini düşünen en yüksek öğrenci oranı Anadolu lisesinde tespit edilmiştir (%58,0). Uygulanan istatistik analiz sonucuna göre okul değişkeninin sağlıklı ve dengeli beslenme düşüncesi üzerinde önemli olmadığı görülmüştür (Çizelge 4.2) ($p=0,157$, $df=3$, $\chi^2=5,210^a$).

Okula göre “Sizce beslenme sağlığı etkileyen faktörler arasında mıdır?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.3’te verilmiştir.

Çizelge 4.3 Okula göre “Sizce beslenme sağlığı etkileyen faktörler arasında mıdır?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

			Sizce beslenme sağlığı etkileyen faktörler arasında mıdır?			
			Evete	Hayır	Toplam	
OKUL	Fen Lisesi	n	96	4	100	
		%	96,0	4,0	100,0	
	Anadolu Lisesi	n	92	8	100	
		%	92,0	8,0	100,0	
	MTAL	n	92	8	100	
		%	92,0	8,0	100,0	
	Özel Lise	n	84	11	95	
		%	88,4	11,6	100,0	
	Genel toplam		n	364	31	395
			%	92,2	7,8	100,0

Çalışma kapsamında elde edilen bulgulara göre, tüm liseler bazında öğrencinin tamamına yakını beslenmenin sağlığı etkileyen faktörler arasında olduğunu düşünmektedir, bu bakımdan okullar arasında istatistiksel açıdan önemli bir fark yoktur. Sonuç, lise öğrencilerinin dengeli ve sağlıklı beslenmenin önemini kavramış olduklarını göstermesi açısından önemlidir. Çok az da olsa %4,0-%11,6 arasında değişen oranlarda öğrencinin beslenme ve sağlık ilişkisi bakımından bilgi eksikliği olduğu da görülmektedir (Çizelge 4.3) ($p=0,274$, $df=3$, $\chi^2=3,882^a$).

Okula göre “Beslenme ilgili eğitim aldıysanız nerden aldınız?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.4’de gösterilmiştir.

Çizelge 4.4 Okula göre “Beslenme ilgili eğitim aldıysanız nerden aldınız?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Beslenme ilgili eğitim aldıysanız nerden aldınız?				
		Okul	Diğer	Eğitim almadım	Toplam	
OKUL	Fen Lisesi	n	27	6	67	100
		%	27,0	6,0	67,0	100,0
	Anadolu Lisesi	n	33	7	60	100
		%	33,0	7,0	60,0	100,0
	MTAL	n	61	9	30	100
		%	61,0	9,0	30,0	100,0
	Özel Lise	n	15	27	53	95
		%	15,8	28,4	55,8	100,0
	Genel toplam	n	136	49	210	395
		%	34,4	12,4	53,2	100,0

Beslenme eğitimi almayan öğrenci oranı %30,0-%67,0 arasında değişmektedir. Genel katılım bazında ankete katılan 4 farklı lisedeki öğrencilerin %53,2’si eğitim almadığını ifade ederken; beslenme ile ilgili eğitim aldığını ifade eden en yüksek öğrenci oranı (%61,0) Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde belirlenmiştir. Okul değişkeninin beslenme ile ilgili eğitim alma durumu üzerine önemli derecede etkili olduğu bulunmuştur (Çizelge 4.4) ($p=0,000$, $df=6$, $\chi^2=72,691^a$).

Okula göre “Beslenme alışkanlıklarınızı dikkate aldığınızda aşağıdakilerden hangisi sizin için daha önceliklidir?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları, Çizelge 4.5’te verilmiştir.

Çizelge 4.5 Okula göre “Beslenme alışkanlıklarınızı dikkate aldığımızda aşağıdakilerden hangisi sizin için daha önceliklidir?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Beslenme alışkanlıklarınızı dikkate aldığımızda aşağıdakilerden hangisi sizin için daha önceliklidir?					
		Ev yapımı	İşlenmiş gıda	Yöresel ürün	Fark etmez	Toplam	
OKUL	Fen Lisesi	n	61	3	4	32	100
		%	61,0	3,0	4,0	32,0	100,0
	Anadolu Lisesi	n	56	6	10	28	100
		%	56,0	6,0	10,0	28,0	100,0
	MTAL	n	59	5	9	27	100
		%	59,0	5,0	9,0	27,0	100,0
	Özel Lise	n	56	7	5	27	95
		%	58,9	7,4	5,3	28,4	100,0
	Genel toplam	n	232	21	28	114	395
		%	58,7	5,3	7,1%	28,9	100,0

Çalışma sonucunda; beslenme önceliği bakımından okullar arasında farklılık bulunmadığı görülmüş olup, %56,0-61,0 arasında ev yapımı ürünler tercih ederken, en çok (%61,0) Fen lisesi öğrencilerinin ev yapımı ürünleri tercih ettiği belirlenmiştir (Çizelge 4.5) ($p=0,732$, $df=9$, $\chi^2=6,082^a$). Benzer sonuçlar Kurtoğlu (2018) tarafından da belirlenmiştir. İşlenmiş gıda tercih oranının %3,0-7,4 arasında değiştiği dikkate alındığında sonuçlar öğrencilerin işlenmiş gıdalara karşı önyargısı olduğunu ortaya koymaktadır.

Okula göre “Gıda ürünlerini tüketirken medyadan etkilenir misiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.6’da verilmiştir.

Çizelge 4.6 Okula göre “Gıda ürünlerini tüketirken medyadan etkilenir misiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Gıda ürünlerini tüketirken medyadan etkilenir misiniz?					
		Her zaman	Çoğunlukla	Nadiren	Hiç	Toplam	
OKUL	Fen Lisesi	n	1	12	53	34	100
		%	1,0	12,0	53,0	34,0	100,0
	Anadolu Lisesi	n	8	14	44	34	100
		%	8,0	14,0	44,0	34,0	100,0
	MTAL	n	4	14	56	26	100
		%	4,0	14,0	56,0	26,0	100,0
	Özel Lise	n	7	20	49	19	95
		%	7,4	21,1	51,6	20,0	100,0
	Genel toplam	n	20	60	202	113	395
		%	5,1	15,2	51,1	28,6	100,0

Genel katılım bazında, öğrencilerin gıda ürünlerini tüketirken %51,1’lik kısmının medyadan nadiren etkilendiği belirlenmiş, okul bazında değerlendirildiğinde, Fen lisesi ve Anadolu lisesindeki öğrencilerin %34,0’ının medyadan hiç etkilenmediği görülmüştür. Okullar arasında gıda ürünleri tüketirken medyadan etkilenme bakımından istatistiksel açıdan fark bulunmamıştır. Sonuç olarak lise öğrencilerinin gıda tüketimi üzerine medyanın etkili olmadığı söylenebilir (Çizelge 4.6) ($p=0,079$, $df=9$, $\chi^2=15,451^a$).

Okula göre “Gıda ürünlerini satın alırken ambalajdan etkilenir misiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.7’de görülmektedir.

Çizelge 4.7 Okula göre “Gıda ürünlerini satın alırken ambalajdan etkilenir misiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Gıda ürünlerini satın alırken ambalajdan etkilenir misiniz?			
		Evet	Hayır	Toplam	
OKUL	Fen Lisesi	n	70	30	100
		%	70,0	30,0	100,0
	Anadolu Lisesi	n	61	39	100
		%	61,0	39,0	100,0
	MTAL	n	67	33	100
		%	67,0	33,0	100,0
	Özel Lise	n	62	33	95
		%	65,3	34,7	100,0
	Genel toplam	n	260	135	395
		%	65,8	34,2	100,0

Çalışma sonucunda; ankete katılan Fen Lisesindeki öğrencilerin %70,0’ı, Anadolu Lisesindeki öğrencilerin %61,0’ı, Mesleki Teknik Anadolu Lisesindeki öğrencilerin %67,0’ı ve Özel Lisedeki öğrencilerin %65,3’ü gıda ürünleri satın alırken ambalajdan etkilendiğini beyan etmiştir. Okullar arasında gıda ürünlerini satın alırken ambalajından etkilenme durumu istatistiksel açıdan önemsiz bulunmuştur (Çizelge 4.47) ($p=0,597$, $df=3$, $\chi^2=1,884^a$).

Okula göre “Gıda ürününü alırken önceliğiniz fiyatı olur mu?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.8’de verilmiştir.

Çizelge 4.8 Okula göre “Gıda ürününü alırken önceliğiniz fiyatı olur mu?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Gıda ürününü alırken önceliğiniz fiyatı olur mu?					
		Her zaman	Çoğunlukla	Nadiren	Hayır	Toplam	
OKUL	Fen Lisesi	n	12	28	39	21	100
		%	12,0	28,0	39,0	21,0	100,0
	Anadolu Lisesi	n	32	19	28	21	100
		%	32,0	19,0	28,0	21,0	100,0
	MTAL	n	21	23	39	17	100
		%	21,0	23,0	39,0	17,0	100,0
	Özel Lise	n	19	26	24	26	95
		%	20,0	27,4	25,3	27,4	100,0
	Genel toplam	n	84	96	130	85	395
		%	21,3	24,3	32,9	21,5	100,0

“Gıda ürünü satın alırken önceliğiniz fiyat olur mu?” sorusuna verilen cevaplara bakıldığında okullar arasında farklılık gösterdiği belirlenmiş olup, Anadolu lisesindeki öğrencilerin %32,0’lik kısmında fiyatın her zaman önemli olduğu saptanmıştır. Fiyat değişkeninin okullar arasında istatistiksel açıdan önemli bulunmuştur(Çizelge 4.8) ($p=0,027$, $df=9$, $\chi^2=18,846^a$).

Okula göre “Aldığımız gıdanın firma bilgileri, üretim yeri, içindekiler kısmına dikkat eder misiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.9’da görülmektedir.

Çizelge 4.9 Okula göre “Aldığımız gıdanın firma bilgileri, üretim yeri, içindekiler kısmına dikkat eder misiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Aldığımız gıdanın firma bilgileri, üretim yeri, içindekiler kısmına dikkat eder misiniz?					
		Her zaman	Çoğunlukla	Nadiren	Hayır	Toplam	
OKUL	Fen Lisesi	n	17	25	30	28	100
		%	17,0	25,0	30,0	28,0	100,0
	Anadolu Lisesi	n	32	19	28	21	100
		%	32,0	19,0	28,0	21,0	100,0
	MTAL	n	29	14	28	29	100
		%	29,0	14,0	28,0	29,0	100,0
	Özel Lise	n	17	21	31	26	95
		%	17,9	22,1	32,6	27,4	100,0
	Genel toplam	n	95	79	117	104	395
		%	24,1	20,0	29,6	26,3	100,0

Genel katılım bazında, ankete katılan öğrencilerin %29,6’sı gıdanın firma bilgileri, üretim yeri, içindekiler kısmına nadiren dikkat ederken, Anadolu lisesindeki öğrencilerin %32,0’ının her zaman dikkat ettiği belirlenmiştir. Okul değişkeninin etkisi bu anlamda istatistiksel olarak önemsiz bulunmuştur (Çizelge 4.9) ($p=0,187$, $df=9$, $\chi^2=12,488^a$). “Nadiren” ve “Hayır” cevabı veren öğrencilerin toplamları göz önünde bulundurulduğunda, etiket okuma konusunda lise ve dengi okul öğrencilerinin önemli bölümünde doğru alışkanlık oluşmadığı dikkat çekicidir.

Okula göre “Gıda ürünleri üretiminde kullanılan katkı maddelerinin tümü sağlığa zararlı mıdır?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.10’ da görülmektedir.

Çizelge 4.10 Okula göre “Gıda ürünleri üretiminde kullanılan katkı maddelerinin tümü sağlığa zararlı mıdır?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Gıda ürünleri üretiminde kullanılan katkı maddelerinin tümü sağlığa zararlı mıdır?			
		Evet	Hayır	Toplam	
OKUL	Fen Lisesi	n	36	64	100
		%	36,0	64,0	100,0
	Anadolu Lisesi	n	42	58	100
		%	42,0	58,0	100,0
	MTAL	n	45	55	100
		%	45,0	55,0	100,0
	Özel Lise	n	44	51	95
		%	46,3	53,7	100,0
	Genel toplam	n	167	228	395
		%	42,3	57,7	100,0

Anket bulgularına göre; Fen lisesindeki öğrencilerin %64,0’ı gıda üretiminde kullanılan katkı maddelerinin sağlığa zararlı olmadığını düşünürken, Özel lisedeki öğrencilerin %46,3’ünün gıda üretiminde kullanılan katkı maddelerinin sağlığa zararlı olduğunu düşündüklerini belirtmiştir. Okul değişkenin gıda üretiminde kullanılan katkı maddelerinin sağlığa zararlı olup olmama üzerindeki etkisi istatistiksel açıdan önemsiz bulunmuştur (Çizelge 4.10) ($p=0,465$, $df=3$, $\chi^2=2,557^a$). Liseler arasında katkı maddelerinin tamamını zararlı bulan öğrenci sayısının %36,0-46,3 arasında olduğu göz önünde bulundurulduğunda, bu konuda yanlış bilgiye sahip öğrenci oranının oldukça yüksek olduğu ve bu bilgi eksikliğinin giderilmesi bakımından liselerde gıda ve beslenme ile ilgili bir dersin müfredata alınmasının doğru olacağı düşünülmektedir.

Okula göre “Sizce ülkemizde gıda sektöründeki kontroller yeterli düzeyde mi?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.11’de verilmiştir.

Çizelge 4.11 Okula göre “Sizce ülkemizde gıda sektöründeki kontroller yeterli düzeyde mi?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Sizce ülkemizde gıda sektöründeki kontroller yeterli düzeyde mi?			
		Evet	Hayır	Toplam	
OKUL	Fen Lisesi	n	4	96	100
		%	4,0	96,0	100,0
	Anadolu Lisesi	n	18	82	100
		%	18,0	82,0	100,0
	MTAL	n	9	91	100
		%	9,0	91,0	100,0
	Özel Lise	n	16	79	95
		%	16,8	83,2	100,0
	Genel toplam	n	47	348	395
		%	11,9	88,1	100,0

Okullar bazında, gıda sektöründeki kontrollerin yetersiz olduğunu belirten öğrenci oranı %82,0-96,0 arasında değişmiştir. Bu bakımdan en yüksek oran Fen Lisesinde tespit edilmiştir. Orta öğretim seviyesinde öğrencilerde gıda denetimleri konusundaki hassasiyet bilinci dikkat çekicidir. Okul değişkeninin etkisi istatistiksel olarak önemli bulunmuştur (Çizelge 4.11) ($p=0,006$, $df=3$, $\chi^2=12,519^a$).

Okula göre “Süt tüketiyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.12’ de verilmiştir.

Çizelge 4.12 Okula göre “Süt tüketiyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Süt tüketiyor musunuz?			
		Evet	Hayır	Toplam	
OKUL	Fen Lisesi	n	83	17	100
		%	83,0	17,0	100,0
	Anadolu Lisesi	n	60	40	100
		%	60,0	40,0	100,0
	MTAL	n	73	27	100
		%	73,0	27,0	100,0
	Özel Lise	n	80	15	95
		%	84,2	15,8	100,0
	Genel toplam	n	296	99	395
		%	74,9	25,1	100,0

Yapılan araştırma sonucunda 4 farklı lisedeki öğrenciler arasında, süt tüketen öğrenci oranı %60,0-84,0 arasında değişmektedir. Süt tüketmediğini belirten öğrenci oranı en yüksek (%40,0) Anadolu Lisesinde tespit edilmiştir. Süt tüketimi üzerine okul değişkeninin etkisi istatistiksel açıdan önemli bulunmuştur (Çizelge 4.12) ($p=0,000$, $df=3$, $\chi^2=19,891^a$). Sütün besin değeri, sütün önemli kaynak oluşturduğu Ca, P ve proteinlerin diyetle yeterince alınmadığı durumlarda karşılaşılabilecek problemler konusunda ortaöğretim öğrencilerine bilgi verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Okula göre “Süt tüketiyorsanız hangi sıklıkla tüketirsiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.13’de görülmektedir.

Çizelge 4.13 Okula göre “Süt tüketiyorsanız hangi sıklıkla tüketirsiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Süt tüketiyorsanız hangi sıklıkla tüketirsiniz?				Toplam	
		Her gün	Haftada birkaç gün	Haftada bir	Hiç		
OKUL	Fen Lisesi	n	11	35	36	18	100
		%	11,0	35,0	36,0	18,0	100,0
	Anadolu Lisesi	n	12	28	23	37	100
		%	12,0	28,0	23,0	37,0	100,0
	MTAL	n	13	36	29	22	100
		%	13,0	36,0	29,0	22,0	100,0
	Özel Lise	n	23	37	22	13	95
		%	24,2	38,9	23,2	13,7	100,0
	Genel toplam	n	59	136	110	90	395
		%	14,9	34,4	27,8	22,8	100,0

Her gün süt tüketen öğrencilerin oranı %11,0-24,2 arasında, hiç süt tüketmeyen öğrencilerin oranı ise %13,7-37,0 arasında değişmektedir. Her gün ve haftada birkaç gün süt tüketimi dikkate alındığında, süt tüketiminin en düşük olduğu okul Anadolu Lisesi, en yüksek olduğu okul ise Özel Lisedir. Okul değişkeninin etkisi bu anlamda istatistiksel olarak önemli bulunmuştur (Çizelge 4.13) ($p=0,002$, $df=9$, $\chi^2=26,563^a$).

Okula göre “Sütü nereden alıyorsunuz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.14’te verilmiştir.

Çizelge 4.14 Okula göre “Sütü nereden alıyorsunuz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Sütü nereden alıyorsunuz?					Toplam	
		Market	Bakkal	Pazar	Kantin	Diğer		
OKUL	Fen Lisesi	n	54	7	0	6	33	100
		%	54,0	7,0	0,0	6,0	33,0	100,0
	Anadolu Lisesi	n	32	8	1	2	57	100
		%	32,0	8,0	1,0	2,0	57,0	100,0
	MTAL	n	40	7	1	12	40	100
		%	40,0	7,0	1,0	12,0	40,0	100,0
	Özel Lise	n	57	11	0	7	20	95
		%	60,0	11,6	0,0	7,4	21,1	100,0
	Genel toplam	n	183	33	2	27	150	395
		%	46,3	8,4	0,5	6,8	38,0	100,0

Öğrencilerin süt satın almada ağırlıklı olarak market ve diğer seçeneklerini işaretlediği görülmektedir. Okul bazında karşılaştırıldığında marketten süt satın alma oranı en yüksek Özel lisede, en düşük Anadolu lisesinde belirlenmiştir. Süt satın almada pazar tercih edilmemektedir. Araştırma sonucunda süt satın almada okul değişkeninin istatistiksel olarak önemli etkisi olduğu tespit edilmiştir (Çizelge 4.14) ($p=0,000$, $df=12$, $\chi^2=38,905^a$).

Okula göre “Tüketici olarak tercih ettiğiniz içme sütü hangisidir?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.15’te gösterilmiştir.

Çizelge 4.15 Okula göre “Tüketici olarak tercih ettiğiniz içme sütü hangisidir?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Tüketici olarak tercih ettiğiniz içme sütü hangisidir?				
		Sokak (açık) süt	Pastörize günlük süt	UHT	Toplam	
OKUL	Fen Lisesi	n	16	64	20	100
		%	16,0	64,0	20,0	100,0
	Anadolu Lisesi	n	28	49	23	100
		%	28,0	49,0	23,0	100,0
	MTAL	n	16	57	27	100
		%	16,0	57,0	27,0	100,0
	Özel Lise	n	24	58	13	95
		%	25,3	61,1	13,7	100,0
	Genel toplam	n	84	228	83	395
		%	21,3	57,7	21,0	100,0

Çalışma kapsamında genel katılım bazında pastörize/günlük süt en yüksek oranda (%57,7) tercih edilen süttür. Okullar bazında değerlendirildiğinde pastörize/günlük sütün en yüksek oranda Fen Lisesi öğrencileri tarafından tercih edildiği görülmektedir. Sokak sütü/açık süt tercihi bakımından en yüksek oran Anadolu Lisesinde (%28,0) belirlenmiştir. İstatistiksel olarak okul değişkeninin öğrencilerin tercih ettiği içme sütü üzerindeki etkisi önemsiz bulunmuştur (Çizelge 4.15) ($p=0,062$, $df=6$, $\chi^2=12,017^a$).

Okula göre “İçme sütü alırken ambalaj tercihiniz nedir”? Sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımlar Çizelge 4.16 da verilmiştir.

Çizelge 4.16 Okula göre “İçme sütü alırken ambalaj tercihiniz nedir? ” Sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımlar

		İçme sütü alırken ambalaj tercihiniz nedir?					
		Cam	Karton kutu	Plastik	Fikrim yok	Toplam	
OKUL	Fen Lisesi	n	43	28	4	25	100
		%	43,0	28,0	4,0	25,0	100,0
	Anadolu Lisesi	n	45	12	12	31	100
		%	45,0	12,0	12,0	31,0	100,0
	MTAL	n	46	25	4	25	100
		%	46,0	25,0	4,0	25,0	100,0
	Özel Lise	n	34	23	8	30	95
		%	35,8	24,2	8,4	31,6	100,0
	Genel toplam	n	168	88	28	111	395
		%	42,5	22,3	7,1	28,1	100,0

Genel katılıma göre en az tercih edilen ambalaj plastik, en çok tercih edilen ise cam ambalajdır. Okul değişkeni bazında değerlendirildiğinde, cam ambalaj tercih oranının okullarda birbirine yakın bulunduğu görülmektedir. Cam ambalajın en çok tercih edildiği okul Mesleki Teknik ve Anadolu Lisesidir. Plastik ambalajın en az (%4,0) tercih edildiği okullar Fen Lisesi ve Mesleki Teknik ve Anadolu Lisesidir. Ambalaj seçiminde herhangi bir tercihi bulunmayan öğrenci oranı %25,0-31,6 arasında değişmektedir. Gıda ambalajı seçimi konusunda da ortaöğretim seviyesinde bilgi eksikliği olduğu görülmektedir. İçme sütü alımında ambalaj tercihi üzerine okul değişkeninin etkisi istatistiksel olarak önemsiz bulunmuştur (Çizelge 4.16) ($p=0,070$, $df=9$, $\chi^2=15,874^a$).

Okula göre “Okulda içme sütü kampanyası hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.17’de gösterilmiştir.

Çizelge 4.17 Okula göre “Okulda içme sütü kampanyası hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Okul içme sütü kampanyası hakkında ne düşünüyorsunuz?				
		Çok gerekli	Gerekli	Gereksiz	Toplam	
OKUL	Fen Lisesi	n	56	26	18	100
		%	56,0	26,0	18,0	100,0
	Anadolu Lisesi	n	46	23	31	100
		%	46,0	23,0	31,0	100,0
	MTAL	n	45	29	26	100
		%	45,0	29,0	26,0	100,0
	Özel Lise	n	25	35	35	95
		%	26,3	36,8	36,8	100,0
	Genel toplam	n	172	113	110	395
		%	43,5	28,6	27,9	100,0

Çalışma sonucunda; okulda içme sütü kampanyasını Fen Lisesi öğrencilerinin çoğunluğu (%56,0) “çok gerekli” bulurken, kampanyanın çok gerekli olduğunu düşünen en düşük öğrenci oranı (%26,3) Özel Lisede tespit edilmiştir. Özel lise öğrencilerin %36,8’i okullarda içme sütü kampanyasını “gereksiz” bulmaktadır. Okulda içme sütü kampanyası üzerinde okul değişkeni etkisinin istatistiksel olarak önemli olduğu tespit edilmiştir (Çizelge 4.17) ($p=0,004$ $df=9$, $\chi^2=24,015^a$).

Okula göre “Süt ürünlerini sever misiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.18 de verilmiştir.

Çizelge 4.18 Okula göre “Süt ürünlerini sever misiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Süt ürünlerini sever misiniz?			
		Evet	Hayır	Toplam	
OKUL	Fen Lisesi	n	89	11	100
		%	89,0	11,0	100,0
	Anadolu Lisesi	n	80	20	100
		%	80,0	20,0	100,0
	MTAL	n	86	14	100
		%	86,0	14,0	100,0
	Özel Lise	n	76	19	95
		%	80,0	20,0	100,0
	Genel toplam	n	331	64	395
		%	83,8	16,2	100,0

Liseler bazında elde edilen bulgulara göre, öğrencilerin %80,0-89,0 arasında süt ürünlerini sevdiği belirlenmiştir. Okul değişkenini etkisi istatistiksel açıdan önemsiz bulunmuştur (Çizelge 4.18) ($p=0,219$, $df=3$, $\chi^2=4,422^a$). Benzer sonuçlar Kurtoğlu (2018) tarafından da tespit edilmiştir.

Okula göre “Aşağıdaki süt ürünlerinden hangisini daha çok tüketirsiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.19 da gösterilmiştir.

Çizelge 4.19 Okula göre “Aşağıdaki süt ürünlerinden hangisini daha çok tüketirsiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Aşağıdaki süt ürünlerinden hangisini daha çok tüketirsiniz?					
		Yoğurt/ayran	Peynir	Dondurma	Diğer	Toplam	
OKUL	Fen Lisesi	n	41	29	23	7	100
		%	41,0	29,0	23,0	7,0	100,0
	Anadolu Lisesi	n	53	23	23	1	100
		%	53,0	23,0	23,0	1,0	100,0
	MTAL	n	49	22	25	4	100
		%	49,0	22,0	25,0	4,0	100,0
	Özel Lise	n	35	30	23	7	95
		%	36,8	31,6	24,2	7,4	100,0
	Genel toplam	n	178	104	94	19	395
		%	45,1	26,3	23,8	4,8	100,0

Anket sonucunda; yoğurt/ayran tercih eden öğrenci oranı %36,8-53,0, peynir tercih eden öğrenci oranı %22,0-31,6, dondurma tercih oranı da %24,2-25,0 arasında bulunmuştur. Okullardaki öğrencilerin büyük bir kısmının süt ürünlerinden ve peynir tükettiği görülmüştür. Yoğurt/ayran tercih oranının en yüksek olduğu okul Anadolu Lisesi, peynir tercih oranının en yüksek olduğu okul Özel Lise, dondurma tercihinin en yüksek oranda tespit edildiği okul ise Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi olmuştur. Süt ürünleri tercihi bakımından okul değişkeninin etkisi istatistiksel açıdan önemsiz bulunmuştur (Çizelge 4.19) ($p=0,243$, $df=9$, $\chi^2=11,496^a$). Benzer sonuçlar Terzioğlu (2017) tarafından tespit edilmiştir.

Okula göre “Süt ürünlerini tüketirken marka tercihiniz var mı?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.20 de verilmektedir.

Çizelge 4.20 Okula göre “Süt ürünlerini tüketirken marka tercihiniz var mı?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Süt ürünlerini tüketirken marka tercihiniz var mı?			
		Evet	Hayır	Toplam	
OKUL	Fen Lisesi	n	62	38	100
		%	62,0	38,0	100,0
	Anadolu Lisesi	n	65	35	100
		%	65,0	35,0	100,0
	MTAL	n	60	40	100
		%	60,0	40,0	100,0
	Özel Lise	n	61	34	95
		%	64,2	35,8	100,0
	Genel toplam	n	248	147	395
		%	62,8	37,2	100,0

Anket uygulanan; Fen lisesi (%62,0), Anadolu lisesi (%65,0) MTAL (%60,0), Özel lise (%64,2) öğrencilerinin önemli kısmı süt ürünleri tüketirken marka tercih ettiğini belirtmiştir. Süt ürünleri tüketiminde marka tercihi bakımından okullar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (Çizelge 4.20) ($p=0,885$, $df=3$, $\chi^2=0,651^a$). Aynı şekilde Kahraman (2016) süt tüketiminde marka tercih edildiğini tespit etmiştir.

Okula göre “Süt ürünlerini satın alırken fiyat sizin için önemli midir?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.21 de görülmektedir.

Çizelge 4.21 Okula göre “Süt ürünlerini satın alırken fiyat sizin için önemli midir?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Süt ürünlerini satın alırken fiyat sizin için önemli midir?					
		Her zaman	Çoğunlukla	Nadiren	Hayır	Toplam	
OKUL	Fen Lisesi	n	19	24	23	34	100
		%	19,0	24,0	23,0	34,0	100,0
	Anadolu Lisesi	n	35	13	25	27	100
		%	35,0	13,0	25,0	27,0	100,0
	MTAL	n	18	24	28	30	100
		%	18,0	24,0	28,0	30,0	100,0
	Özel Lise	n	19	17	22	37	95
		%	20,0	17,9	23,2	38,9	100,0
	Genel toplam	n	91	78	98	128	395
		%	23,0	19,7	24,8	32,4	100,0

Genel katılım bazında anket sonucunda; öğrencilerin büyük bir kısmının (%32,4) süt ürünleri alırken fiyatını önemsemediği saptanmıştır. Fiyatın her zaman önemli olduğunu düşünen en yüksek öğrenci oranı (%35,0) Anadolu Lisesinde tespit edilmiş, fiyatı hiç önemsemeyen öğrenci oranının (%38,9) en yüksek olduğu okul ise Özel Lise olarak belirlenmiştir. Ancak, okul değişkeninin etkisi istatistiksel açıdan önemsiz bulunmuştur (Çizelge 4.21) ($p=0,072$, $df=9$, $\chi^2=15,765^a$). Şahin vd (2001) Yüzüncü Yıl Üniversitesinde ailelere yönelik araştırmalarda süt ve süt ürünleri satın alırken fiyatın daha az önemli olduğunu saptamışlardır.

Okula göre “Süt ve süt ürünlerini saklama koşullarına dikkat eder misiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.22 de verilmiştir.

Çizelge 4.22 Okula göre “Süt ve süt ürünlerini saklama koşullarına dikkat eder misiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Süt ve ürünlerini saklama koşullarına dikkat eder misiniz?			
		Evet	Hayır	Toplam	
OKUL	Fen Lisesi	n	91	9	100
		%	91,0	9,0	100,0
	Anadolu Lisesi	n	88	12	100
		%	88,0	12,0	100,0
	MTAL	n	84	16	100
		%	84,0	16,0	100,0
	Özel Lise	n	80	15	95
		%	84,2	15,8	100,0
	Genel toplam	n	343	52	395
		%	86,8	13,2	100,0

Araştırma kapsamında; anket uygulanan dört farklı okuldaki öğrencilerin önemli bir kısmının (%84,0-91,0) süt ve süt ürünlerini saklama koşullarına dikkat ettikleri belirlenmiştir. Bu bakımdan en yüksek öğrenci oranı Fen Lisesinde belirlenmiştir. Okul değişkeninin süt ve ürünlerini saklama koşullarına dikkat etme durumu üzerine etkisi istatistiksel olarak önemsiz bulunmuştur (Çizelge 4.22) ($p=0,405$, $df=3$, $\chi^2=2,912^a$).

Okula göre “Süt ve süt ürünlerini nerede muhafaza ediyorsunuz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.23’te verilmiştir.

Çizelge 4.23 Okula göre “Süt ve süt ürünlerini nerede muhafaza ediyorsunuz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Süt ve ürünlerini nerede muhafaza ediyorsunuz?				
		Oda sıcaklığı	Buzdolabı	Ambalajdaki sıcaklık	Toplam	
OKUL	Fen Lisesi	n	7	85	8	100
		%	7,0	85,0	8,0	100,0
	Anadolu Lisesi	n	7	85	8	100
		%	7,0	85,0	8,0	100,0
	MTAL	n	11	81	8	100
		%	11,0	81,0	8,0	100,0
	Özel Lise	n	3	85	7	95
		%	3,2	89,5	7,4	100,0
	Genel toplam	n	28	336	31	395
		%	7,1	85,1	7,8	100,0

Araştırma kapsamında; anket uygulanan dört ayrı okuldaki lise öğrencilerinin süt ve süt ürünlerini çoğunlukla buzdolabında muhafaza ettikleri belirlenmiştir. İstatistiksel olarak okul değişkeninin süt ve ürünleri muhafaza yeri üzerinde etkisinin önemsiz olduğu belirlenmiştir (Çizelge 4.23) ($p=0,586$, $df=6$, $\chi^2=4,679^a$).

Okula göre “Süt ve süt ürünleri alırken nelere dikkat edersiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.24’de görülmektedir.

Çizelge 4.24 Okula göre “Süt ve süt ürünleri alırken nelere dikkat edersiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Süt ve süt ürünleri alırken nelere dikkat edersiniz?						
		Fiyat/					Toplam	
		Tazelik	Hijyen	Promosyon	Bulunabilme	Çeşitlilik		
OKUL	Fen Lisesi	n	47	19	18	5	11	100
		%	47,0	19,0	18,0	5,0	11,0	100,0
	Anadolu Lisesi	n	52	27	9	3	9	100
		%	52,0	27,0	9,0	3,0	9,0	100,0
	MTAL	n	44	33	4	1	18	100
		%	44,0	33,0	4,0	1,0	18,0	100,0
	Özel Lise	n	48	34	4	2	7	95
		%	50,5	35,8	4,2	2,1	7,4	100,0
	Genel toplam	n	191	113	35	11	45	395
		%	48,4	28,6	8,9	2,8	11,4	100,0

Lise öğrencilerinin süt ve süt ürünleri alırken çoğunlukla taze olmasına ve hijyene dikkat ettikleri görülmüştür. Tazeliğe dikkat eden öğrenciler en yüksek oranda (%52,0) Anadolu Lisesinde, hijyen konusunda en yüksek oran (%35,8) Özel Lisede tespit edilmiştir. Fiyat/promosyon konusunda belirlenen en yüksek oran ise (%19,0) Fen Lisesine aittir. Okul değişkeninin etkisi istatistiksel olarak önemli bulunmuştur (Çizelge 4.24) ($p=0,003$, $dF=12$, $\chi^2=29,694^a$).

Okula göre “Süt ve süt ürünlerinin fiyatları hakkındaki düşünceniz nedir?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.25 de verilmiştir.

Çizelge 4.25 Okula göre “Süt ve süt ürünlerinin fiyatları hakkındaki düşünceniz nedir?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Süt ve süt ürünlerinin fiyatları hakkındaki düşünceniz nedir?				
		Pahalı	Normal	Ucuz	Toplam	
OKUL	Fen Lisesi	n	53	45	2	100
		%	53,0	45,0	2,0	100,0
	Anadolu Lisesi	n	26	60	14	100
		%	26,0	60,0	14,0	100,0
	MTAL	n	25	71	4	100
		%	25,0	71,0	4,0	100,0
	Özel Lise	n	23	64	8	95
		%	24,2	67,4	8,4	100,0
	Genel toplam	n	127	240	28	395
		%	32,2	60,8	7,1	100,0

Süt ve süt ürünleri fiyatlarının pahalı olduğunu düşünen öğrenci oranı %24,2-53,0, normal bulan öğrenci oranı %45,0-%71,0, ucuz olduğunu düşüne öğrencilerin oranı da %2,0 ile %14,0 arasında değişmektedir. Pahalı bulan en yüksek öğrenci oranı Fen Lisesinde, normal olduğunu düşünen en yüksek öğrenci oranı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde, ucuz bulan en yüksek öğrenci oranı da Anadolu Lisesinde tespit edilmiştir. Fen Lisesi öğrencilerinin çoğunlukla şehir dışından gelen ve yatılı okuyan öğrencilerden oluşmasının bu sonucu etkilediği düşünülmektedir. Okul değişkeni öğrencilerin süt ve ürünlerinin fiyatları hakkındaki düşünceleri üzerine istatistiksel olarak önemli derecede etkili bulunmuştur (Çizelge 4.25) ($p=0,000$, $df=6$, $\chi^2=36,631^a$). Benzer şekilde Şahinöz ve Özdemir (2017) yaptıkları çalışmada öğrencilerin %61,8’inin süt fiyatlarını normal olduğunu belirlemişlerdir. Şahinöz ve Özdemir(2017)’in bulguları bu araştırma sonuçları ile paraleldir.

Okula göre “Ambalajlı süt alırken hangisi önceliğinizdir?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.26’da görülmektedir.

Çizelge 4.26 Okula göre “Paket süt alırken nelere dikkat edersiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Paket süt alırken nelere dikkat edersiniz ?						
		Marka	Fiyat	TETT	Yağ oranı	Üretim teknolojisi	Toplam	
OKUL	Fen Lisesi	n	16	19	56	6	3	100
		%	16,0	19,0	56,0	6,0	3,0	100,0
	Anadolu Lisesi	n	22	16	51	5	6	100
		%	22,0	16,0	51,0	5,0	6,0	100,0
	MTAL	n	24	10	55	6	5	100
		%	24,0	10,0	55,0	6,0	5,0	100,0
	Özel Lise	n	32	10	45	6	2	95
		%	33,7	10,5	47,4	6,3	2,1	100,0
	Genel toplam	n	94	55	207	23	16	395
		%	23,8	13,9	52,4	5,8	4,1	100,0

Anketin gerçekleştirildiği okullarda öğrencilerin çoğunluğunun paket süt alırken tüketim tarihine dikkat ettiği görülmüştür. Markanın da kinci derecede önemli faktör olduğu söylenebilir. Tüketim tarihine dikkat eden en yüksek öğrenci oranı (%56,0) Fen Lisesinde belirlenmiştir. Ancak, ambalajlı süt alımında öncelikler bakımından okullar arasında istatistiksel açıdan önemli bir fark bulunmamıştır (Çizelge 4.26) ($p=0,300$, $df=12$, $\chi^2=14,008^a$).

Okula göre “Süt çeşitlerinden en çok hangisini tercih edersiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.27’de verilmiştir.

Çizelge 4.27 Okula göre “Süt çeşitlerinden en çok hangisini tercih edersiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Süt çeşitlerinden en çok hangisini tercih edersiniz?					
		İnek Sütü	Keçi Sütü	Koyun Sütü	Manda Sütü	Fark etmez	Toplam
OKUL	Fen Lisesi	n 64	3	6	3	24	100
		% 64,0	3,0	6,0	3,0	24,0	100,0
	Anadolu Lisesi	n 56	13	8	5	18	100
		% 56,0	13,0	8,0	5,0	18,0	100,0
	MTAL	n 73	6	5	6	10	100
		% 73,0	6,0	5,0	6,0	10,0	100,0
	Özel Lise	n 62	5	7	5	16	95
		% 65,3	5,3	7,4	5,3	16,8	100,0
	Genel toplam	n 255	27	26	19	68	395
		% 64,6	6,8	6,6	4,8	17,2	100,0

Katılımcıların çoğunun (%64,6) okul fark etmeksizin süt çeşitlerinden en çok inek sütünü tercih ettikleri belirlenmiştir. İstatistiksel olarak okul değişkeninin süt çeşidi tercihi üzerine etkisinin önemsiz olduğu belirlenmiştir(Çizelge 4.27)($p=0,116$, $df=12$, $\chi^2=17,499^a$).

Okula göre “Sütü nasıl tüketmeyi tercih edersiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.28’de görülmektedir.

Çizelge 4.28 Okula göre “Sütü nasıl tüketmeyi tercih edersiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Sütü nasıl tüketmeyi tercih edersiniz?				Toplam	
		Sade	Şekerli	Kakaolu/ meyveli	Fark etmez		
OKUL	Fen Lisesi	n	32	13	32	23	100
		%	32,0	13,0	32,0	23,0	100,0
	Anadolu Lisesi	n	16	25	46	13	100
		%	16,0	25,0	46,0	13,0	100,0
	MTAL	n	18	15	55	12	100
		%	18,0	15,0	55,0	12,0	100,0
	Özel Lise	n	37	11	32	15	95
		%	38,9	11,6	33,7	15,8	100,0
	Genel toplam	n	103	64	165	63	395
		%	26,1	16,2	41,8	15,9	100,0

Anket uygulanan Fen lisesinde ağırlıklı olarak sade ve kakaolu/meyveli süt, Anadolu Lisesinde kakaolu/meyveli süt, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde kakaolu/meyveli süt ve Özel Lisede sade süt tercih oranının yüksek olduğu görülmektedir. Okul değişkeni ile sade, sütü kakaolu/meyveli ya da şekerli tüketim tercihi arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir (Çizelge 4.28) ($p=0,000$, $df=9$, $\chi^2=33,561^a$).

Okula göre “Süt tüketme sebebiniz nedir?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.29’da verilmiştir.

Çizelge 4.29 Okula göre “Süt tüketme sebebiniz nedir?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Süt tüketme sebebiniz nedir?				Toplam	
		Besleyici olması	Alışkanlık	Büyüklerin zorlaması	Lezzetli olması		
OKUL	Fen Lisesi	n	44	8	15	33	100
		%	44,0	8,0	15,0	33,0	100,0
	Anadolu Lisesi	n	43	7	27	23	100
		%	43,0	7,0	27,0	23,0	100,0
	MTAL	n	42	12	20	26	100
		%	42,0	12,0	20,0	26,0	100,0
	Özel Lise	n	52	9	10	24	95
		%	54,7	9,5	10,5	25,3	100,0
	Genel toplam	n	181	36	72	106	395
		%	45,8	9,1	18,2	26,8	100,0

Yapılan araştırma sonucunda öğrencilerin ağırlıklı olarak sütü besleyici olması ve lezzetli olması nedeniyle tükettikleri görülmektedir. İstatistiksel olarak okul değişkeninin öğrencilerin süt tüketme sebebi üzerindeki etkisi önemsiz bulunmuştur (Çizelge 4.29) ($p=0,126$, $df=9$, $\chi^2=13,901^a$).

Okula göre “Sütü hangi öğünlerde tüketirsiniz” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.30’de görülmektedir.

Çizelge 4.30 Okula göre “Sütü hangi öğünlerde tüketirsiniz” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Sütü hangi öğünlerde tüketirsiniz?					Toplam
		Sabah	Öğle	Akşam	Yatmadan Önce		
OKUL	Fen Lisesi	n	15	13	24	48	100
		%	15,0	13,0	24,0	48,0	100,0
	Anadolu Lisesi	n	36	12	24	28	100
		%	36,0	12,0	24,0	28,0	100,0
	MTAL	n	39	15	24	22	100
		%	39,0	15,0	24,0	22,0	100,0
	Özel Lise	n	37	5	22	31	95
		%	38,9	5,3	23,2	32,6	100,0
	Genel toplam	n	127	45	94	129	395
		%	32,2	11,4	23,8	32,7	100,0

Çalışma kapsamında; Fen lisesindeki öğrencilerin çoğunluğu (%48,0) sütü yatmadan önce tüketirken, Anadolu Lisesi, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ve Özel lise öğrencilerinin çoğunluğunun (%36,0, %39,0, %38,9) sütü sabah tükettiği görülmüştür. Bu bakımdan okul değişkeninin süt tüketme öğününe etkisi istatistiksel açıdan önemli bulunmuştur (Çizelge 4.30) ($p=0,001$, $df=9$, $\chi^2=28,339^a$).

Okula göre “Sizce marketlerde satılan işlenmiş süt ve süt ürünleri sağlıklı mıdır?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.31’de verilmiştir.

Çizelge 4.31 Okula göre “Sizce marketlerde satılan işlenmiş süt ve süt ürünleri sağlıklı mıdır?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Sizce marketlerde satılan işlenmiş süt ve süt ürünleri sağlıklı mıdır?			
		Evet	Hayır	Toplam	
OKUL	Fen Lisesi	n	38	62	100
		%	38,0	62,0	100,0
	Anadolu Lisesi	n	26	74	100
		%	26,0	74,0	100,0
	MTAL	n	38	62	100
		%	38,0	62,0	100,0
	Özel Lise	n	50	45	95
		%	52,6	47,4	100,0
	Genel Toplam	n	152	243	395
		%	38,5	61,5	100,0

Marketlerde satılan işlenmiş süt ve süt ürünlerini sağlıksız olduğunu düşünen öğrenci oranı %47,4-74,0 arasında değişmektedir. Bu bakımdan en yüksek oran Anadolu Lisesinde belirlenmiştir. Özel lisedeki öğrencilerin çoğunluğu (%52,6) işlenmiş süt ve süt ürünlerinin sağlıklı olduğunu düşünmektedir. İstatiksel olarak okulların etkisi bu anlamda önemli bulunmuştur (Çizelge 4.31) ($p=0,002$, $df=3$, $\chi^2=14,635^a$). İşlenmiş süt ve süt ürünleri ile ilgili bu yanlış algının düzeltilmesi ancak öğrencilere bu konuda uzmanlar tarafından verilecek eğitimle mümkün olacaktır.

4.3. Cinsiyet değişkeni bazında anket sonuçları

Cinsiyet değişkeni bazında anket sonuçlarına ait değerlendirmeler Çizelge 4.32'den itibaren verilmiştir.

Cinsiyete göre “Sigara kullanıyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.32 de görülmektedir.

Çizelge 4.32 Cinsiyete göre “Sigara kullanıyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Sigara kullanıyor musunuz?				
		Evet	Hayır	Toplam		
CİNSİYET	Kız	n	15	251	266	
		%	5,6	94,4	100,0	
	Erkek	n	16	113	129	
		%	12,4	87,6	100,0	
	Genel toplam		n	31	364	395
			%	7,8	92,2	100,0

Yapılan anket sonucuna göre erkek öğrencilerin kız öğrencilere oranla daha fazla (%12,4) sigara kullandığı anlaşılmıştır. Analiz sonucuna göre, cinsiyet değişkeninin sigara kullanımını üzerine önemli derecede etkili olduğu görülmüştür (Çizelge 4.32) ($p=0,019, df=1, \chi^2=5.496^a$).

Cinsiyete göre “Sağlıklı ve dengeli beslendiğinizi düşünüyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.33'de verilmiştir.

Çizelge 4.33 Cinsiyete göre “Sağlıklı ve dengeli beslendiğinizi düşünüyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Sağlıklı ve dengeli beslendiğinizi düşünüyor musunuz?			
		Evet	Hayır	Toplam	
CİNSİYET	Kız	n	126	140	266
		%	47,4	52,6	100,0
	Erkek	n	71	58	129
		%	55,0	45,0	100,0
	Genel toplam	n	197	198	395
		%	49,9	50,1	100,0

Anket sonucuna göre katılımcı kız öğrencilerin %47,4’ü sağlıklı ve dengeli beslendiğini söylerken, erkek öğrencilerin ise %55’i sağlıklı ve dengeli beslendiğini söylemektedir. Cinsiyet değişkeninin etkisi bu noktada istatistiksel açıdan anlamsız bulunmuştur (Çizelge 4.33) ($p=0,153$, $df=1$, $\chi^2=2,044^a$). Terzioğlu (2017), tarafından Erzincan Üniversitesinde gerçekleştirilen anket sonucunda ise, kadınların %29,9’u sağlıklı ve dengeli beslendiğini söylerken erkeklerin %44,1’i sağlıklı ve dengeli beslendiklerini ifade etmişlerdir.

Cinsiyete göre “Sizce beslenme sağlığı etkileyen faktörler arasında mıdır?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.34 de görülmektedir.

Çizelge 4.34 Cinsiyete göre “Sizce beslenme sağlığı etkileyen faktörler arasında mıdır?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Sizce beslenme sağlığı etkileyen faktörler arasında mıdır?			
		Evet	Hayır	Toplam	
CİNSİYET	Kız	n	248	18	266
		%	93,2	6,8	100,0
	Erkek	n	116	13	129
		%	89,9	10,1	100,0
	Genel toplam	n	364	31	395
		%	92,2	7,8	100,0

Katılımcı kız öğrencilerin %93,2'si beslenmenin sağlığı etkileyen faktörler arasında olduğunu söylerken, erkek öğrencilerin %10,1'i ise beslenmenin sağlığı etkileyen faktörler arasında olmadığını düşünmektedir. İstatistiksel olarak beslenmenin sağlığı etkileyen faktörler arasında olup olmadığı cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir (Çizelge 4.34) ($p=0,251$, $df=1$, $\chi^2=1,316^a$).

Cinsiyete göre “Beslenme ile ilgili eğitim aldıysanız nereden aldınız?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.35 de verilmiştir.

Çizelge 4.35 Cinsiyete göre “Beslenme ile ilgili eğitim aldıysanız nereden aldınız?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Beslenme ile ilgili eğitim aldıysanız nereden aldınız?				
			Okul	Diğer	Eğitim almadım	Toplam
CİNSİYET	Kız	n	96	26	144	266
		%	36,1	9,8	54,1	100,0
	Erkek	n	40	23	66	129
		%	31,0	17,8	51,2	100,0
Genel toplam		n	136	49	210	395
		%	34,4	12,4	53,2	100,0

Ankete katılan kız öğrencilerin %54,1'i erkek öğrencilerin ise %51,2'si beslenme ile ilgili herhangi bir eğitim almadığını belirtmiştir. Katılımcı kız ve erkek öğrencilerin çoğunluğunun beslenme ile ilgili herhangi bir eğitim almadığı anlaşılmaktadır. İstatistiksel açıdan cinsiyete göre bu bakımdan anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Bu sonuçlardan yola çıkarak öğrencilere beslenme ile ilgili eğitim verilmesi gerektiğini ve bu konuda bilgilendirilmeleri gerektiği anlaşılmaktadır (Çizelge 4.35) ($p=0,069$, $df=2$, $\chi^2=5,340^a$). Kurtoğlu (2018) tarafından Bayburt üniversitesinde gerçekleştirilen anket sonucunda ise tüm fakültelerde beslenme konusunda eğitim almayanların oranı alan öğrencilerden yüksek bulunmuştur.

Cinsiyete göre “Beslenme alışkanlıklarınızı dikkate aldığınızda aşağıdakilerden hangisi sizin için daha önceliklidir?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.36’da görülmektedir.

Çizelge 4.36 Cinsiyete göre “Beslenme alışkanlıklarınızı dikkate aldığınızda aşağıdakilerden hangisi sizin için daha önceliklidir?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Beslenme alışkanlıklarınızı dikkate aldığınızda aşağıdakilerden hangisi sizin için daha önceliklidir?					
		Ev yapımı	İşlenmiş gıda	Yöresel ürün	Fark etmez	Toplam	
CİNSİYET	Kız	n	159	14	17	76	266
		%	59,8	5,3	6,4	28,6	100,0
	Erkek	n	73	7	11	38	129
		%	56,6	5,4	8,5	29,5	100,0
	Genel toplam	n	232	21	28	114	395
		%	58,7	5,3	7,1	28,9	100,0

Anket sonucuna göre kız öğrencilerin %59,8 i ev yapımı ürünleri tercih ederken, erkek öğrencilerin ise %56,6’sı ev yapımı ürünleri tercih etmektedir. Kız (%5,3) ve erkek (%5,4) öğrencilerin çok az bir kesimi işlenmiş gıdaları tercih ettiği görülmüştür. İstatistiksel açıdan cinsiyete göre beslenme alışkanlıkları arasında anlamlı bir ilişki gözlemlenmemiştir (Çizelge 4.36) ($p=0,864$, $df=3$, $\chi^2=0,737^a$). Hem erkek hem de kız öğrencilerin işlenmiş gıdalara karşı negatif bir önyargılarının bulunduğu görülmektedir. Kurtoğlu(2018) tarafından Bayburt üniversitesinde gerçekleştirilen anket sonucunda ise kız (%98,2) öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun ev yapımı ürünleri tercih ettiği ve işlenmiş ürünleri hiçbir kız (%0,0) katılımcının tercih etmediği görülmüştür.

Cinsiyete göre “Gıda ürünlerini tüketirken medyadan etkilenir misiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.37’de verilmiştir.

Çizelge 4.37 Cinsiyete göre “Gıda ürünlerini tüketirken medyadan etkilenir misiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Gıda ürünlerini tüketirken medyadan etkilenir misiniz?					
		Her zaman	Çoğunlukla	Nadiren	Hiç	Toplam	
CİNSİYET	Kız	n	13	39	140	74	266
		%	4,9	14,7	52,6	27,8	100,0
	Erkek	n	7	21	62	39	129
		%	5,4	16,3	48,1	30,2	100,0
	Genel toplam	n	20	60	202	113	395
		%	5,1	15,2	51,1	28,6	100,0

Yapılan anket sonucunda kız öğrencilerin %52,6’sı gıda ürünlerini tüketirken medyadan nadiren etkilendiğini söylemektedir. Kız öğrencilerin %4,9’u, erkek öğrencilerin ise %5,4’lük gibi küçük bir kısmı medyadan her zaman etkilendiğini söylemektedir. Hiç etkilenmeyenler kızlarda %27,8 erkeklerde ise %30,2’dir. Nadiren ve hiç cevabı veren kız öğrencilerin oranı %80,4, erkek öğrencilerin oranı ise %78,3’ tür. İstatistiksel olarak cinsiyet ve medyadan etkilenme parametresi arasında anlamlı bir ilişki yoktur (Çizelge 4.37) ($p=0,866$, $df=3$, $\chi^2=0,731^a$). Dilber ve Dilber (2013) tarafından Karamanoğlu Mehmet Bey üniversitesinde yapılan araştırmada cinsiyete göre öğrencilerin gıda tüketiminde medyadan etkilenme düzeyine bakıldığında, istatistiksel bakımdan anlamlı farklılık bulunduğu bildirilmiştir. Kızların, erkeklere göre daha fazla etkilendikleri; reklamlardan etkilenecek ürün satın aldıklarını belirtmişlerdir.

Cinsiyete göre “Gıda ürünlerini satın alırken ambalajından etkilenir misiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.38’de görülmektedir.

Çizelge 4.38 Cinsiyete göre “Gıda ürünlerini satın alırken ambalajından etkilenir misiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Gıda ürünlerini satın alırken ambalajından etkilenir misiniz?			
		Evet	Hayır	Toplam	
CİNSİYET	Kız	n	186	80	266
		%	69,9	30,1	100,0
	Erkek	n	74	55	129
		%	57,4	42,6	100,0
Genel toplam		n	260	135	395
		%	65,8	34,2	100,0

Yapılan anket sonucuna göre kız öğrencilerin %69,9’u, erkek öğrencilerin ise %57,4’ü gıda ürünlerini satın alırken ambalajdan etkilendiğini belirtmektedir. Kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre gıda ürünleri satın alırken görselliğe daha fazla önem verdikleri görülmektedir. İstatistiksel açıdan cinsiyet ile ambalajdan etkilenme arasında anlamlı bir ilişki olduğu gözlemlenmiştir (Çizelge 4.38) ($p=0,014$, $df=1$, $\chi^2=6,092^a$).

Cinsiyete göre “Gıda ürününü alırken önceliğiniz fiyatı olur mu?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.39’da verilmektedir.

Çizelge 4.39 Cinsiyete göre “Gıda ürününü alırken önceliğiniz fiyatı olur mu?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Gıda ürününü alırken önceliğiniz fiyatı olur mu?					
		Her zaman	Çoğunlukla	Nadiren	Hayır	Toplam	
CİNSİYET	Kız	n	55	63	101	47	266
		%	20,7	23,7	38,0	17,7	100,0
	Erkek	n	29	33	29	38	129
		%	22,5	25,6	22,5	29,5	100,0
Genel toplam		n	84	96	130	85	395
		%	21,3	24,3	32,9	21,5	100,0

Anket araştırmasına göre kız öğrencilerin %20,7'lik kısmı gıda ürünleri alımında fiyata her zaman öncelik verirken, %17,7'lik kısmı ise fiyata dikkat etmediğini ifade etmiştir. Nadiren ve hayır cevaplarının toplamı alınarak değerlendirildiğinde kız öğrenciler %55,7, erkek öğrencilerde ise %52,0 olduğu görülmektedir. Erkek öğrencilerde, gıda ürünü alırken fiyata hiç dikkat etmeyenlerin oranı (%29,5) kız öğrencilere göre (%17,7) daha fazladır. Cinsiyet değişkeninin etkisi bu anlamda istatistiksel olarak önemli bulunmuştur (Çizelge 4.39) ($p=0,007$, $df=3$, $\chi^2=12,204^a$).

Cinsiyete göre “Aldığınız gıdanın firma bilgileri, üretim yeri, içindekiler kısmına dikkat eder misiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.40 da görülmektedir.

Çizelge 4.40 Cinsiyete göre “Aldığınız gıdanın firma bilgileri, üretim yeri, içindekiler kısmına dikkat eder misiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Aldığınız gıdanın firma bilgileri, üretim yeri, içindekiler kısmına dikkat eder misiniz?					Toplam	
		Her zaman	Çoğunlukla	Nadiren	Hayır			
CİNSİYET	Kız	n	75	50	79	62	266	
		%	28,2	18,8	29,7	23,3	100,0	
	Erkek	n	20	29	38	42	129	
		%	15,5	22,5	29,5	32,6	100,0	
	Genel toplam		n	95	79	117	104	395
			%	24,1	20,0	29,6	26,3	100,0

Yapılan anket araştırmasında; Kız öğrencilerin %28,2'lik kısmının aldığı gıdaların firma bilgileri, üretim yeri, içindekiler kısmına “Her zaman” dikkat ettiği görülmüştür. Erkek öğrencilerde ise süt ve süt ürünü alırken bu parametrelere dikkat etme durumu “nadiren” veya hiç dikkat etmeyen öğrencilerin toplamda önemli bir çoğunluğa (%62,1) sahip olduğu görülmektedir. Erkek öğrencilerin %32,6'sı gıda ürünleri alırken firma bilgileri, üretim yeri, içindekiler kısmına dikkat etmedikleri anlaşılmıştır. İstatistiksel olarak cinsiyet ve firma parametreleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu anlaşılmaktadır (Çizelge 4.40) ($p=0,026$, $df=3$, $\chi^2=9,232^a$).

Cinsiyete göre “Gıda ürünleri üretiminde kullanılan katkı maddelerinin tümü sağlığa zararlı mıdır?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.41’de verilmektedir.

Çizelge 4.41 Cinsiyete göre “Gıda ürünleri üretiminde kullanılan katkı maddelerinin tümü sağlığa zararlı mıdır?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Gıda ürünleri üretiminde kullanılan katkı maddelerinin tümü sağlığa zararlı mıdır?			
		Evet	Hayır	Toplam	
CİNSİYET	Kız	n	110	156	266
		%	41,4	58,6	100,0
	Erkek	n	57	72	129
		%	44,2	55,8	100,0
	Genel toplam	n	167	228	395
		%	42,3	57,7	100,0

Anket sonucuna göre kız öğrencilerin %41,4’ü katkı maddelerinin tümünün sağlığa zararlı olduğunu söylemektedir. Erkek öğrencilerde ise katkı maddelerinin sağlığa zararlı olduğunu söyleyenlerin oranı %44,2’dir. Kullanılan katkı maddelerinin sağlığa zararlı olmadığını düşünenler hem kızlarda (%58,6) hem de erkeklerde (%55,8) çoğunluktadır. İstatiksel açıdan cinsiyet ve katkı maddelerinin zararlı olup olmadığı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır (Çizelge 4.41) ($p=0,593$, $df=1$, $\chi^2=0,286^a$). Kurtoğlu (2018) tarafından Bayburt üniversitesinde gerçekleştirilen anket sonucunda ise kız öğrencilerin önemli bir çoğunluğu (%62,7) katkı maddelerinin sağlığa zararlı olduğunu söylemektedir.

Cinsiyete göre “Sizce ülkemizde gıda sektöründeki kontroller yeterli düzeyde mi?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.42’de verilmiştir.

Çizelge 4.42 Cinsiyete göre “Sizce ülkemizde gıda sektöründeki kontroller yeterli düzeyde mi?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Sizce ülkemizde gıda sektöründeki kontroller yeterli düzeyde mi?			
		Evet	Hayır	Toplam	
CİNSİYET	Kız	n	25	241	266
		%	9,4	90,6	100,0
	Erkek	n	22	107	129
		%	17,1	82,9	100,0
Genel toplam		n	47	348	395
		%	11,9	88,1	100,0

Kız öğrencilerin %90,6’sı erkek öğrencilerin ise %82,9’u gıda sektöründeki kontrolleri yeterli düzeyde bulmamaktadır. Bu durum gıda sektörüne karşı gençlerde bir güvensizlik algısının bulunduğunu göstermektedir. Kontrolleri yeterli bulan erkek öğrenci oranı (%17,1) kız öğrenci oranından (%9,4) daha yüksektir. Bu bağlamda cinsiyet değişkeninin etkisi istatistiksel açıdan önemli bulunmuştur (Çizelge 4.42) ($p=0,028$, $df=1$, $\chi^2=4,857^a$).

Cinsiyete göre “Süt tüketiyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.43’de görülmektedir.

Çizelge 4.43 Cinsiyete göre “Süt tüketiyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Süt tüketiyor musunuz?			
		Evet	Hayır	Toplam	
CİNSİYET	Kız	n	194	72	266
		%	72,9	27,1	100,0
	Erkek	n	102	27	129
		%	79,1	20,9	100,0
Genel toplam		n	296	99	395
		%	74,9	25,1	100,0

Genel katılım bazında, ankete katılan öğrencilerin büyük bir oranının (%74.9) süt tükettiği belirlenmiştir. Süt tüketen kız öğrenci oranı %72,9, erkek öğrenci oranı %79,1'dir. Kız öğrencilerin %27,1'i, erkek öğrencilerin ise %20,9'u süt tüketmemektedir. Süt tüketmeyen öğrenci oranı tüketenlere kıyasla düşük olsa da, temel besin maddelerinden biri olan sütü tüketmeyen öğrenci sayısı göz ardı edilemeyecek kadar yüksektir. Cinsiyet değişkeninin süt tüketimi üzerine istatistiksel açıdan önemi derecede bir fark oluşturmadığı tespit edilmiştir (Çizelge 4.43) ($p=0,187$, $df=1$, $\chi^2=1,742^a$).

Cinsiyete göre “Süt tüketiyorsanız hangi sıklıkla tüketirsiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.44'te verilmiştir.

Çizelge 4.44 Cinsiyete göre “Süt tüketiyorsanız hangi sıklıkla tüketirsiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Süt tüketiyorsanız hangi sıklıkla tüketirsiniz?					Toplam
		Her gün	Hafta birkaç gün	Haftada bir gün	Hiç		
CİNSİYET	Kız	n	38	90	70	68	266
		%	14,3	33,8	26,3	25,6	100,0
	Erkek	n	21	46	40	22	129
		%	16,3	35,7	31,0	17,1	100,0
Genel toplam		n	59	136	110	90	395
		%	14,9	34,4	27,8	22,8	100,0

Yapılan ankette kız öğrencilerin %14,3'ü erkek öğrencilerin ise %16,3'ü her gün süt tükettiğini söylemektedir. Ankete katılan kız ve erkek öğrencilerin her ikisinde de her gün süt tüketme alışkanlık oranının düşük olduğu görülmektedir. Cinsiyet ve süt tüketme sıklığı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür (Çizelge 4.44) ($p=0,288$, $df=3$, $\chi^2=3,763^a$).

Cinsiyete göre “Sütü nereden alıyorsunuz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.45'de görülmektedir.

Çizelge 4.45 Cinsiyete göre “Sütü nereden alıyorsunuz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Sütü nereden alıyorsunuz?					Toplam	
		Market	Bakkal	Pazar	Kantin	Diğer		
CİNSİYET	Kız	n	125	20	0	22	99	266
		%	47,0	7,5	0,0	8,3	37,2	100,0
	Erkek	n	58	13	2	5	51	129
		%	45,0	10,1	1,6	3,9	39,5	100,0
Genel toplam		n	183	33	2	27	150	395
		%	46,3	8,4	0,5	6,8	38,0	100,0

Yapılan ankette kız öğrencilerin %47,0’ı erkek öğrencilerin ise %45,0’ı sütü marketten aldığını ifade etmektedir. İstatiksel anlamda cinsiyet ve sütün nerden temin edildiği arasında anlamlı bir ilişki yoktur (Çizelge 4.45) ($p=0,114$, $df=4$, $\chi^2=7,459^a$). Tarakçı (2003), üniversite öğrencilerinin içme sütü tüketim alışkanlıkları üzerine yaptığı araştırmasında: kız öğrencilerin %67,74’ünün, erkek öğrencilerin %57,5’inin sütü marketten almayı tercih ettiğini belirtmiştir. Aynı şekilde Terzioğlu (2017), yaptığı çalışmada anket katılımcılarının çoğunluğunun sütü marketten aldığını belirlemiştir.

Cinsiyete göre “Tüketici olarak tercih ettiğiniz içme sütü hangisidir?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.46’da verilmiştir.

Çizelge 4.46 Cinsiyete göre “Tüketici olarak tercih ettiğiniz içme sütü hangisidir?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Tüketici olarak tercih ettiğiniz içme sütü hangisidir?				
		Sokak açık süt	Pastörize gün süt	UHT	Toplam	
CİNSİYET	Kız	n	40	164	62	266
		%	15,0	61,7	23,3	100,0
	Erkek	n	44	64	21	129
		%	34,1	49,6	16,3	100,0
Genel toplam		n	84	228	83	395
		%	21,3	57,7	21,0	100,0

Genel katılım bazında, kız öğrencilerin önemli bir kısmı (%61,7) pastörize/günlük sütü tercih etmiştir. Erkek öğrencilerin %49,6'sı, kız öğrencilerin ise 61,7'si pastörize/günlük sütü tercih etmektedir. Kız öğrencilerde sokak/açık sütü tercih etme oranı %15,0 erkek öğrencilerde ise %34,1'dir. Sterilize/UHT sütü tercih etme oranı (%16,3) erkek öğrencilerde kız öğrencilere oranla daha düşüktür. Cinsiyet ile içme sütü tercihi arasında istatistiksel açıdan önemli bir ilişki vardır (Çizelge 4.46) ($p=0,000$, $df=2$, $\chi^2=19,082^a$). Kurtoğlu (2018) ise yaptığı ankette, erkek öğrencilerin %61,1'inin sterilize/UHT sütü tercih ettiğini belirtirken, kız öğrencilerin %66,3'ünün pastörize sütü tercih ettiğini belirtmiştir.

Cinsiyete göre “İçme sütü alırken ambalaj tercihiniz nedir?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.47’de görülmektedir.

Çizelge 4.47 Cinsiyete göre “İçme sütü alırken ambalaj tercihiniz nedir?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		İçme sütü alırken ambalaj tercihiniz nedir?					
		Cam	Karton kutu	Plastik	Fikrim yok	Toplam	
CİNSİYET	Kız	n	118	60	17	71	266
		%	44,4	22,6	6,4	26,7	100,0
	Erkek	n	50	28	11	40	129
		%	38,8	21,7	8,5	31,0	100,0
Genel toplam		n	168	88	28	111	395
		%	42,5	22,3	7,1	28,1	100,0

Kız öğrencilerin %44,4'ü, erkek öğrencilerin ise %38,8'i cam ambalajı tercih etmektedir. Plastik ambalaj tercihi ise kız ve erkek öğrencilerin her ikisinde de çok düşüktür. İstatistiksel anlamda ambalaj tercihi ve cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki yoktur (Çizelge 4.47) ($p=0,614$, $df=3$, $\chi^2=1,804^a$). Kahraman (2016) içme sütü tüketim alışkanlıkları ile ilgili İzmir ilinde yaptığı araştırmasında katılımcıların %50,2'sinin cam ambalajı tercih ettiğini tespit etmiştir. Karakaya (2011) ise, İstanbul ilinde tüketicilerin süt ve süt ürünleri tüketim

alışkanlıklarını incelediği çalışmasında, katılımcıların %60,9'unun karton kutu tercih ettiğini belirlemiştir.

Cinsiyete göre “Okulda içme sütü kampanyası hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.48’de verilmiştir.

Çizelge 4.48 Cinsiyete göre “Okulda içme sütü kampanyası hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Okulda içme sütü kampanyası hakkında ne düşünüyorsunuz?				
		Çok gerekli	Gerekli	Gereksiz	Toplam	
CİNSİYET	Kız	n	120	77	69	266
		%	45,1	28,9	25,9	100,0
	Erkek	n	52	36	41	129
		%	40,3	27,9	31,8	100,0
Genel toplam		n	172	113	110	395
		%	43,5	28,6	27,9	100,0

Ankete katılan kız öğrencilerin %45,1’i, erkek öğrencilerin ise %40,3’ü okulda içme sütü kampanyasını “çok gerekli” bulurken, kız öğrencilerinin %25,9’u, erkek öğrencilerinin ise %31,8’i okulda içme sütü kampanyasının “gereksiz” olduğunu düşünmektedir. Öğrencilerin içme sütü kampanyası hakkında düşünceleri ve cinsiyet arasında istatistiksel anlamda herhangi bir ilişki yoktur (Çizelge 4.48) ($p=0,325$, $df=3$, $\chi^2=3,465^a$). Kurtoğlu (2018) yaptığı çalışmada, kız öğrencilerin tamamının (%100) okulda içme sütü kampanyasını gerekli bulduğunu tespit etmiştir.

Cinsiyete göre “Süt ürünlerini sever misiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.49’da verilmektedir.

Çizelge 4.49 Cinsiyete göre “Süt ürünlerini sever misiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Süt ürünlerini sever misiniz?				
		Evet	Hayır	Toplam		
CİNSİYET	Kız	n	223	43	266	
		%	83,8	16,2	100,0	
	Erkek	n	108	21	129	
		%	83,7	16,3	100,0	
	Genel toplam		n	331	64	395
			%	83,8	16,2	100,0

Anket sonucunda kız (%83,8) ve erkek (%83,7) öğrencilerin önemli bir çoğunluğunun süt ürünlerini sevdiği görülmüştür. Cinsiyet değişkeni ile ve süt ürünlerinin sevilip sevilmemesi arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir bağlantı yoktur (Çizelge 4.49) ($p=0,977$, $df=1$, $\chi^2=0,001^a$).

Cinsiyete göre “Aşağıdaki süt ürünlerinden hangisini daha çok tüketirsiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.50’de görülmektedir.

Çizelge 4.50 Cinsiyete göre “Aşağıdaki süt ürünlerinden hangisini daha çok tüketirsiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Aşağıdaki süt ürünlerinden hangisini daha çok tüketirsiniz?						
		Yoğurt/ayran	Peynir	Dondurma	Diğer	Toplam		
CİNSİYET	Kız	n	116	66	70	14	266	
		%	43,6	24,8	26,3	5,3	100,0	
	Erkek	n	62	38	24	5	129	
		%	48,1	29,5	18,6	3,9	100,0	
	Genel toplam		n	178	104	94	19	395
			%	45,1	26,3	23,8	4,8	100,0

Kız (%43,6) ve erkek (%48,1) öğrencilerde yoğurt/ayranın diğer süt ürünlerine oranla daha fazla tüketildiği görülmüştür. Kız öğrenciler arasında dondurma tercih oranı, peynir tercih oranından yüksektir. Cinsiyetin süt ürünleri tercihi üzerinde etkisinin önemsiz olduğu görülmektedir (Çizelge 4.50) ($p=0,306$, $df=3$, $\chi^2=3,612^a$). Terzioğlu (2017) ise

yaptığı analiz sonucunda; kadın ve erkek katılımcıların en çok tükettiği süt ürününün peynir olduğunu belirlenmiştir. Kurtoğlu (2018) yaptığı ankette kız öğrencilerin süt ürünlerinden ağırlıklı olarak (%70,5) yoğurdu tercih ettiğini, erkeklerin ise çoğunlukla (%62,6) peyniri tercih ettiğini söylemektedir.

Cinsiyete göre “Süt ürünlerini tüketirken marka tercihiniz var mı?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.51’de verilmiştir.

Çizelge 4.51 Cinsiyete göre “Süt ürünlerini tüketirken marka tercihiniz var mı?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Süt ürünlerini tüketirken marka tercihiniz var mı?				
		Evet	Hayır	Toplam		
CİNSİYET	Kız	n	171	95	266	
		%	64,3	35,7	100,0	
	Erkek	n	77	52	129	
		%	59,7	40,3	100,0	
	Genel toplam		n	248	147	395
			%	62,8	37,2	100,0

Yapılan ankette kız öğrenciler %64,3’le erkek öğrenciler ise %59,7’lik bir çoğunlukla süt ürünleri tüketirken marka tercihlerinin olduğunu söylemişlerdir. Kız öğrenciler arasında marka tercih oranının, erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu tespit edilmekle birlikte, cinsiyet değişkeninin marka tercihinin istatistiksel açıdan önemli derecede etkilemediği belirlenmiştir (Çizelge 4.51) ($p=0,376$, $df=1$, $\chi^2=0,785^a$). Benzer şekilde Terzioğlu (2017) ise, hem kadın hem de erkek bireylerin büyük bölümünün markaya dikkat ettiğini belirlemiştir. Kurtoğlu (2018), ise lisans öğrenimi gören kız öğrencilerin, erkek öğrencilere oranla daha fazla marka tercih ettiğini belirlemiştir.

Cinsiyete göre “Süt ürünlerini satın alırken fiyat sizin için önemli midir?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.52’de görülmektedir.

Çizelge 4.52 Cinsiyete göre “Süt ürünlerini satın alırken fiyat sizin için önemli midir?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Süt ürünlerini satın alırken fiyat sizin için önemli mi?					
		Her zaman	Çoğunlukla	Nadiren	Hayır	Toplam	
CİNSİYET	Kız	n	56	47	70	93	266
		%	21,1	17,7	26,3	35,0	100,0
	Erkek	n	35	31	28	35	129
		%	27,1	24,0	21,7	27,1	100,0
	Genel toplam	n	91	78	98	128	395
		%	23,0	19,7	24,8	32,4	100,0

Yapılan çalışmada kız öğrencilerin önemli bir bölümünün süt ürünlerini satın alırken fiyata nadiren veya hiç dikkat etmediği görülmektedir. Erkek öğrencilerde ise bu durum tam tersine fiyata her zaman veya çoğunlukla dikkat edenlerin oranının fazla olduğu görülmüştür. Cinsiyet açısından istatistiksel bakımdan anlamlı bir ilişki yoktur (Çizelge 4.52) ($p=0,135$, $df=3$, $\chi^2=5,562^a$). Aksine Kurtoğlu (2018) ise yaptığı çalışmada kadın bireylerin süt ürünlerini satın alırken çoğunlukla fiyatına dikkat ettiği, erkek bireylerin önemli bir kısmının ise genellikle fiyatları önemsemediği belirlenmiştir.

Cinsiyete göre “Süt ve süt ürünlerini saklama koşullarına dikkat eder misiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.53’de verilmiştir.

Çizelge 4.53 Cinsiyete göre “Süt ve süt ürünlerini saklama koşullarına dikkat eder misiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Süt ve süt ürünlerini saklama koşullarına dikkat eder misiniz?			
		Evet	Hayır	Toplam	
CİNSİYET	Kız	n	234	32	266
		%	88,0	12,0	100,0
	Erkek	n	109	20	129
		%	84,5	15,5	100,0
	Genel toplam	n	343	52	395
		%	86,8	13,2	100,0

Kız öğrencilerin %88,0'ı, erkek öğrencilerin ise %84,5'lik gibi önemli bir kısmı süt ve süt ürünlerini saklama koşullarına dikkat ettiğini belirtmiştir. Cinsiyet ve saklama koşullarına dikkat etme arasında anlamlı bir ilişki görülmemiştir (Çizelge 4.53) ($p=0,338$, $df=1$, $\chi^2=0,917^a$). Benzer şekilde Terzioğlu (2017) ve Kurtoğlu (2018) hem kadınların hem de erkeklerin büyük oranda saklama koşullarına dikkat ettiğini tespit etmişlerdir.

Cinsiyete göre “Süt ve süt ürünlerini nerede muhafaza ediyorsunuz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.54’de verilmiştir.

Çizelge 4.54 Cinsiyete göre “Süt ve süt ürünlerini nerede muhafaza ediyorsunuz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Süt ve süt ürünlerini nerede muhafaza ediyorsunuz?				Toplam
		Oda sıcaklığı	Buzdolabı	Ambalajdaki sıcaklık		
CİNSİYET	Kız	n	13	230	23	266
		%	4,9	86,5	8,6	100,0
	Erkek	n	15	106	8	129
		%	11,6	82,2	6,2	100,0
	Genel toplam	n	28	336	31	395
		%	7,1	85,1	7,8	100,0

Yapılan araştırma sonucuna göre katımcı kız ve erkek öğrencilerin büyük bir bölümünün süt ve süt ürünlerini buzdolabında muhafaza ettikleri anlaşılmaktadır. Cinsiyet değişkeninin, süt ve süt ürünlerinin muhafaza şartları üzerine etkisi istatistiksel açıdan önemsiz bulunmuştur (Çizelge 4.54) ($p=0,040$, $df=2$, $\chi^2=6,418^a$). Karakaya (2011) benzer şekilde yaptığı çalışmada katılımcıların büyük bir çoğunluğunun sütün buzdolabında saklanması gerektiğini ifade ettiklerini belirtmiştir.

Cinsiyete göre “Süt ve süt ürünleri alırken nelere dikkat edersiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.55’te görülmektedir.

Çizelge 4.55 Cinsiyete göre “Süt ve süt ürünleri alırken nelere dikkat edersiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Süt ve süt ürünleri alırken nelere dikkat edersiniz?						
		Fiyat/					Toplam	
		Tazelik	Hijyen	promosyon	Bulunabilme	Çeşitlilik		
CİNSİYET	Kız	n	128	72	23	5	38	266
		%	48,1	27,1	8,6	1,9	14,3	100,0
	Erkek	n	63	41	12	6	7	129
		%	48,8	31,8	9,3	4,7	5,4	100,0
Genel toplam		n	191	113	35	11	45	395
		%	48,4	28,6	8,9	2,8	11,4	100,0

Anket sonucunda elde edilen bulgulara göre; kız ve erkek öğrencilerin büyük bir çoğunluğu süt ve süt ürünleri alırken tazeliğe ve hijyene dikkat etmektedir. Fiyatına dikkat edenlerin oranı kız öğrencilerde %8,6 erkek öğrencilerde ise %9,3 gibi oldukça düşüktür. İstatiksel açıdan cinsiyete göre anlamlı bir sonuç çıkmamıştır (Çizelge 4.55) ($p=0,058$, $df=4$, $\chi^2=9,108^a$). Aynı şekilde Şahin vd (2001), Van ilinde yaptığı çalışmada katılımcıların öncelikli olarak tazelik ve hijyene önem verdiği fiyatın daha az etkili olduğunu görmüşlerdir. Gündüz vd (2013), süt ve süt ürünleri tüketiminde tüketici tercihlerini etkileyen faktörleri belirlemeye çalıştıkları araştırmada, tüketicilerin hane halklarına göre ürüne ait özellikler içerisinde önemli bulunanlardan ilkinin hijyen şartları olduğunu tespit etmiştir.

Cinsiyete göre “Süt ve süt ürünlerinin fiyatları hakkındaki düşünceniz nedir?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.56’da görülmektedir.

Çizelge 4.56 Cinsiyete göre “Süt ve süt ürünlerinin fiyatları hakkındaki düşünceniz nedir?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Süt ve süt ürünlerinin fiyatları hakkındaki düşünceniz nedir?				
		Pahalı	Normal	Ucuz	Toplam	
CİNSİYET	Kız	n	77	169	20	266
		%	28,9	63,5	7,5	100,0
	Erkek	n	50	71	8	129
		%	38,8	55,0	6,2	100,0
Genel toplam		n	127	240	28	395
		%	32,2	60,8	7,1	100,0

Genel katılım bazında, ankete katılan kız öğrencilerin %63,5, erkek öğrencilerin ise %55,0’i süt ve süt ürünlerinin fiyatının normal olduğunu düşünmektedir. İstatistiksel açıdan cinsiyet bakımından herhangi bir farklılık görülmemiştir (Çizelge 4.56) ($p=0,146$, $df=2$, $\chi^2=3,846^a$). Benzer şekilde, Terzioğlu (2017) yaptığı çalışmada kadın ve erkek katılımcıların çoğunluğunun süt fiyatlarını normal bulduğunu görmüştür.

Cinsiyete göre “Ambalajlı süt alırken hangisi önceliğinizdir?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.57’de verilmiştir.

Çizelge 4.57 Cinsiyete göre “Paket süt alırken nelere dikkat edersiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Paket süt alırken nelere dikkat edersiniz?						
		Marka	Fiyat	TETT	Yağ oranı	Üretim teknolojisi	Toplam	
CİNSİYET	Kız	n	60	33	148	15	10	266
		%	22,6	12,4	55,6	5,6	3,8	100,0
	Erkek	n	34	22	59	8	6	129
		%	26,4	17,1	45,7	6,2	4,7	100,0
Genel toplam		n	94	55	207	23	16	395
		%	23,8	13,9	52,4	5,8	4,1	100,0

Yapılan anket sonucunda kız öğrencilerin %55,6’sı, erkek öğrencilerin ise %45,7’sinin paket süt alırken TETT’ne dikkat ettiği tespit edilmiştir (Çizelge 4.57) ($p=0,445$, $df=4$,

$\chi^2=3,718^a$). Cinsiyet ve paket süt alırken dikkat edilenler arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. Tarakçı (2003) yaptığı çalışmada kız ve erkek öğrencilerin paket süt alımında en fazla TETT’ne dikkat ettiğini belirlemiştir.

Cinsiyete göre “Süt çeşitlerinden en çok hangisini tercih edersiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.58’de verilmiştir.

Çizelge 4.58 Cinsiyete göre “Süt çeşitlerinden en çok hangisini tercih edersiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Süt çeşitlerinden en çok hangisini tercih edersiniz?						
		Keçi sütü	İnek sütü	Koyun sütü	Manda sütü	Farketmez	Toplam	
CİNSİYET	Kız	n	15	185	15	11	40	266
		%	5,6	69,5	5,6	4,1	15,0	100,0
	Erkek	n	12	70	11	8	28	129
		%	9,3	54,3	8,5	6,2	21,7	100,0
Genel toplam	n	27	255	26	19	68	395	
	%	6,8	64,6	6,6	4,8	17,2	100,0	

Anket çalışması sonucunda kız (%69,5) ve erkek (%54,3) öğrencilerin büyük bir çoğunluğu süt çeşitlerinden en çok inek sütünü tercih etmektedir. Erkeklerde en az tercih edilen süt manda sütü olup, kız öğrencilerde ise en az tercih edilen süt keçi sütüdür. İstatiksel olarak cinsiyet değişkeni ve süt çeşitleri tercihi açısından bir farklılık bulunmamıştır (Çizelge 4.58) ($p=0,062$, $df=4$, $\chi^2=8,965^a$). Ocak ve Önder (2014) süt ürünlerinde tüketici tercihi etkileyen faktörler ve gıda güvenliği bilinci konulu araştırmalarında da aynı şekilde katılımcıların büyük çoğunluğunun inek sütünü tercih ettiğini belirlemiştir.

Cinsiyete göre “Sütü nasıl tüketmeyi tercih edersiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.59’da görülmektedir.

Çizelge 4.59 Cinsiyete göre “Sütü nasıl tüketmeyi tercih edersiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Sütü nasıl tüketmeyi tercih edersiniz?					Toplam
		Sade	Şekerli	Kakaolu/ meyveli	Fark etmez		
CİNSİYET	Kız	n	58	41	131	36	266
		%	21,8	15,4	49,2	13,5	100,0
	Erkek	n	45	23	34	27	129
		%	34,9	17,8	26,4	20,9	100,0
Genel toplam		n	103	64	165	63	395
		%	26,1	16,2	41,8	15,9	100,0

Ankete katılan kız öğrencilerin çoğunluğunun (%49,2) sütü kakaolu/meyveli, erkek öğrencilerin ise genellikle (%34,9) sade tercih ettikleri belirlenmiştir. İstatistiksel açıdan cinsiyet ve süt tüketme tercihi arasında önemli bir ilişki bulunmaktadır (Çizelge 4.59) ($p=0,000$, $df=3$, $\chi^2=19,889^a$).

Cinsiyete göre “Süt tüketme sebebiniz nedir?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.60’da verilmiştir.

Çizelge 4.60 Cinsiyete göre “Süt tüketme sebebiniz nedir?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Süt tüketme sebebiniz nedir?				Toplam	
		Besleyici olması	Alışkanlık	Zorlama	Lezzetli olması		
CİNSİYET	Kız	n	120	21	52	73	266
		%	45,1	7,9	19,5	27,4	100,0
	Erkek	n	61	15	20	33	129
		%	47,3	11,6	15,5	25,6	100,0
Genel toplam		n	181	36	72	106	395
		%	45,8	9,1	18,2	26,8	100,0

Anket sonucunda, kız ve erkek öğrencilerden sütü besleyici olması sebebiyle tükettiğini söyleyenlerin oranı diğerlerinden yüksek bulunmuştur. Süt tüketme nedeni üzerine

cinsiyet değişkenini etkisi önemsizdir (Çizelge 4.60) ($p=0,511$, $df=3$, $\chi^2=2,310^a$). Terzioğlu (2017) yaptığı anket çalışmasında, ankete katılan kadın ve erkek bireylerin çoğunluğu için süt tüketmede ilk sebebin sütün besleyici olma özelliği olduğunu belirtmiştir.

Cinsiyete göre “Sütü hangi öğünlerde tüketirsiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.61’de görölmektedir.

Çizelge 4.61 Cinsiyete göre “Sütü hangi öğünlerde tüketirsiniz?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Sütü hangi öğünlerde tüketirsiniz?					Toplam
		Sabah	Öğle	Akşam	Yatmadan Önce		
CİNSİYET	Kız	n	85	31	66	84	266
		%	32,0	11,7	24,8	31,6	100,0
	Erkek	n	42	14	28	45	129
		%	32,6	10,9	21,7	34,9	100,0
Genel toplam		n	127	45	94	129	395
		%	32,2	11,4	23,8	32,7	100,0

Yapılan anket çalışmasında kız öğrencilerin ve erkek öğrencilerin toplamda büyük bir çoğunluğunun sütü sabah ve yatmadan önce tüketmeyi tercih ettikleri belirlenmiştir. İstatiksel anlamda, cinsiyet değişkeni ve sütün tüketildiği öğün arasında önemli bir ilişki bulunmamaktadır (Çizelge 4.61) ($p=0,873$, $df=3$, $\chi^2=0,702^a$). Tarakçı (2003) yaptığı çalışmada, kız ve erkek öğrencilerin sütü en fazla sabah kahvaltısında (%39,65), ikinci sırada ise yatmadan önceki vakit (%24,67) tükettiklerini belirlemiştir.

Cinsiyete göre “Sizce marketlerde satılan işlenmiş süt ve süt ürünleri sağlıklı mıdır?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.62’de verilmiştir.

Çizelge 4.62 Cinsiyete göre “Sizce marketlerde satılan işlenmiş süt ve süt ürünleri sağlıklı mıdır?” sorusuna verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları

		Sizce marketlerde satılan işlenmiş süt ve süt ürünleri sağlıklı mıdır?			
		Evet sağlıklı	Hayır sağlıksız	Toplam	
CİNSİYET	Kız	n	103	163	266
		%	38,7	61,3	100,0
	Erkek	n	49	80	129
		%	38,0	62,0	100,0
	Genel toplam	n	152	243	395
		%	38,5	61,5	100,0

Yapılan anket çalışması sonucunda elde edilen bulgulara göre; kız öğrencilerin %61,3’ü, erkek öğrencilerin ise %62,0’ı marketlerde satılan işlenmiş süt ve süt ürünlerinin sağlıklı olmadığını düşünmektedir. Bu bakımdan cinsiyet değişkeninin etkisi istatistiksel olarak önemsiz çıkmıştır (Çizelge 4.62) ($p=0,888, df=1, \chi^2=0,020^a$). Öğrencilerde, işlenmiş süt ve süt ürünleri ile alakalı olarak oluşmuş negatif algıyı ortadan kaldıracak önlemlerin alınması süt ve süt ürünleri sektörünün geleceği açısından önem arz etmektedir.

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Iğdır ilindeki Fen Lisesi, Anadolu lisesi, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ve Özel lise eğitim gören lise bir ve ikinci sınıf öğrencilerinin süt ve süt ürünleri tüketimi ile ilgili davranış ve tutumlarının incelenmesine yönelik yapılmış bu araştırmadan elde edilen sonuçlar şu şekildedir:

- 1- Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun %83,8'i süt ürünlerini sevdiğini, %16,2'si ise süt ürünlerini sevmediğini ifade etmiştir.
- 2- Ankete katılan öğrencilerin %43,5'i okulda içme sütü kampanyasının çok gerekli olduğunu düşünürken, %27,85'lik kısmı okulda içme sütü kampanyasının gereksiz olduğunu düşünmektedir. Okullarda öğrencilere içme sütü kampanyası hakkında bilgilendirme yapılabilir.
- 3- Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu %88,1'i ülkemizde gıda sektöründeki kontrollerin yetersiz olduğunu belirtmiştir.
- 4- Süt ürünleri tüketirken öğrencilerin %62,7'sinin markalı ürünleri tercih ettikleri gözlemlenmiştir. Süt ürünleri tüketiminde markanın önemli bir belirleyici olduğu söylenebilir.
- 5- Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun %86,8'inin süt ve süt ürünlerinin saklama koşullarına dikkat ettiğini ifade etmiştir. Öğrencilerin %85'i süt ve süt ürünlerini buzdolabı şartlarında muhafaza ederken, %7'si ise ambalaj üzerinde belirtilen sıcaklıkta ve oda sıcaklığında muhafaza etmektedir. Büyük bir çoğunluğunun saklama koşullarını bildiği ve sütün muhafazasına dikkat ettikleri saptanmıştır.
- 6- Ankete katılan öğrencilerin %64,5'inin süt çeşitlerinden en çok inek sütünü tercih ederken, %4,8'i manda sütünü %6,8'inin keçi sütünü %6,5'inin koyun sütü tercih etmektedir. Anket sonucunda öğrencilerin en kolay ve en çok ulaşabildikleri sütü tükettikleri gözlemlenmiştir.
- 7- Ankete katılan 4 farklı lisedeki öğrencilerin %53,2'si beslenme ile ilgili eğitim almadığını ifade ederken Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesindeki öğrencilerin %61,0'ı beslenme ile ilgili eğitimi okuldan aldığını ifade etmiştir.

- 8- Yapılan araştırma sonucunda öğrencilerin çoğunluğunun (%74,9) süt tükettiği görülmüş olup, tüketim kız öğrencilere oranla erkek öğrencilerde daha fazla olduğu saptanmıştır. Kız öğrenciler de bu oran %72,9 iken erkek öğrenciler de %79,1dir.
- 9- Katılımcıların büyük bir çoğunluğunun süt ve süt ürünlerinin fiyatlarının normal olduğunu düşündükleri görülmüştür. Kız öğrencilerin %63,5'i erkek öğrencilerin ise %55,0 gibi çoğunluğu sütü ve süt ürünlerinin fiyatının normal olduğunu düşünmektedir Okul değişkenine göre de öğrencilerin süt ve ürünlerinin fiyatlarının normal olduğu düşünceleri değişmemektedir.
- 10- Anket araştırmasına göre kız öğrencilerin %20,7'lik kısmı gıda ürünleri alımında fiyata her zaman öncelik verirken %17,7'lik kısmı ise fiyata dikkat etmediğini söylemiştir. Erkek öğrencilerde ise fiyata dikkat etmeme %29,5'lik bir oranla kız öğrencilere göre daha fazladır.
- 11- Kız öğrencilerin önemli bir kısmı %61,7'si pastörize/günlük sütü tercih ederken erkek öğrencilerin %49,6'sı pastörize/günlük sütü tercih etmektedir. Kız öğrencilerde sokak/açık sütü tercih etme oranı %15,0 erkek öğrencilerde ise %34,1'dir. Sterilize/UHT sütü tercih etme oranı erkek öğrencilerde %16,3 gibi oldukça düşük olduğu görülmüştür. Kız öğrencilerin %15,0'inin açık sütü tercih etmesi sonucundan yola çıkarak, özellikle geleceğin anneleri olan kadınların açık süt kullanımının tehlikeleri konusunda bilinçlendirilmesi ve bu konuyla ilgili gerekli eğitim programlarının düzenlenmesi gerektiği kanısına varılmıştır.
- 12- Kız öğrenciler en fazla %49,2 ile sütü kakaolu meyveli olarak tüketmeyi tercih ederken, erkek öğrenciler ise sütü en fazla %34,9 oranla sade olarak tüketmeyi tercih etmişlerdir.
- 13- Yapılan anket araştırmasında; Kız öğrencilerin %28,2'lik kısmının aldığı gıdaların firma bilgileri, üretim yeri, içindekiler kısmına dikkat ettiği görülmüştür. Erkek öğrencilerde ise süt ve süt ürünü alırken bu parametrelere nadiren veya hiç dikkat etmeyen öğrencilerin toplamda önemli bir çoğunluğa (%62,1) sahip olduğu görülmektedir. Erkek öğrencilerin %32,6'sı gıda ürünleri alırken firma bilgileri,

üretim yeri, içindekiler kısmına dikkat etmedikleri anlaşılmıştır. Bu sonuçtan yola çıkarak kız öğrencilerin daha dikkatli ve seçici oldukları söylenebilir.

14- İstatiksel veriler sonucunda öğrencilerin %49,8'lik kısmı sağlıklı ve dengeli beslendiğini düşünürken, %50,1'lik kısmı sağlıklı ve dengeli beslendiğini düşünmemektedir. Okullarda öğrencilere sütün sağlıklı ve dengeli beslenmedeki önemi anlatılmalıdır.

15- Ankete katılan öğrencilerin %57,7'si gıda ürünleri üretiminde kullanılan katkı maddelerinin sağlığa zararlı olmadığını, %42,3'ü de katkı maddelerinin sağlığa zararlı olduğunu belirtmişlerdir.

Genel olarak; öğrencilerin çoğunluğu sütü tüketmesine rağmen süt tüketme sıklığının yeterli düzeyde olmadığı görülmektedir. Sütün sağlıklı ve dengeli beslenmedeki önemi ve günlük tüketilmesi gereken miktarı konusunda öğrenciler bilinçlendirilmelidir. Çocukluk döneminden itibaren öğrencilere süt tüketimi alışkanlığı kazandırılmalı, bu amaç doğrultusunda ana sınıfı dahil olmak üzere ilkokul öğrencilerine uygulanan Okul Sütü Programı desteklenmelidir. Süt üretimi desteklenmelidir, süt satışları uygun fiyatlarda ve uygun ambalaj materyalleri kullanılarak yaygınlaştırılmalıdır ve soğuk zinciri kırmadan gereken mevzuata uygun süt satışları marketlerle sınırlı kalmamalıdır. Öğrencilerin büyük bir kısmının beslenme ile ilgili eğitim almadıkları, kız öğrenciler başta olmak üzere beslenme alışkanlıkları dikkate alındığında ev yapımı ürünleri tercih ettikleri, öğrencilerde gıda ürünleri üretiminde kullanılan katkı maddelerinin sağlığa zararlı olduğu algısının yaygın olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, lise öğrencileri ülkemizde gıda kontrollerinin yetersiz olduğunu düşünmektedir.

Özetle öğrencilerde süt ve süt ürünleri, işlenmiş ürünler ve gıda katkı maddeleri konusunda oluşan yanlış yargıların düzeltilmesi için alanında uzman bireyler tarafından beslenme eğitimi verilmesi gerektiği; öğrencilerin süt ve süt ürünü tüketimini teşvik edecek faaliyetlerin yapılması gerektiği kanısına varılmıştır.

KAYNAKLAR

Claeys, W.L., Verraes, C., Cardoen, S., De Block, J., Huyghebaert, A., Raes, K., Dewettinck, K., Herman, L., (2014). Consumption of raw or heated milk from different species: an evaluation of the nutritional and potential health benefits. *Food Control.*, 42, 188–201.

Çelik, Y., Karlı, B., Bilgiç, A., Çelik, Ş., (2005). Şanlıurfa ili kentsel alanda tüketicilerin süt tüketim düzeyleri ve süt tüketim alışkanlıkları. *Tarım Ekonomisi Dergisi* 11(1):5-12.

Çetinkaya, A., (2010). Kafkas Üniversitesi Öğrencilerinin İçme Sütü ve Süt Ürünlerini Tüketim Alışkanlıklarının Belirlenmesi. *Atatürk Üniversitesi Vet. Bil. Derg.* 5 (2): 73-84.

Çetiner, Ş., (2017). [http://www.akademik.adu.edu.tr/myo/cine/webfolders/File/Süt teknolojisi 1](http://www.akademik.adu.edu.tr/myo/cine/webfolders/File/Süt_teknolojisi_1)

Dilber, F., Dilber, A., (2013). Üniversite öğrencilerinin gıda ürünleri tüketiminde medyanın etkisi: Karamanoğlu Mehmet Bey üniversitesi öğrencileri üzerine bir araştırma, *e-Gifder*, 2(1):64-82.

European Food Safety Authority-EFSA., (2015). Scientific Opinion on the public health risks related to the consumption of raw drinking milk. *EFSA J.*, 13(1):3940.

German, J.B., Dillard, C.J., (1998). Fractionated milk fat: composition, structure, and functional properties. *Food Technol.*, 52, 33.

Jensen, R.G., (1995). *Handbook of Milk Composition*, Academic Press, New York.

Kahraman, E. M., (2016). İçme Sütü Tüketim Alışkanlıkları Ve Marka Seçiciliğinde Etkili Faktörlerin Analizi: İzmir İli Örneği. *Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Doktora Tezi.*

- Karakaya, E., (2011). İstanbul İlinde Tüketicilerin Süt Ve Süt Ürünleri Tüketim Alışkanlıkları. T.C. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Kurtoğlu, N., (2018). Bayburt Üniversitesi Öğrencilerinin Süt Ve Süt Ürünleri Tüketim Alışkanlıklarının Belirlenmesi. Bayburt Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Gıda Mühendisliği Anabilim Dalı Yüksek lisans tezi.
- Ocak, S., Önder, H., (2014). Süt ürünlerinde tüketici tercihini etkileyen faktörler ve gıda güvenliği bilinci. Hayvansal Üretim 55(2): 9-15.
- Onurlubaş, E., Çakırlar, H., (2016). Tüketicilerin süt ve süt ürünleri tüketimini etkileyen faktörlerin belirlenmesi üzerine bir araştırma, Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,7(1):217-242.
- Örmeci Kart, M.Ç., Demircan, V., (2014). Dünyada ve Türkiye’de Süt ve Süt Ürünleri Üretimi, Tüketimi ve Ticaretindeki Gelişmeler, Süleyman Demirel Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Bölümü, Çünür, Isparta. Akademik Gıda 12(1): 78-96.
- Parodi, P.W., (2004). Milk fat in human nutrition. Aust J Dairy Technol., 59, 3.
- Pihlanto, A., Korhonen, H., (2003). Bioactive peptides and proteins. Adv Food Nutr Res., 47, 175.
- Selçuk, Ş., Tarakçı, Z., Şahin, K., Coşkun, H., (2003). Yüzüncü Yıl Üniversitesi Lisans Öğrencilerinin Süt Ürünleri Tüketim Alışkanlıkları. Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarım Bilimleri Dergisi (J. Agric. Sci.), 13(1): 23-31.
- Sevindi T., Yılmaz G., İbiş S., Yılmaz B., (2007). Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin beslenme ve kahvaltı alışkanlıklarının değerlendirilmesi.

- Şahin, K., Andiç, S., Koç, Ş., (2001). Van İli Kentsel Alanda Ailelerin Otlı Peynir ve Süt Ürünleri Alım ve Tüketim Davranışları. Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarım Bilimleri Dergisi (J. Agric. Sci.), 2001, 11(2):67-73.
- Şahinöz, S., Özdemir, M., (2017). Üniversite Öğrencilerinin Süt ve Süt Ürünleri Tüketim Alışkanlıkları ve Etkileyen Faktörler. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi Araştırma Makalesi . GÜSBD; 6(4): 106-112.
- Şenel,E., (2014).Sütün Nitelikleri. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Süt Teknolojisi Bölümü. PowerPoint PPT.58,90.
- Şimşek, B., Açıkgöz, İ., (2011). Süleyman Demirel Üniversitesi Öğrencilerinin İçme Sütü Tüketim Alışkanlıklarının Belirlenmesi. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Bilimleri Dergisi, (YYU J AGR SCI) 21(1):12-18.
- Şimşek, O., Çetin, C., Bilgin, B., (2005). İstanbul İlinde İçme Sütü Tüketim Alışkanlıkları ve Bu Alışkanlıkları Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi.
- Tarakçı, Z., Selçuk, Ş., Şahin, K., Coşkun, H., (2003). Üniversite Öğrencilerinin İçme Sütü Tüketim Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Bilimleri Dergisi, 13(1):11-17.
- Tayar M., Haşıl Korkmaz N. ve Özkeleş E. (2013). Beslenme İlkeleri (2. Baskı) Bursa: Dora Yayınları, 410 s.
- Terzioğlu, M.E., (2017). Erzincan Üniversitesi Lisans Öğrencilerinin Süt Tüketim Alışkanlıklarının Ve Davranışlarının Belirlenmesi. Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Gıda Mühendisliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans tezi.
- TUIK, (2019). Türk İstatistik Kurumu. Süt ve Süt Ürünleri Üretim İstatistikleri, <http://tuik.gov.tr/>

Türkoğlu, ., (2018). Çiğ, Pastörize Ve UHT Sütlerde Aflatoksin M1 İle Okratoksin A Varlığının Araştırılması. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hayvansal Ürünler Hijyen Ve Teknolojisi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

Uzundumlu, A.S., Birinci, A., (2013). Tüketicilerin açık süt tüketimini etkileyen faktörlerin analizi: Erzurum ili örneği, Alınteri Ziraı Bilimler Dergisi, 25(2): 1-12.

Uzunöz, M. Ve Gülsen, M. (2007). Üniversite Öğrencilerinin Süt ve Süt Ürünleri Tüketim Alışkanlıklarının Belirlenmesi. Gıda Teknolojileri Elektronik Dergisi: 2007 (3): 15–21.

Ünal, R.N. ve Besler, T., (2012). Beslenmede Sütün Önemi, Sağlık Bakanlığı Yayın No: 727, Ankara, 40.

Walstra P., Wouters Jan T. M., and Geurts Tom J. (2006). *Milk: Main Characteristics, Dairy Science and Technology* (2nd Edition). Boca Raton, Florida: CRC Press (Taylor & Francis Group), 3-16.

EKLER

EK-1 ANKET

Sevgili Arkadaşlar;

Bu anket, Fen Lisesi, Anadolu Lisesi, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ve Özel Lise öğrencilerinin süt ve süt ürünleri tüketimine yönelik tutum ve davranışlarının belirlenmesini için hazırlanmıştır. Anket sonunda elde edilen veriler yalnızca bu amaçla kullanılacak olup, kişisel amaçlar için anket sonuçlarından yararlanılmayacaktır. Bu nedenle isim yazmanıza gerek yoktur. Yardım ve katkılarınız için teşekkür ederim.

Gıda Mühendisi
Hatice KARADENİZ

KİŞİSEL

1- Okulunuz:

a) Fen Lisesi b)Anadolu Lisesi c) MTAL d) Özel Lise

2- Cinsiyetiniz

a) Kız b) Erkek

3- Yaşınız

a) 15 b) 16 c) 17 d) 18

4- Sürekli ikamet ettiğiniz yer

a) İl b) İlçe c) Belde d) Köy

5- Ebeveyn(anne veya babanızın) mesleği

a) Serbest meslek b) Emekli c) Memur d) Çiftçi e)İşçi f) Diğer

6- Hane halkı sayısı

a) 2 b) 3 c) 4 d) 5 e) 6 ve üzeri

7- Ailenizin aylık geliri

a) 1000TL ve altı b) 1001TL-1500TL c) 1501TL-2000TL

d)2001TL-2500TL e) 2501TL ve üzeri

8- İkamet ettiğiniz yer

a) ailemle b) öğrenci evinde c) devlet yurdunda d) özel yurttta

9- Sigara kullanıyor musunuz?

a) evet b) hayır

10- Kronik bir hastalığınız var mı?

a) evet b) hayır

11- Sağlıklı ve dengeli beslendiğinizi düşünüyor musunuz?

a) evet b) hayır

- 12-** Sizce beslenme sağlığı etkileyen faktörler arasında mıdır?
a) evet b) hayır
- 13-** Beslenme ile ilgili eğitim aldıysanız nereden aldınız?
a) okul b) diğer c) eğitim almadım
- 14-** Beslenme alışkanlıklarınızı dikkate aldığınızda aşağıdakilerden hangisi sizin için daha önceliklidir?
a) ev yapımı b) işlenmiş gıdalar c) yöresel ürünler d) farketmez
- 15-** Gıda ürünlerini tüketirken medyadan etkilenir misiniz?
a) her zaman b) çoğunlukla c) nadiren d)hiç
- 16-** Gıda ürünlerini satın alırken ambalajından etkilenir misiniz?
a) evet b) hayır
- 17-** Gıda ürününü alırken önceliğiniz fiyatı olur mu?
a)her zaman b) çoğunlukla c) nadiren d) hayır
- 18-** Aldığınız gıdanın firma bilgileri, üretim yeri, içindekiler kısmına dikkat eder misiniz?
a)her zaman b) çoğunlukla c) nadiren d) hayır
- 19-** Gıda ürünleri üretiminde kullanılan katkı maddelerinin tümü sağlığa zararlı mıdır?
a) evet b)hayır
- 20-** Sizce ülkemizde gıda sektöründeki kontroller yeterli düzeyde mi?
a) evet b) hayır
- 21-** Süt tüketiyor musunuz?
a)evet b) hayır
- 22-** Süt tüketiyorsanız hangi sıklıkla tüketirsiniz?
a) hergün b) haftada birkaç gün c) haftada bir gün d) hiç
- 23-** Sütü nereden alıyorsunuz?
a) market b) bakkal c) pazar d)kantin e) diğer
- 24-** Tüketici olarak tercih ettiğiniz içme sütü hangisidir?
a)sokak sütü/açık süt b)pastörize/günlük süt c)Sterilize/UHT
- 25-** İçme sütü alırken ambalaj tercihiniz nedir?
a)cam b) karton kutu c)plastik d)fikrim yok
- 26-** Okulda içme sütü kampanyası hakkında ne düşünöyorsunuz?
a)çok gerekli b) gerekli c) gereksiz
- 27-** Süt ürünlerini sever misiniz?
a) evet b) hayır
- 28-** Aşağıdaki süt ürünlerinden hangisini daha çok tüketirsiniz?
a)Yoğurt/ayran b) peynir c) dondurma d) diğer(.....)
- 29-** Süt ürünlerini tüketirken marka tercihiniz var mı?
a) evet b) hayır
- 30-** Süt ürünlerini satın alırken fiyat sizin için önemli midir?
a)Her zaman b) çoğunlukla c) nadiren d) hayır
- 31-** Süt ve süt ürünlerini saklama koşullarına dikkat eder misiniz?
a) evet b)hayır
- 32-** Süt ve süt ürünlerini nerede muhafaza ediyorsunuz?
a)oda sıcaklığı b)buzdolabı c) ambalaj üzerinde belirtilen sıcaklık
- 33-** Süt ve süt ürünleri alırken nelere dikkat edersiniz?
a) tazelik b) hijyenik c) fiyat/promosyon d) bulunabilme e) çeşitlilik (tat, aroma vb)
- 34-** Süt ve süt ürünleri ürünlerinin fiyatları hakkındaki düşünömeniz nedir?
a)pahalı b) normal c) ucuz

35 Ambalajlı süt alırken hangisi önceliğinizdir?

a) marka b) fiyat c) TETT d) yağ oranı e) üretim teknolojisine

36- Süt çeşitlerinden en çok hangisini tercih edersiniz?

a) keçi sütü b) inek sütü c) koyun sütü d) manda sütü e) fark etmez

37- Sütü nasıl tüketmeyi tercih edersiniz?

a) sade b) şekerli c) kakaolu-meyveli d) fark etmez

38- Süt tüketme sebebiniz nedir?

a) besleyici olması b) alışkanlık c) büyüklerin zorlaması nedeniyle d) lezzetini sevmek

39- Sütü hangi öğünlerde tüketirsiniz?

a) sabah b) öğle c) akşam d) yatmadan önce

40- Sizce marketlerde satılan işlenmiş süt ve süt ürünleri sağlıklı mıdır?

a) Evet sağlıklıdır b) Hayır sağlıksızdır

EK-2 İZİN BELGELERİ

T.C.
IĞDIR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı: 19255454-44-E.3408230

16.02.2018

Konu : Uygulama Araştırma İzni

BAYBURT ÜNİVERSİTESİNE
(Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü)

İlgi: 18.01.2018 tarihli ve 170 sayılı yazınız.

İlgi yazıda belirtilen Yüksek Lisans Programı öğrencisi Hatice KARADENİZ' in "Ortaöğretim öğrencilerin süt ve süt ürünleri tüketim algı ve alışkanlıklarının belirlenmesi" konulu anketin yapılabileceğine dair alınan valilik oluru yazımız ekinde gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Mesut Murat AYDOĞDU
Milli Eğitim Müdürü

Ek:
1-Valilik Oluru (1 Sayfa)

Adres: İrfan Caddesi Merkez IĞDIR
Elektronik Ağ: stratejigelistirme76@meb.gov.tr
e-posta: stratejigelistirme76@meb.gov.tr

Bilgi için: Zehra VURAL CAN (Şef)
Tel:0 (476) 280 76 34
Faks:0 (476) 280 76 50

T.C.
IĞDIR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 19255454-44-E.3618036
Konu : Uygulama Araştırma İzni

20.02.2018

DAĞITIM YERLERİNE

Yüksek Lisans Programı öğrencisi Hatice KARADENİZ' in "Ortaöğretim öğrencilerin süt ve süt ürünleri tüketim algı ve alışkanlıklarının belirlenmesi" konulu anketin yapılabileceğine dair alınan valilik oluru ve anket soruları yazımız ekinde gönderilmiştir.

Bilgilerinize rica ederim.

Mesut Murat AYDOĞDU
Milli Eğitim Müdürü

Ek:

- 1-Valilik Oluru (1 Sayfa)
- 2-Anket (2 Sayfa)
- 3-Yazı(2 Sayfa)

Dağıtım:

- Haydar Aliyev Fen Lisesi
- İMKB Anadolu Lisesi
- 70.Yıl Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
- Özel Yıldız Koleji

Adres: İrfan Caddesi Merkez IĞDIR Bilgi için: Zehra VURAL CAN (Şef)
Elektronik Ağ: stratejigelistirme76@meb.gov.tr Tel:0 (476) 280 76 34
e-posta: stratejigelistirme76@meb.gov.tr n Faks:0 (476) 280 76 50

ÖZGEÇMİŞ

HATİCE KARADENİZ

11.11.1992 yılında Erzurum da doğdu. İlk, Orta ve Lise öğrenimini Erzurum'da tamamladı. 2010-2014 yılları arasında Atatürk Üniversitesi Gıda Mühendisliğe Bölümü'nde lisans eğitimi aldı. 2015 yılında Bayburt Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Gıda Mühendisliği Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans öğrenimine halen devam etmektedir. 2014-2015 yılları arasında Erzurum Atatürk Üniversitesi Kredi Yurtlar Kurumu yemekhanesinde ve 2015-2018 yılları arasında Alkazan süt ve süt ürünleri A.Ş.'nde İstihdamı Zorunlu Gıda Mühendisi olarak görev yapmıştır. 2018 yılında Emniyet Genel Müdürlüğü 'ne polis memuru olarak atanmış ve polis memuru olarak görevine devam etmektedir.